

MATIČA

400 godina Nacionalne i sveučilišne knjižnice

Hrvatski dani u SAD-u

Razgovor s mons. Vladimirom Stankovićem

Hrvatski vaterpolisti na vrhu svijeta

ISSN 1330-2140

Nadam se da ste u ozračju najvećega kršćanskog blagdana Uskrsa ugodno proveli trenutke zajedništva, odmora i meditacije. I dok se neki od vas tijekom jeseni pripremaju za zimu, ovdje u Hrvatskoj sve je već u znaku ljeta. Od turista koji su u rekordnome broju došli za protekle blagdane do nas ovdje u HMI, čija

se zgrada iznutra užurbano uređuje. Oni koji nas nisu posjetili nekoliko godina bit će svakako ugodno iznenađeni novim izgledom ako navrate ovoga ljeta. Godinama zapušteni bazen ispred HMI-a sada je prekrasno uređen, fontane bacaju mlazove vode, okoliš je pun cvijeća i zelenila, tu su klupe za odmor, a najnoviji projekt je kafić s terasom u prizemlju naše zgrade koji će biti otvoren početkom svibnja. U prizemlju je također i bogato opremljena suvenirnica, a unutarnje uređenje daje svjež, moderniji izgled i ugođaj.

A, naravno, i voditelji naših odjela s mnogo energije pripremaju niz ljetnih programa, o čemu možete čitati u ovom i idućim brojevima Maticе, a isto tako saznati više na našim web stranicama koje sada, osim vijesti iz HMI-a i hrvatskih zajednica diljem svijeta, donose i svakodnevno svježe vijesti iz Hrvatske. A tu nam nikada uzbuđenja ne manjka. Odlazak s političke pozornice bivšeg premijera i čelnika SDP-a Ivice Račana, bura oko Thompsonova nastupa na humanitarnom koncertu u Sarajevu, izručenje ratnog zločinca "kapetana" Dragana iz Australije u Hrvatsku, zajednička kandidatura Hrvatske i Mađarske za EP u nogometu 2012., i tako redom. Neke od aktualnih tema obrađujemo i mi u ovome broju, poput ulaska Hrvatske u NATO, hrvatsko tržište kapitala, brand Hrvatska itd. Primjerice, jeste li znali da je hrvatska burza jedna od najisplativijih u Europi, te da su neke dionice skočile čak za 500 posto!!! Kao novinar danomice pratim sve medije i mogu odgovorno reći da se i, unatoč nizu problema, uglavnom socijalne naravi, snažno osjeća da Hrvatska zaista, slijedom one poznate krilaticе iz prijašnjih godina "mala zemlja velikih mogućnosti", te mogućnosti pretvara u kvantitativnu i kvalitetnu stvarnost.

No, svima kojima je nacionalno važnije od materijalnog mnoge pojave i trendovi u društvu i politici nisu prihvatljivi. To, uz sve veći jaz između siromašnih i bogatih, svakako zabrinjava analitičare, pogotovo sada kada se nalazimo u predvorju Europe koja ima tako malo sluha za naše povijesno naslijeđe, naš mentalitet i ostale naše specifičnosti. Zaista je velika odgovornost na leđima političara koji ulaze u izbore potkraj ove godine. Taj će mandat, sigurno, biti jedan od najvažnijih za budućnost drage nam domovine.

Urednik

Ihope that you enjoyed pleasant moments of togetherness, rest and meditation in the atmosphere of the greatest of Christian holidays – Easter. And while some of you are through autumn preparing for winter, here in Croatia everything is already set for summer. From the tourists who came in record numbers for the recent holiday to us here at the CHF, whose building is getting a whirlwind interior facelift. Those who have not visited us for a few years now will certainly be pleasantly surprised with the new look if they drop in this summer. The pool in front of the entrance, for years in disrepair, is now well arranged, the fountains spewing jets of water, the yard full of flowers and greenery and benches for a quick break. The newest project is a café with a terrace on the ground floor of the building, slated for opening early in May. There is also a well-appointed souvenir shop on the ground floor, while the interior decoration imparts a fresh, modern look and mood.

And of course, Heads of our departments are busily preparing a series of summer programs you can read about in this and coming issues of Matica magazine – and find out more on our website which now, besides news from the CHF and the Croatian communities around the world, also brings fresh daily news from Croatia. And there is no lack of excitement here. The departure of the former premier and leader of Social Democratic Party Ivice Račan from the political arena, the controversy surrounding appearance by star Croatian singer Marko Perković-Thompson at a humanitarian concert in Sarajevo, the extradition of the war criminal "Captain" Dragan from Australia to Croatia, the joint candidature of Croatia and Hungary to host the European Soccer Championships in 2012, and so forth. We are covering some of current affairs in this issue, like Croatian accession to NATO, Croatian capital markets, the "Croatia" brand and so on. For example, did you know that the Croatian stock exchange is one of the most lucrative in Europe, and that some stocks have jumped as much as 500 percent in value!!!

As a journalist I follow all of the press on a daily basis and can responsibly say that, besides a series of problems mostly on social issues, there is a strong sense that Croatia is truly, in the spirit of a motto from a few years back – "a small country with big possibilities" – turning these possibilities into real quantities and qualities.

For all those for whom the national issues are more important than material ones, however, many of the current social events and trends are not acceptable. This, along with the growing gap between the poor and the rich, is certainly a matter of concern for analysts, especially now that we are in the lobby of EU which has shown so little consideration for our historical heritage, our mentality and our other distinct qualities. There is a truly great responsibility resting on the shoulders of our politicians, entering the electoral fray this year. The coming mandate is sure to be one of the most important for the future of our dear homeland.

The Editor

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

GODIŠTE / VOLUME LVII

Broj / No. 4/2007.

RAVNATELJICA HMI / DIRECTOR CHF

Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR

Nenad Zakarija

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR

Hrvoje Salopek

POMOĆNICA GLAVNOG UREDNIKA /

ASSISTANT EDITOR

Diana Šimurina-Šoufek

LEKTOR / LANGUAGE EDITOR

Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO / EDITORIAL STAFF

Željka Lešić, Ivana Rora, Vesna Kukavica

TAJNICA / SECRETARY

Snježana Radoš

DIZAJN I PRIPREMA / LAYOUT & DESIGN

Krunoslav Vilček

TISAK / PRINT: Vjesnik, Zagreb

SADRŽAJ

DOMOVINA

- 6 Hrvatska – vrhunski *brand* za 21. stoljeće
- 9 Hrvatsko tržište kapitala i nova jedinstvena burza
- 12 Počela dugo očekivana gradnja Alkarskih dvora u Sinju
- 20 Razgovor sa slikarom Đurom Sederom povodom retrospektivne izložbe
- 26 Novosti iz Projekta “Vučetić” Muzeja hrvatskog iseljeništva
- 28 Bogatstvo flore i faune hrvatskog podmorja na fotografijama Luke Kolovrata
- 34 Povodom 400. obljetnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
- 48 Knin – povijesni hrvatski grad nekad i sad
- 50 Slavonski kulen postaje izvorni hrvatski *brand*
- 52 Zagrebački slatki pušlek – izvorni hrvatski suvenir
- 53 Izložba pisana u Galeriji grada Krapine

SVIJET

- 4 Hrvatski dani za djecu, mladež, učitelje i roditelje u SAD-u
- 36 Razgovor s Mirom Dujelom urednicom časopisa “Insieme” iz Rima
- 39 Gradišćanski Hrvati objavili knjigu stihova bokeljskih Hrvata
- 40 Razgovor s prof. Ljerkom Drpač povodom 40. obljetnice Hrvatske etničke škole u Adelaidi
- 42 Crtice o istaknutim Hrvatima u Zapadnoj Australiji
- 43 O novozelandskoj Hrvatici Esteri Paunović – nekadašnjoj slavnoj športašici
- 46 Boris Paškvan – dugogodišnji organizator prijema u Bijeloj kući

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 8 Što donosi Hrvatskoj članstvo u NATO savezu?
- 13 Hrvatski folklorni balet “Veronika Desinićka” u izvedbi LADA
- 14 Razgovor s mons. Vladimirom Stankovićem, dugogodišnjim ravnateljem dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu (1. dio)
- 18 Četrdeseta obljetnica Deklaracije o jeziku
- 22 Ramska zajednica priprema veliki humanitarni koncert u Zagrebu
- 25 Savez udruga Hrvata iz BiH podržao projekt gradnje studentskog doma u Sarajevu
- 26 Promocija knjige “Hrvati u očima Mađara, Mađari u očima Hrvata”
- 30 Razgovor s Helenom Bulajom - umjetnicom čiji animirani filmovi osvajaju svijet
- 32 Povratnička priča australske Hrvatice Božene Zovko
- 58 Razgovor sa Stankom Šarićem – frontmenom Najboljih hrvatskih tamburaša
- 64 Hrvatski vaterpolisti na vrhu svijeta

STALNE RUBRIKE

- 10 Vijesti HR – gospodarstvo, politika...
- 16 Vijesti HR – kultura, zanimljivosti...
- 24 Vijesti BiH
- 37,41 Manjinske vijesti
- 44 Iseljeničke vijesti
- 56 Nove knjige
- 60 Glazba +
- 62 CRORAMA
- 66 Športske vijesti

KOLUMNNE

- 54 U potrazi za korijenima (Hrvoje Salopek)
- 55 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)
- 67 Na kraju Oton (Oton Reisinger)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:

Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /

DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):

Acc. No. 2390001-1100021305

Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

“Ne idem inače u hrvatsku školu, al’ sada ću ić”

Radionice su bile veoma zanimljive i korisne. Djeca su bila zainteresirana, a učitelji dobili nove ideje na koji način mogu raditi s djecom. Smatram da bi sljedeće godine bilo dobro da se u svakoj školi napravi i sastanak s roditeljima na kojemu će im se objasniti važnost razgovaranja na hrvatskom jeziku kako bi pomogli i djeci i hrvatskoj školi, rekla je ravnateljica Hrvatske subotnje škole, Davorka Kirinčić

Riječima iz naslova Antony Šalinović iz New Yorka izrazio je svoje oduševljenje radionicama koje su u sklopu održane po drugi put u New Yorku, a po četvrti put u Chicagu.

I ovoga su puta Hrvatski dani održani u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Chicagu, te suorganizaciji hrvatskih škola u Chicagu (Hrvatska škola “Kardinal Stepinac”, Hrvatska subotnja škola i Hrvatska škola Presvetog Srca Isusova) i New Yorku (Hrvatska škola “Bl. kardinal A. Stepinac”, Hrvatska škola Astoria) te

Zajednički snimak učenika, učitelja i voditelja radionica u Hrvatskoj školi “Kardinal Stepinac”, Chicago

Čega sve ima na proljetnoj livadi? To znaju Zvonko i djeca Hrvatske škole “Bl. kardinal A. Stepinac” u New Yorku

Središnjeg ureda Hrvatske izvandomovinske škole Amerike i Kanade, a uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH.

Malena skupina suradnika Hrvatske matice iseljenika, lutkarica mr. sc. Livi-ja Kroflin, akademski glumac i dramski pedagog Zvonko Novosel, profesorica hrvatskoga jezika Lidija Cvikić te voditeljica Odjela za školstvo, znanost i šport

Napisala: **Lidija Cvikić**

Snimili: **Ivan Mlinarić i Lada Kanajet Šimić**

HMI-a, autorica projekta *Hrvatski dani za djecu, mladež, učitelje i roditelje* profesora Lada Kanajet-Šimić po četvrti su put (od 8. do 14. ožujka) boravili među svojim starim znancima, sada već i prijateljima - djecom, roditeljima i nastavnicima hrvatskih škola u Chicagu

Djeca su također razdragano dočekala svoje stare znance. Veselili su se glumi sa Zvonkom, novim znanjima o hrvatskoj tradiciji kojima ih je učila Lada, vježbanju gramatike kroz igru i smijeh s Lidijom, a kod Livije su u lutkarskoj predstavi *Tri prašćića* progovorili i oni najmlađi. Nakon održanih radionica za djecu, na red su došli i učitelji, jer novih ideja i razmjene iskustava nikada nije dovoljno.

Ravnateljica Hrvatske subotnje škole Davorka Kirinčić rekla nam je: “Radionice su bile veoma zanimljive i korisne. Djeca su bila zainteresirana, a učitelji dobili nove ideje na koji način mogu raditi s djecom. Smatram da bi sljedeće godine bilo dobro da se u svakoj školi napravi i sastanak s roditeljima na kojemu će im se objasniti važnost razgovaranja na hrvatskom jeziku kako bi pomogli i djeci i hrvatskoj

školi”. Poticanje djece na sporazumijevanje na hrvatskome jeziku bilo je ono što su redom isticali voditelji svih radionica, jer osnovni je cilj i jezične, dramske, lutkarske i radionice kulturne baštine pobuditi ljubav, želju i volju za izražavanjem na hrvatskome, osloboditi djecu straha, srama i nelagode od pogrešaka te im pomoći da razviju sposobnost komunikacije na hrvatskome.

Tijekom Hrvatskih dana u Chicagu održan je i posjet Hrvatskom etičkom institutu i Središnjem uredu HIŠAK-a. Direktor Instituta i predsjednik HIŠAK-a fra Ljubo Krsić upoznao nas je s novinama u prikupljanju i uređivanju arhivske građe. U razgovoru o početcima organiziranja hrvatskih škola na tlu sjeverne Amerike fra Ljubo se iznova pokazao kao vrsni poznavatelj povijesti hrvatskoga iseljeničtva, ali i neizmjerni ljubitelj i vjerni čuvar hrvatske riječi. Fra Ljubo je istaknuo veliku i bitnu ulogu koju među iseljenicima u Chicagu ima Generalni konzulat te konzulica Marica Matković koja je uvijek spremna pomoći i predana je u službi zajednici. Pohvalio je i novi

izgled časopisa *Matica* koji je, kako kaže, "postao zanimljiviji i prati izbliza život zajednice, preslikava stanje života, a izvrsno je i grafički uređen".

Hrvatski su dani od 14. do 18. ožujka nastavljani u New Yorku. Naši su domaćini u Hrvatskoj katoličkoj župi sv. Ćirila i Metoda i sv. Rafaela bili fra Nikola Pašalić i fra Stipe Renić, kojima ovim putem zahvaljujemo na suradnji i prekrasnom druženju. Hrvatska škola "Bl. kardinal A. Stepinac" koja djeluje u ovoj župi ima čak 144 učenika, a na nastavu hrvatskoga jezika mnoga djeca putuju i dulje od sat vremena. Čak i kada nas je snježno nevrijeme spriječilo da imamo radionice u uobičajeno vrijeme - petak navečer, nakon nedjeljne se mise sakupilo osamdesetak djece i s veseljem sudjelovalo u programu.

U Hrvatskoj katoličkoj misiji u Asto-

Potaknuti pričom o neobičnom danu viteza Janka, učenici Hrvatske škole Astoria u New Yorku su kroz igru i smijeh vježbali gramatiku

riji djece je nešto manje, no jednako su entuzijastična, kao i njihovi roditelji i nastavnici. Don Rober Zubović nije skrivao svoje zadovoljstvo održanim radionicama. "Radilo se profesionalno, pokazalo se da djeca mogu biti i tri i pol sata koncentrirana kad se radi organizirano i planirano. Vidimo da ne treba rabiti engleski

kad se uči hrvatski." Don Zubović još je dodao: "Pohvaljujem inicijativu Hrvatske matice iseljenika. Na taj način pokazuje se briga i skrb Hrvatske za nas iseljenike i ne osjećamo se ostavljenima. Ako u što treba ulagati, onda treba ulagati u našu djecu i mladež. Ovakvi nas susreti obogaćuju, učvršćuju naše prijateljstvo".

Hrvatski dani 2007. završili su pozdravom "Do sljedeće godine!". Napustili smo SAD s radošću što će i djeca koja nisu išla u hrvatsku školu od sada s veseljem ič'. ■

CB March in the USA saw the *Croatian Days for Children, Youth, Teachers and Parents*, organised by the Croatian Heritage Foundation and the Croatian General Consulate in Chicago, and co-organised by the Croatian schools in Chicago (Cardinal Stepinac Croatian School, Croatian Saturday School, and the Croatian School of the Most Holy Heart of Jesus) and in New York (Blessed Cardinal A. Stepinac Croatian School, Croatian School of Astoria) and the Head Office of the Croatian Schools of America and Canada, with the financial assistance of the Croatian Ministry of Science, Education and Sports.

Tradicionalni dubrovački nakit

zlatarna@krizek.hr
www.krizek.hr

Velika Gorica, Zagrebačka 64. +385 1 6226 140
Zagreb, Ilica 5 (Oktogon). +385 1 4921 931

ZLATARNA KRIŽEK
UTEMELJENA 1935

Zemlja kao rođena za 21. stoljeće

Hrvatska još nije "otkrivena" u globalnim okvirima i za mnoge je neotkrivena tajna. Sigurno je da takva neće ostati dugo jer privlači sve više stranih turista, investitora i gostiju koji traže nešto novo, drukčije, originalno...

Hrvatska je još uvijek relativno nepoznata zemlja u globalnim okvirima. To ne začuđuje kada se zna, da je – nakon 13. stoljeća povijesnog postojanja – "uskrsnula" kao samostalna i suverena država tek prije desetljeće i pol. Od tada do danas za nju se u svijetu čulo, najprije po krvavom ratu, potom po sportskim uspjesima i odnedavno po prirodnim ljepotama, za što je dobila mnogobrojna svjetska priznanja i pohvale. Mnogi su upoznali i njezinu zanimljivu povijest, bogatu kulturnu baštinu, specifične proizvode i simbole... Međutim, Hrvatska još nije "otkrivena" u globalnim okvirima i za mnoge je neotkrivena tajna. Sigurno je da takva neće ostati dugo jer privlači sve više stranih turista, investitora i gostiju koji traže nešto novo, drukčije, originalno... S druge strane, i Hrvatska se nastoji predstaviti svijetu putem svoje turističke ponude, gospodarstvenih mogućnosti, političkih prilika i skrenuti pozornost na svoje izuzetne potencijale... To čini posebno kao buduća članica Europske unije, kako bi zadobila simpatije svojih budućih susjeda. Iako se mnogima od njih, na prvi pogled, čini kako ta relativno mala zemlja nema što novo donijeti u zajednicu europskih naroda, činjenice mogu izazvati ushićenje pa i ljubomoru.

LJUBAV SE RAĐA NA PRVI POGLED

Europe Travel News svojedobno je napisao kako je Hrvatska je jedan od najljepših dijelova Europe... "Unatoč ratnoj tragediji koja je pogodila Hrvatsku, njezin je šarm ostao većinom netaknut" - pisalo je u tom uglednom magazinu u siječnju prošle godine. Prestižni *The New York Times* u svojem prilogu *Travel* iz srpnja 2005. nije našao dovoljno slikovitih riječi da opiše taj novi biser Mediterana: "Plakat ćete kada vidite Hrvatsku. Ponesite maramice. Trebat će vam..." U

Napisao: **Božo Skoko**

pohvalama nije zaostajao ni *The Daily Mail*, koji je u srpnju 2005. Napisao: "Hrvatska obala je najspektakularnija u Europi... Idite tamo jer će poslije biti kasno". "Hrvatska je jedno od najljepših europskih blaga... Sve što zahtjevniji posjetitelj ili kupac nekretnine traži, ovdje može naći: kristalno plavo more, bezvremenska ribarska sela i čiste plaže, rimske ruševine, jezera i srednjovjekovne utvrđene gradove. Iza svakog kuta skriva se zapanjujući pogled na skrivene uvale, male luke i mirne tirkizne vode. Na Jadranskom moru cijela galaktika otoka sjaji se poput dragulja" - napisala je Kathleen Peddicord u *Escape Artistu* u veljači prošle godine. Između Hrvatske i njezinih posjetitelja ljubav se rađa na prvi pogled. A tek kad bi znali sve njezine tajne, epiteta, sigurno, ne bi bilo kraja...

SUSRETIŠTE EUROPSKIH IDENTITETA

Hrvatska je susretište srednjoeuropskih, mediteranskih i balkanskih identiteta. To je uvjetovalo i njezinu povijest koja je

pokazala viziju i hrabrost njezinih ljudi. Stoljećima su štitili bogatstvo koje im je darovano a za kojim su mnogi posezali. Kako i ne bi kad je Hrvatska uistinu prirodna oaza ljepote i zasigurno jedna od najljepših zemalja svijeta. O njezinim ljepotama svjedoči i broj od ukupno 11% zaštićenih prirodnih površina. Podsjetimo, Hrvatska ima: dva stroga rezervata prirode, osam nacionalnih parkova te deset parkova prirode. Posjeduje jezera iznimne ljepote, posljednje močvare u Europi, čiste rijeke, atraktivno priobalje, očuvano podmorje, zdrave planine i šume, otoke s iznimnom kulturnom i povijesnom baštinom, plodne ravnice... Tom bogatstvu znatno pridonosi i činjenica da Hrvatska ima najveće podzemne zalihe zdrave pitke vode u Europi.

Idealnim uvjetima življenja na tom prostoru pridonosi i ugodna umjerena klima s četiri godišnja doba te bogata prostorna raznolikost na tako malom prostoru (od mora i otoka, preko gora i šuma do slavonske plodne ravnice). Hrvatska posjeduje jednu od najosebnijih

i najrazvedenijih obala na svijetu s 1 185 otoka, otočića i hridi. Ima izuzetno čisto more u svjetskim razmjerima (12. po čistoći u svijetu i 1. na Sredozemlju).

Prirodne prednosti dopunjuje bogato povijesno i kulturno naslijeđe, raspoređeno u svim dijelovima zemlje (od antičkih i srednjovjekovnih gradova preko romaničkih, renesansnih i baroknih građevina do suvremenih umjetničkih ostvarenja). UNESCO je prepoznao hrvatske posebnosti pa je zaštitio 6 povijesnih cjelina (Stari grad Dubrovnik, Eufrazijeva bazilika u Poreču, Dioklecijanova palača u Splitu, Katedrala u Šibeniku i Romanički grad Trogir).

Raznolikost biljnog i životinjskog svijeta u Hrvatskoj posebna je pak priča. Hrvatska posjeduje čak 113 vrsta slatkovodnih riba (2. u Europi), 55 000 beskrležnjaka (3. u Europi), 36 vrsta gmazova (5. u Europi), 20 vrsta vodozemaca (7. u Europi), 86 vrsta sisavaca (7. u Europi), 226 vrsta ptica gnjezdarica (13. u Europi). Zanimljivo je da ima čak 29 vrsta autohtonih vrsta domaćih životinja (istarski boškarin, lička buša, turopoljska svinja, lička pramenka, zagorski puran, lipicaneri, dalmatinski pas, tornjak, siva pčela i dr.).

Hrvatska je, uz sve to, izuzetan prostor za proizvodnju zdrave hrane. Ima 1 842 954 ha obradivog zemljišta, od čega je 368 817 ha neiskorišteno. Ekološki očuvane šume protežu se na površini od 2 080 000 ha ili 37% teritorija. Od toga 95% čine prirodne šume, što je posebno europsko prirodno bogatstvo.

ANTISTRESNI UGOĐAJ

Ipak Hrvati proteklih 13 stoljeća svoga življenja na prostorima uz Jadransko more nisu sjedili skrštenih ruku i samo ljubomorno čuvali svoje nacionalno bogatstvo. Spomenici njezine civilizacijske, kulturne, znanstvene i političke prošlosti dokaz su snažnog duha nacije i marljivog rada. Prva sveučilišta u Europi, razvijeno obrazovanje i komunikacije govore o bogatoj duhovnoj kulturi njezinih građana. Hrvati su zapadnjaci stvaralačkog duha, inventivni, skloni istraživanjima, umjetnosti, društvenosti i sportu. Svjetski su putnici, demokrati i rodoljubi... More, plovidbe tuđim svjetovima i ribarstvo utjecali su na mentalitet nacije, koji se očituje u jednostavnom i srdačnom ponašanju, gostoljubivosti i iskrenosti... Hrvatski ljudi imaju stvaralački polet, kreativni su i marljivi te iznimno hrabri, o čemu svjedoči i činjenica da nastanjuju zemlje na svim meridijanima i paralelama, gdje se obično ističu po svojoj poduzetnosti i predanosti. Nadaleko je

poznato hrvatsko gostoprimstvo i bogatstvo trpeze. Utjecaji Mediterana, Srednje Europe i Balkana stvorili su bogatu gastronomsku ponudu te jedinstven način života. Dobra vina, maslinovo ulje te kvalitetna i raznovrsna riba mnoge goste na Jadranu ostavili su bez daha. Hrvatska svijetu nudi specifične autohtone proizvode koji su zahvaljujući kvaliteti i posebnostima golem izvozni potencijal (istarski pršut, paški sir, slavonski kulen, istarski tartufi, jadranski jastozi i škampi, paška janjetina, malostonske kamenice, maslinovo ulje, velebitski med, hvarska lavanda, paška čipka, hrvatska vina...).

Hrvatska je suprotnost uobičajenom stresnom načinu života razvijenog Zapada. Ona nudi antistresni ugođaj, koji djeluje na sva naša osjetila – od vida i mirisa do sluha i okusa. Hrvatska Europi i svijetu daruje iskonsku prirodu, jedinstven način života, iznimne gospodarske potencijale te gostoljubive i marljive ljude. Nadamo se da će svijet to prepoznati i cijeniti, a Hrvati znati sačuvati naraštajima koji dolaze poslije nas. Hrvatska je uistinu rođena za 21. stoljeće. ■

CB A Croatian expert on destination branding writes of Croatia as the country of the future, yet to be "discovered" at a global level. It is certain that Croatia will not remain undiscovered for long, as it is drawing a growing number of foreign tourists, investors and visitors looking for something new, different and original...

Članstvo u NATO-u donosi sigurnost i razvoj

Negativan stav prema NATO-u jednog dijela hrvatskih građana najvećim je dijelom utemeljen na nedostatku informacija i netočnih mitova

Iako raspoloženje hrvatskih građana prema ulasku Hrvatske u NATO karakterizira uglavnom ravnodušnost ili odbojnost, postoji uistinu mnogo razloga zbog kojih naša zemlja treba postati punopravnom članicom saveza.

NATO je prestao biti hladnoratovsko oružje Zapada u borbi protiv komunizma, a u globalnim uvjetima pretvorio se u jedinstveno političko-sigurnosnu organizaciju. Zbog tog razloga rješenje u smjeru bilo kakve vrste neutralnosti za zemlju poput Hrvatske može donijeti samo gubitke. Negativan stav prema NATO-u najvećim je dijelom utemeljen na nedostatku informacija i netočnih mitova. Pozitivni učinci tiču se prije svega financija. Proračunski izdaci za reformu obrambenog sustava bit će znatno niži u slučaju pristupanja NATO-u. U suprotnom, Hrvatske će se morati oslanjati isključivo na vlastite snage i ograničene resurse.

Uključivanje u zajedničke sustave omogućuje suradnju i djelomičnost razvoja vlastitih kapaciteta, ali i otvaranje radnih mjesta. NATO nije nikakva mašinerija za provođenje američkih odluka, kako se obično misli. Drastičnim smanjenjem vojnih potencijala NATO se transformirao iz primarno obrambene organizacije u sigurnosnu organizaciju, stavljajući veći naglasak na nove uloge potpore miru i pružanju kolektivne sigurnosti u

izmijenjenim sigurnosnim okolnostima. U takvim okolnostima Hrvatska može uspješno djelovati samo ako usko surađuje s drugim državama, a takva se bliska suradnja može učinkovito realizirati putem transatlantskog sustava suradnje.

Trenutačno ne postoje politički i strateško-sigurnosni razlozi za gradnju novih vojnih baza na teritoriju Republike Hrvatske. Gradnja NATO-ovih baza jedna je od tipičnih neistinitih floskula koja nema nikakva temelja u stvarnosti. Čak i kada bi NATO izrazio želju za bazom, tavo što Hrvatska može odbiti bez posljedica za svoj položaj i status u NATO-u. Ulaskom u NATO Hrvatska će dobiti čvrsto jamstvo da će njezina suverenost i teritorijalna cjelovitost biti očuvane. Opasnost za turizam također ne postoji – osam od deset najuspješnijih turističkih zemalja svijeta članice su NATO-a. NATO je organizacija koja nema nadnacionalni karakter. Stoga ne postoji tijelo koje bi odlučivalo u ime država članica. Ulaskom u NATO Hrvatska ne gubi ni jedan dio svoje suverenosti. Ulaskom, Hrvatska bi postala članica organizacije u kojoj su gospodarski najnaprednije države svijeta koje drže 70 posto svjetskog bogatstva. S obzirom na sve globalniji karakter sigurnosnih prijetnji, Hrvatska bi bila u nepovoljnijem položaju kada bi ostala izvan Saveza. Izostanak integracije u NATO Hrvatsku stavlja u isti sigurnosni i demokratski rang sa Srbijom te Bosnom i Hercegovinom. Ulaskom u NATO Hrvatska bi dobila novu dimenziju međunarodne politike, novo mjesto te ulogu u svjetskom poretku, a nacionalna moć Hrvatske postaje time veća i značajnija. Izvan integracije Hrvatska postaje marginalna država bez mogućnosti za brži ekonomski razvoj. Kada bi i proglasila neutralnost, odluke o njoj u NATO-u svejedno bi se donosile, no bez Hrvatske za stolom i bilo kakva utjecaja da na tu odluku utječe.

SENAT POZVAO NA PRIMANJE HRVATSKE U NATO

Američki je senat sredinom ožujka prihvatio rezoluciju kojom se podržava daljnje proširenje NATO-a i poziva na pravodobno primanje u njegovo članstvo Hrvatske, Makedonije i Albanije, triju zemalja članica Jadranske povelje, te bivših sovjetskih republika Ukrajine i Gruzije. Prihvaćenom rezolucijom također se utvrđuje kako tih pet zemalja ima pravo na američku pomoć u pripremi za ulazak u članstvo Sjevernoatlantskog saveza. Nakon što su rezoluciju prihvatili Predstavnički dom i Senat, ona će biti upućena na potpisivanje predsjedniku Bushu, nakon čega će stupiti na snagu. ■

CB Even though the mood of Croatian citizens regarding Croatia's accession to NATO is characterised for the most part by indifference or aversion, there are truly many reasons why our country should become a full member of the alliance.

Razlozi za ulazak u NATO

- Izdaci za reformu obrambenog sustava bit će znatno niži
- Čvrsto jamstvo suverenosti i teritorijalnoj cjelovitosti
- Članice NATO-a su gospodarski i politički najnaprednije zemlje svijeta
- Hrvatska bi bila u nepovoljnijem položaju kada bi ostala izvan NATO-a
- Nacionalna moć Hrvatske postala bi veća i značajnija.

Jedinstvena burza nakon petnaest godina

Nakon petnaestogodišnjeg djelovanja Varaždinske i Zagrebačke burze, dva su se tržišta kapitala odlučila ujediniti i postati jedinstvena, snažna burza pod imenom Zagrebačka burza

UHrvatskoj su od sredine devedesetih godina postojale dvije burze, Zagrebačka i Varaždinska, koje su početkom ožujka ove godine ostvarile duго najavljivane planove ujedinjenje u jednu jedinstvenu burzu koja djeluje pod imenom Zagrebačka burza.

Prošlogodišnji proces preuzimanja Plive svakako je događaj koji je obilježio poslovanje na hrvatskom tržištu kapitala, a veliki interes građana i investitora za dionice Ine te najave novih privatizacija, prije svega HT-a i HEP-a, samo su ubrzali proces ujedinjenja Zagrebačke i Varaždinske burze u jedno, jedinstveno mjesto trgovine vrijednosnim papirima.

Najprije je Glavna skupština dioničara Varaždinske burze jednoglasno usvojila odluku kojom se odobrava Ugovor o pripajanju Varaždinske burze Zagrebačkoj burzi sklopljen 21. prosinca 2006. između Zagrebačke burze kao društva preuzimatelja i Varaždinske burze kao pripojenog društva. Isto je samo dan poslije učinila i Glavna skupština Zagrebačke burze, čime su se i formalno stvorili preduvjeti za upis navedenih odluka u sudske registre mjerodavnih Trgovačkih sudova, odnosno stvaranje jedinstvene hrvatske burze, što se realiziralo 19. ožujka, od kada u Hrvatskoj posluje samo jedna burza, pod nazivom Zagrebačka burza d.d.

Na jedinstvenoj burzi od sredine ožujka svoje mjesto nalazi 426 vrijednosnih papira, a tržišna kapitalizacija jedinstvenoga hrvatskog tržišta kapitala iznosi 295 milijardi kuna. Dionice dosežu vrijednost od 251 milijardu, dok 43 milijarde otpada na tržišna kapitalizacija obveznica. Sve informacije o trgovanju

moći će se pratiti isključivo putem internetskih stranica Zagrebačke burze - www.zse.hr

Veliki interes za dionice Ine, ali i druge vrijednosne papire najbolji je poziv potencijalnim investitorima da se uključe u ulaganja na hrvatskom tržištu kapitala. Svoju bi ulogu ovdje mogli odigrati i brojni Hrvati u dijaspori koji upravo kupnjom dionica hrvatskih tvrtki mogu svoj kapital stečen radom u inozemstvu ulagati u domovinu. Mnogi su to već i učinili, a u idućoj fazi privatizacije HT-a i HEP-a ponovno će imati prigod da pomognu u nastojanju da hrvatske kompanije ostanu u hrvatskome vlasništvu.

Hrvatsko jedinstveno tržište kapitala već je sada najsnažnije u regiji, a, prema riječima čelnih ljudi Zagrebačke burze, ta bi mu pozicija trebala budućnosti biti još snažnija.

Direktor Zagrebačke burze Roberto Motušić nakon jednoglasne potpore skupštine dioničara rekao je kako je Varaždinska burza odigrala svoju ulogu u proteklih petnaest godina, i kako je stvaranje jedinstvene burze preduvjet da

se tržište počne razvijati brzinom za koju realno ima mogućnosti.

“Trend razvoja tržišta vidljiv je u proteklih nekoliko godina, posebno u slučajevima Plive i Ine, te najave daljnje privatizacije HT-a. Stvaranje jedinstvene burze trebalo bi prije svega donijeti nastavak pozitivnih kretanja na tržištu kapitala, te jaču, jednostavniju i jeftiniju promociju”, kaže Motušić. Nova informatička platforma označuje tehnički napredak i pojednostavnjuje poslovanje korisnika, posebno onih koji se na tržištu kapitala koriste Internetom, među kojima su i hrvatski iseljenici koji će sada moći mnogo lakše ulagati u domovinu. Zagrebačka će burza i dalje ostati lider u regiji i još snažniji i respektabilniji igrač na svjetskoj burzovnoj sceni. ■

CB There have been two stock exchanges in Croatia from the mid 1990s, the Zagreb and Varaždin bourses. They, in early March of this year, completed their long ago announced plans to unite into a single exchange, operating under the name Zagrebačka burza (Zagreb Stock Exchange).

DALEKOVODU POSAO U NORVEŠKOJ

ZAGREB - Tvrtka Dalekovod dobila je na međunarodnom natječaju posao gradnje 420 kilovoltnog dalekovoda dužine 105 kilometara, Skareheia (Evje)-Holen u Norveškoj, vrijedan 20 milijuna eura. Očekivani početak radova je ljetu ove godine, a završetak do kraja 2008. Investitor radova je norveška kompanija Statnett. Natječaj na kojem je Dalekovod dobio posao u Norveškoj bio je pozivni, što znači da je Statnett odabrane tvrtke iz postupka pretkvalifikacije pozvala da daju svoje ponude. Dalekovod je ujedno dobio i posao isporuke ovjesne i spojne opreme za isti dalekovod, čija se vrijednost procjenjuje na milijun eura. Uz to dobio je u veljači 80,46 milijuna dolara vrijedan posao projektiranja dalekovoda Kazahstan Sjever - Jug dugog 390 kilometara.

OTVOREN URED HRVATSKIH REGIJA U BRUXELLESU

BRUXELLES - U Bruxellesu je sredinom ožujka otvoren Ured hrvatskih regija, koji će predstavljati mnoge hrvatske županije i uspostaviti suradnju sa sličnim uredima europskih država koje su već članice Unije. Ured je otvorio Neven Mimica, posebni izaslanik predsjednika Mesića, rekavši da je hrvatski interes biti nazočan u Bruxellesu, pogotovo kada je riječ o suradnji regija. Župan Varaždinske županije Radimir Čačić je kazao da je suradnja regija važna, jer se mi nadamo da ćemo za dvije godine postati članicom EU-a. EU je novim proračunom predvidjela čak 300 milijardi eura za razvoj regija.

ULJANIK GRADI BRODOVE ZA IZGRADNJU UMJETNIH OTOKA

PULA - Brodogradilište Uljanik potpisalo je krajem ožujka s luksemburškom kompanijom Dredging and Maritime Management S.A. Luxemburg ugovor o gradnji dva specijalna broda jaružara na vlastiti pogon. Jaružari ili dredgeri su sofisticirani i tehnički zahtjevni za izgradnju i služe za produbljivanje plovinih putova, odnosno izgradnju obala, umjetnih otoka ili produbljivanje obala, a Uljanikove će novogradnje moći raditi do 36,6

metara dubine mora, doznaje se iz Uljanika. Ovaj projekt predstavlja repozicioniranje Uljanika na novu tržišnu nišu nakon što su se afirmirali u izgradnji najvećih svjetskih brodova za prijevoz automobila, te kombinirani prijevoz automobila i kamiona, s kojima su za norveške, izraelske i talijanske naručitelje zauzeli oko 12 posto svjetskog tržišta, te novu poslovnu orijentaciju, koja predstavlja odgovor na zahtjeve tržišta.

DUBROVNIK – SVJETSKI GRAD POVIJESNE BAŠTINE

BERLIN - Udruženje turističkih novinara Pacifika (PATWA) sredinom je ožujka na berlinskoj turističkoj burzi (ITB) nagradilo Dubrovnik kao najvažniji svjetski grad povijesne baštine. PATWA okuplja članove iz sedamdeset država, a nagradu je primila dubrovačka gradonačelnica Dubravka Šuica. "Velika je čast ne samo za mene već i za građane Dubrovnika, ali i Hrvatske što smo dobili ovu prestižnu nagradu. Radi se o vrlo moćnoj svjetskoj organizaciji koji pokriva veliki dio svijeta. Ta je organizacija prepoznala važnost Dubrovnika, što znači da je Dubrovnik ujedno i promoviran te bi mogao postati jedna od prihvaćenih destinacija i kod ljudi iz tog dijela svijeta", izjavila je dubrovačka gradonačelnica Dubravka Šuica. Istaknula je kako Dubrovčani intenzivno rade na očuvanju svoje baštine.

RAJIĆ PRODAO DUKAT

ZAGREB - Najveći dioničar mliječne industrije Dukat Luka Rajić izvijestio je krajem ožujka da je postignut sporazum s grupacijom Lactalis, jednom od vodećih svjetskih mljekarskih grupacija, o preuzimanju 2.744.769 dionica, odnosno 91,49 posto dionica Dukata. Cijena jedne dionice u navedenoj transakciji iznosi 749,78 kuna, što znači da je transakcija vrijedna ukupno 2,06 milijardi kuna. Sporazumom je predviđena i obveza Lactalisa na daljnji razvoj poslovanja Dukata te primarne proizvodnje mlijeke, uz obvezu zadržavanja najmanje postojećeg broja zaposlenih u Dukatu i povezanim poduzećima. Menadžment Dukata, navodi se, zadovoljan je razvojem događaja, jer ulazak Lactalisa kao strateškog partnera predstavlja snažan podstrek daljnjem razvoju Dukata kao regionalne mliječne industrije.

ZADARSKA GAŽENICA POSTAJE SREDIŠNJA LUKA ZA CRUISE

ZADAR - Jedna od najvećih cruiserskih tvrtki, američka "Carnival cruises", zainteresirana je da joj luka u zadarskoj Gaženici bude tzv. home port, dolazna i odlazna luka za njihove brodove na kružnim putovanjima. Luka za odlazna i dolazna pristajanja cruisera ne znači samo luku za tvrtku "Carnival cruises" već bi to značilo i dodatne poslove za obližnju zračnu luku zbog dolaska gostiju koji se ukrcavaju na cruisere, kao i za druge prometne kapacitete. Gradnjom luke u Gaženici zaokružiti će se veliki zadarski projekt. Najprije je na Poluotoku izgrađena luka za cruisere, a sad se uređuju Liburnska i Istarska obala. Završetkom toga posla doći će do prerogulacije prometa na Poluotoku, a s dovršetkom luke u Gaženici trajekti će se preseliti u tu luku. Time će se gradska jezgra osloboditi gustog automobilskeg i kamionskog prometa, što će odteretiti i luku.

OPATIJA PONOVO TURISTIČKI HIT

OPATIJA - Opatija je u prva dva mjeseca ove godine imala 17 posto više turista nego lani i 16 posto više noćenja, što je dokaz da destinacije mogu živjeti svih 12 mjeseci u godini ako imaju što ponuditi. "Prva su dva mjeseca znatno bolja nego lani. Rezultat je to wellness sadržaja u našim hotelima, ali i niza događaja. Stvari su se napokon dobro posložile", rekla nam je Jasna Doričić Sanković, direktorica opatijske turističke zajednice. "Uvjerili smo se da možemo raditi cijelu godinu. Protekli smo tjedan imali 3000 gostiju, sljedeći očekujemo isto toliko. Zahvaljujući novim autocestama, lako smo dostupni i počele su se događati odlične stvari", ističe naša sugovornica. Na opatijski wellness najbolje reaguju Slovenci. Ove su godine ostvarili čak 41 posto više noćenja, odnosno 34 posto više dolazaka, te i u predsezoni i u sezoni postaju "najjači" kvarnerski gosti.

UMJESTO ROČNIKA U HV-U 2000 DRAGOVOLJACA

ZAGREB - Umjesto male, mobilne i profesionalne vojske, HV bi, ako ostane izvan NATO-a, morao razvijati sve vojne sposobnosti, ali u puno većem opsegu jer Hrvatska ne bi mogla računati na pomoć Saveza. Potvrdio je to nedavno ministar obrane Berislav Rončević. Sada je jasno da bez tog našeg cilja ne bi bilo govora ni o smanjenju broja ročnika sa sadašnjih 16.000 ročnika na godinu i prijelazu na model sa samo 2000 dragovoljaca kojima će obuka u HV-u biti vlastiti izbor. Izmjene nema nikakve veze niti znači ukidanje vojnog roka. Naprotiv, riječ je o prijedlogu prema kojem bi Hrvatski sabor, mogao odlučiti da se novake ne poziva na obvezu služenja i to samo ako to dopuste sigurnosne procjene. Kako bi to izgledalo u praksi? Novaci, kada napune 18 godina, obvezno se kao dosad, upisuju u vojnu evidenciju. Novost je to što će referentu u nadležnom uredu za obranu izravno reći žele li služiti vojni rok ili ne.

CROATIA BOAT SHOW

ZAGREB - Na konferenciji za novinare u Zagrebu predstavljen je 9. međunarodni sajam nautike "Croatia Boat Show" koji se od 14. do 22. travnja održava u Splitu, pod pokroviteljstvom premijera Ive Sanadera. Sajam pozicioniran među vodeće svjetske nautičke sajmove održat će se na 120.000 metara četvornih i imat će čak dvije svjetske premijere: model *Pershing 72* tvrtke Ferneti, i *Mondial 54*, domaće tvrtke Marine 3000 (najskuplje plovilo za razonodu dosad proizvedeno u Hrvatskoj). Glavna atrakcija sajma bit će noćna parada brodova u splitskoj luci i veliki vatromet, velika zanimljivost regata *Croatia Boat Show RC 44 Cu* - četverodnevni jedriličarski spektakl s legendarnim Russellom Coutsom, uzastopnim pobjednikom America's Cupa, a oplemenit će ga i humanitarna regata za promociju udruge *Mirno more*. (Reportažu sa sajma pročitajte u sljedećem broju Matrice.)

LUKA "BROD" POČINJE RADITI

SLAVONSKI BROD - Prvi pretovari u luci "Brod" očekuju se već u rujnu, što će pridonijeti razvoju Brodsko-posavske županije – izjavio je sredinom ožujka ministar turizma, pomorstva i veza Božidar Kalmeta tijekom boravka u Slavonskom Brodu. Ministar je podsjetio da je država u Luku dosad investirala 28 milijuna kuna, a osam milijuna je osigurano i u ovogodišnjem Državnom proračunu. Obilazeći zapadnu veznu cestu ministar je najavio njen dovršetak u roku od mjesec dana.

PERSPEKTIVE ŠKOLJKARSTVA

STON - U Dubrovačko-neretvanskoj županiji egzistira 99 obrtnika i šest trgovačkih društava koja se bave uzgojem školjaka. Usprkos tome, uzgoj školjaka u Malostonskom zaljevu i Malom moru sve donedavno nije bio zakonski uređen. Međutim, nedavno su tamošnji školjkari, nakon višegodišnjeg čekanja, potpisali petnaestogodišnje koncesije o uzgoju. Idući je korak, prema riječima državnog tajnika za more Branka Bačića, izgradnja otpremnog centra za školjke, koji će država subvencionirati u gotovo stopostotnom iznosu. Preostaje samo izbor između dviju lokacija za budući centar koji će zadovoljavati sve standarde Europske unije. Ostvarenjem Nacionalne strategije marikulture na području Dubrovačko-neretvanske županije do 2010. otvorilo bi se 500 novih radnih mjesta, što bi u potpunosti izmijenilo demografsku sliku područja, posebno na otocima i priobalju.

HRVATSKA IZNIMNO BOGATA OBNOVLJIVIM ZALIHAMA VODE

ZAGREB - Hrvatska je po obnovljivim zalihama vode na petom mjestu u Europi i 42. u svijetu, a možemo se pohvaliti i činjenicom da još uvijek, za razliku od drugih država, u najvećem dijelu zemlje pijemo vodu iz slavine, ističu u Hrvatskim vodama. To potvrđuje da je kakvoća vode u vodoopskrbi uglavnom dobra. Najsigurniju vodu piju oni koji imaju priključak na javne vodovodne sustave (oko 76 posto stanovništva) i to one veće, zbog strožeg režima kontrole vode. Lošija je situacija u nekim manjim nerijetko nedovoljno kontroliranim sustavima, a posebno u privatnim bunarima.

HRVATSKI BDP NAJVIŠI U POSLJEDNJE TRI GODINE

ZAGREB - Hrvatski bruto domaći proizvod u četvrtom tromjesečju prošle godine porastao je 4,8 posto u odnosu na isto razdoblje 2005. Na razini cijele prošle godine BDP je realno porastao također 4,8 posto, što je 0,5 posto više nego prethodne godine. To je ujedno najviša stopa rasta u posljednje tri godine.

Naš dug prema onima koji su ovdje bili prije nas

“Alkarski dvori su naša baština, dio našeg identiteta, dio naše tradicije s kojom ćemo ući u Europsku uniju 2009. godine, do kada ćemo ih i završiti”, naglasio je hrvatski premijer u prigodi polaganja kamena temeljca

Dr. Sanader simbolično označio gradnju Alkarskih dvora u Sinju (18. ožujka 2007.)

Predsjednik hrvatske Vlade dr. Ivo Sanader u nedjelju 18. ožujka u Sinju, zajedno s predsjednikom Viteškog alkarskog društva dr. Stipom Jukićem, svečano je položio temeljni kamen za izgradnju Alkarskih dvora – na radost Sinjana i Cetinjana koji su taj povijesni događaj strpljivo čekali gotovo osamdeset godina – uz buran pljesak nazočnih. Do obilježena građevinskog mjesta, jame, temeljni kamen s natpisom izvođača radova “Alkom 2007” donijeli su stasiti alkari.

Kamen budućih velebnih Dvora, koji se podiže temeljnom rekonstrukcijom i dogradnjom povijesnih mletačkih Kwartira (konjušnice) zapadno od Kamička podno slavne Tvrđave, u samom srcu grada, blagoslovio je gvardijan sinjskoga franjevačkog samostana fra Bože Vuleta. Tom su činu, osim suradnika premijera Vlade RH, ministara Božidara Kalmete i Ivana Šukera, potpredsjednika

Hrvatskog sabora Luke Bebića, splitsko-dalmatinskog župana Ante Sanadera, saborskih zastupnika i dr. Sanadera, u starim Alkarskim dvorima nazočili alkari i alkarski momci, te njihov alkarski vojvoda Ivan Čikara, sinjski gradonačelnik Nikola Tomašević, uprava VAD-a, predstavnici Crkve, odnosno Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja te više stotina građana Sinja i cetinskoga kraja.

Taj će događaj mnogima od njih, napose Sinjanima i VAD-u, ostati u trajnoj uspomeni, to više što će za dvije godine dobiti Alkarske dvore i Muzej alke nakon višestrukih pokušaja. Jer, postavljanjem temeljnog kamena za taj višenamjenski objekt san se Sinjana napokon počeo ostvarivati. Po projektu splitskog arhitekta Ante Kuzmanića na četiri kata budućih Alkarskih dvora izvođač radova “Alkom” izgradit će i multimedijisku dvoranu s više postojećih uslužnih prostora. No, ukupna je površina objekta, prema nacrtu, 6 714 metara četvornih, od čega se 5 040 kvadrata odnosi na natkriveni prostor i 1 674 metara četvornih na dvorište. Projekt je ‘težak’ oko 70 milijuna kuna, a samo prva faza gradnje (građevinski radovi) stajat će oko 40 milijuna kuna. Sredstva su osigurali Vlada RH, Splitsko-dalmatinska županija, Grad Sinj i Viteško alkarsko društvo.

“Ovaj današnji dan nije ništa drugo nego naš dug prema onima koji su ovdje bili prije nas; naš dug prema sjajnim i časnim hrvatskim sinovima i kćerima, koji su u prošlosti sačuvali ono da bismo danas mogli živjeti u slobodi. Zato naš dug, dakle, počinje današnjim danom – početkom izgradnje Alkarskih dvora koje ćemo završiti za dvije godine. I, gle slučaja, Alkarske dvore, kao simbol našeg identiteta, završit ćemo iste godine kada budemo ušli u Europsku uniju. I to je ta spojnica: Alkarski dvori kao naša baština, kao dio našeg identiteta, kao dio naše tradicije. A hoće li ih otvoriti ovaj premijer, to ovisi o vama”, naglasio je u prigodnom govoru predsjednik hrvatske Vlade dr. Ivo Sanader u Sinju u povodu polaganja temeljnog kamena i početka gradnje Dvora.

Pozivajući se na zajedništvo na dobrobit domovine, dr. Sanader je tom prigodom podsjetio i na činjenicu kako je do ostvarenja hrvatske države došlo pomirbom ljudi, a ne nikakvom ideologijom, dodavši da će hrvatska Vlada pomoći i u gospodarskom razvoju grada Sinja. ■

Maketa budućih Alkarskih dvora u Sinju

CB Croatian Prime Minister Ivo Sanader was joined in Sinj on March 18th by the President of the Alkar Chivalric Society Stipe Jukić in a foundation-stone laying ceremony for the future Alkar Palace, situated in the centre of this historic Croatian town.

Veronika Desinićka u izvedbi LADA

Poznati varaždinski skladatelj Davor Bobić, inspiriran povijesnom legendom, napisao je glazbu temeljenu na hrvatskom folkloru upravo za ansambl LADO, spojivši prvi put različite zvukove, klasične i tradicijske, folklorne pjesme

Tragična hrvatska povijesna legenda o zabranjenoj ljubavi Veronike, lijepo seoske djevojke iz Desinića, i plemića Fridrika, sina moćnog grofa Hermana II. Celjskog koji je stolovao u Velikom Taboru, pamti se u narodu još od 15. stoljeća.

A legenda kaže da je mladi plemić Fridrik II. Celjski, jašući očevim posjedima, ugledao ljepoticu Veroniku i u nju se zaljubio. Premda okrivljen za ubojstvo svoje prve žene, Elizabete Frankopan, Fridrik vođen iskrenom ljubavlju bježi s Veronikom i ženi se njome. Njegov otac doznaje za to i razljućen šalje vojnike koji hvataju ljubavnike. Fridrika bacaju u tamnicu, gdje, unatoč molbama i zauzimanju Fridrikove sestre, Barbare Celjske "Crne kraljice", provodi pet godina. Veroniku grof optužuje da je svojim vještici čarima zavela njegova sina i, premda je suci oslobađaju krivnje, on naređuje dvorskom kaštelanu da nesretnu ženu udave. Prema predanju, mrtvo tijelo Veronikino bilo je tada zazidano u zid koji spaja kulu s ulaznim dijelom dvorca Velikog Tabora.

Priča o tužnoj sudbini pućanke Veronike Desinićke oživjela je ovih dana na hrvatskim pozornicama u obliku folklornog baleta s pjevanjem u izvedbi Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO. Sadržaj je ispričan u pet slika koje svojim naslovima objašnjavaju najvažnije dijelove legende: *proštenje, Elizabetina smrt, vjenčanje, pogubljenje i oproštaj*.

Poznati varaždinski skladatelj Davor Bobić, inspiriran ovom legendom, napisao je glazbu temeljenu na hrvatskom folkloru upravo za ansambl LADO, spojivši prvi put različite zvukove, klasične i tradicijske, folklorne pjesme i čak tri različita orkestra: orkestar ansambla LADO, orkestar Hrvatske vojske i bub-

Plesači Lada na pozornici varaždinskog HNK

njarski ansambl "Rudiment" iz Varaždina. Ugledni baletni koreograf Dinko Bogdanić je pak, slijedeći glazbu i sadržaj legende, vrlo uspješno pronašao plesna rješenja, koristeći se elementima folklor, baleta i suvremenoga plesa i prilagodio ih vrhunskoj profesionalnosti i osobnostima plesača LADA. "Veronika Desinićka" izvedena je pod dirigentskom palicom Dražena Kurilovčana, inače voditelja zbora ansambla LADO. Scenskoj dojmljivosti svakako su pridonijele i kostimografkinje Ika Škomrlj i Diana Kosec-Bourek te scenograf Žorž Draušnik.

Plesači i pjevači našega nacionalnog ansambla LADO koje smo do sada poznavali po izvođenju naše folklorne narodne baštine, uspješno su odgovorili novim izazovima i vrlo dojmljivo otplesali zahtjevne plesne uloge, svladavši besprijekorno nove plesne tehnike.

Solisti su se vrlo uspješno snašli u plesno-glumačkim ulogama, Iva Sekula kao Veronika Desinićka, Dubravko Ra-

dić kao Fridrik, Miljenko Piškorić kao Herman II. Celjski, Irena Matica kao Crna kraljica i Tamara Horvat kao Elizabeta Frankopan.

Nema dvojbe da je ovaj zajednički rad vrhunskih umjetnika rezultirao zaista sjajnom predstavom koja je izazvala velike ovacije publike na premijerama u Hrvatskom narodnom kazalištu u Varaždinu i Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu. Recimo još i to da se ovo jedinstveno djelo, temeljeno na nacionalnoj glazbenoj baštini i folklorno-baletnom plesnom izrazu, pojavilo na hrvatskoj sceni kao prvo u razdoblju nakon više desetljeća i kao takvo zaista zavrijedilo pozornost publike te dug život na pozornicama Hrvatske i svijeta. ■

CB The Hrvatsko zagorje region legend of Veronika of Desinec came to life these days on Croatian stages in the form of a folklore ballet sung by the LADO Croatian Folk Dance and Song Ensemble. Well-known Varaždin composer Davor Bobić wrote the score for the work, inspired by Croatian folklore.

Napisala: **Srebrenka Šeravić**

“IZMEĐU ČEKIĆA I NAKOVNJA”

Nedavno smo u Matici donijeli osvrt na knjigu msgr. Vladimira Stankovića, posljednju u njegovu “malom petoknjižju” pod naslovom: “Kardinal Kuharić u hrvatskom iseljeništvu-Zapadna Europa”. Bio je to povod, ali ne i jedini, za razgovor s jednim od malobrojnih još živih ključnih svjedoka onog vremena u kojem se Katolička crkva u Hrvata, a posebno u odnosu na inozemnu pastvu, kako on sam u knjizi kaže, nalazila između “čekića i nakovnja”. Stoga i ovaj razgovor donosimo u nekoliko nastavaka.

Msgr. Stanković prošle je godine obilježio zlatni jubilej - 50 godina svećeništva. Osim toga što je pet godina bio osobni tajnik kardinala Šepera, a zatim i još mnogo više godina bio uz kardinala Kuharića, bio je i prvi predsjednik Hrvatskog Caritasa, generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije,

Razgovarao: **Nenad Zakarija** Snimke: **Arhiv Glasa koncila i zbirka msgr. Stankovića**

moderator Nadbiskupskoga duhovnog stola, a trenutačno obnaša dužnost kanonika kustosa i predsjednika Odbora za obnovu zagrebačke katedrale.

Autor je niza knjiga, a posebno je zapazeno njegovo kapitalno djelo zbornik: “Katolička crkva i Hrvati izvan domovine” iz 1980. godine. No za iseljene Hrvate ostao je posebno zapamćen kao ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu od 1969. do 1999. godine. Dakle, punih 30 godina. S tom smo temom i započeli naš razgovor:

Kad ste već spomenuli knjige, ja bih odmah na početku dao jednu dopunu. U tom razdoblju, tijekom 30 godina bio sam pokretač, a negdje i autor cijelog niza knjiga o problemu iseljništva koje su najvećim dijelom bile prijevodi vatikanskih izdanja o pitanjima pastoralne emigracije. A tijekom 20 godina svoje službe bio sam i honorarni predavač na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Naime, na poticaj Svete Stolice teološka su učilišta u cijelome svijetu uvela novi predmet, koji se zvao

pastoral migranata, s nakanom da se budući svećenici pripreme za pastoralni rad među iseljenicima, kojih ima u svakom narodu. U tu su svrhu u Vatikanu izdali brojne knjige kao priručnike za studente teologije. Neke smo od tih važnijih knjiga mi preveli i objavili kod Kršćanske sadašnjosti i davali ih studentima, ali smo ih slali i našim svećenicima u iseljeništvu s nakanom da nadopune svoje teoretsko i praktično obrazovanje na tom području. A te su knjige dobro došle i svećenicima u domovini, jer praktično iz svake naše župe ima dosta vjernika u inozemstvu. Pa tako sam i ja ovo svoje petoknjižje o kardinalu Kuhariću poslao svim župnim knjižnicama u zagrebačkoj nadbiskupiji, varaždinskoj i požeškoj biskupiji, a i na mnoge druge adrese. Naime, poznato je da je pitanje migracija i iseljništva već desetljećima pravi globalni problem i da to nije samo neko hrvatsko pitanje, pa zato i Crkva treba stalno biti u trendu praćenja svoje brojno katoličko iseljništvo.

Vi govorite u prošlom vremenu. Znači li to da toga izdavaštva više nema?

— Toga ima i danas, i to upravo u posljednje vrijeme. Kršćanska sadašnjost – a ja sam u upravi te izdavačke kuće u ime Nadbiskupije zagrebačke - i danas objavljuje razne dokumente Svete Stolice. Tako je bio objavljen i najnoviji dokument, koji je zamijenio “Uputu o pastoralnoj brizi za migrante” iz 1969. godine, a zove se: “Erga migrantes caritas Christi - Ljubav Kristova prema migrantima”. Pa i ova moja najnovija knjiga o kardinalu Kuhariću ima i posebno poglavlje koje nosi naslov: “Studijski sastanci među hrvatskim dušobrižnicima u Zapadnoj Europi”. To je zapravo cijeli priručnik za studij problematike pastoralne migracija. A takve su sastanke tada vodili naši vrhunski teolozi, kao Tomislav Šagi-Bunić, Josip Turčinović, Vjekoslav Bajsić i drugi, a ta praksa studijskih susreta postoji i danas. Naime, uprava Hrvatske inozemne pastve i Hrvatski nadbiskupijski ured u Frankfurtu nastavljaju tradiciju organiziranja permanentnog obrazovanja pa te vrijedne referate objavljuju u obliku knjiga. Bilo bi dobro kad bi se neke institucije u Hr-

vatskoj koje se bave tom problematikom kao što je HMI bolje povezale s uredom u Frankfurtu.

S obzirom na to da ste Vi možda zadnji živući svjedok onih, olovnih vremena, kao osobni tajnik kardinala Šepera, a poslije i pratitelj kardinala Kuharića i dugogodišnji ravnatelj za inozemnu pastvu, dakle vremena "između čekića i nakovnja", što možete reći o tome?

— Da, tako sam nazvao jedno od deset poglavlja ove svoje knjige, koje ima više od stotinu stranica. Tom sam uzrečicom htio istaknuti da se djelovanje hrvatskih svećenika u iseljeništvu u vremenu prije uspostave hrvatske države nalazilo između dviju vatri. Jedna je bila jugoslavenska komunistička država iz koje je više od 90% naših svećenika došlo u inozemnu pastvu. S druge je strane bilo brojno hrvatsko iseljništvo, i to ne samo u jednom etničkom nego i u državotvornom, to jest političkom pogledu.

A ta je državotvorna emigracija bila vrlo aktivna i ona se također okupljala oko naših inozemnih pastoralnih središta u koja su dolazili i svi drugi vjernici bez obzira na svoju ikakvu ili nikakvu političku opredijeljenost. U smislu crkvenih propisa i u duhu tamošnjih demokratskih načela naši su misionari morali poštovati svačije uvjerenje. I dok je jugoslavenska država pravila pritiske na hrvatske biskupe, na redovničke poglavare, na pojedine misionare i na mene osobno – o čemu je

mного toga rečeno u ovoj knjizi – da na neki način budemo pružena ruka jugoslavenske politike u iseljeništvu, s druge su strane jake političke snage u emigraciji željele da naše misije budu na neki način dio njihove, protujugoslavenske politike. Crkveni dokumenti govore da je inozemna pastva vjerska, crkvena institucija. U isto vrijeme govore i da Crkva mora poštovati sve kulturne vrijednosti iseljeničke zajednice. Tu su se naš episkopat koji je davao smjernice i naša iseljenička pastva doslovce držali tih propisa, odnosno uputa Svete Stolice da među iseljenicima treba čuvati sve elemente nacionalne kulture, a posebno narodni jezik. Službena jugoslavenska politika nikako nije mogla shvatiti da je to sastavni, nužni dio pastoralnoga djelovanja. S druge strane, političku emigraciju teško se moglo uvjeriti da je očuvanje jezika i kulture jedna stvar, a drugo da je politička borba za ostvarenje sna hrvatskog naroda za osamostaljenje i stvaranje vlastite hrvatske države. Naši svećenici u inozemstvu nisu ni malo priječili političko djelovanje državotvornih Hrvata, ali se sami, u velikoj većini, nisu upuštali u izrazite političke aktivnosti, što im, uostalom, ne bi dopustili ni mjesni biskupi koji su im bili nadležni. Zbog toga smo mi bili između Scile i Haribde. Velika većina Hrvata u Zapadnoj Europi bili su "gastarbajteri" s jugoslavenskim pasošem koji su redovito komunicirali s domovinom, i zato su morali biti vrlo oprezni da ne ostanu bez putovnice ili da čak ne završe i u zatvoru. O tome su naši misionari i

te kako morali voditi računa. Uostalom, stav naše Crkve, posebno kardinala Kuharića, pa, prema tome, i svih misionara bio je taj da ne treba prekidati veze s domovinom pa makar kakav u njoj režim vladao. Zanimljivo da je vrijedna knjiga "Iseljena Hrvatska" u izdanju instituta "Ivo Pilar" upravo u toj stvari odala veliko priznanje hrvatskoj inozemnoj pastvi. Uistinu, godinama je, pa i desetljećima,

Msgr. Stanković predaje papi Ivanu Pavlu II. svoju knjigu "Zapisi o kard. Šeperu" (Vatikan, 30.11.2001.)

samo Katolička crkva bila legalna i službena veza između iseljene i domovinske Hrvatske. I to usprkos mnogih teškoćama i neugodnostima s raznih strana.

Vi ste kao ravnatelj inozemne pastve bili u središtu tih zbivanja, čak možda i više od blagopokojnog kardinala Kuharića?

— Naravno. Naši su biskupi davali smjernice, a mi smo ih svećenici provodili na terenu. No moram reći da kardinal Kuharić nije smjernice samo davao nego je i sam ulazio u vatru. Tu bih podsjetio na naše putovanje u Australiju 1980. Godine, kad neki u tom dijelu hrvatskog iseljništva kardinala nisu dočekali sa simpatijom, a kad smo se vratili u domovinu, žestoko ga je napao Jakov Blažević i općenito jugoslavenske vlasti. No kardinal je svima otvoreno govorio: mene osobno i Katoličku crkvu nitko ne treba učiti rodoljublju. ■

(nastavak u idućem broju)

Proslava 30. obljetnice Hrvatske inozemne pastve i rastanak s njenim ravnateljem msgr. Vladimirom Stankovićem

CB An interview with Monsignor Vladimir Stanković, one of the few still living key witnesses of the times in which the Catholic Church in Croatia found itself, in his own words, between the hammer and the anvil. Among emigrant Croatians he is remembered as the director of the pastorate for the faithful abroad from 1969 to 1999.

PREMINUO MONS. FRANE FRANIĆ

SPLIT – U Splitu je 17. ožujka u 95. godini preminuo umirovljeni splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Frane Franić. Rođen je u Kaštel Kambelovcu, za biskupa je posvećen 1950., a metropolitom splitske metropolije i rezidencijalnim nadbiskupom splitsko-makarske nadbiskupije postao je 1969. Splitskom nadbiskupijom upravljao je do svojeg umirovljenja 1988. godine. Kao dugogodišnji profesor dogmatske teologije bio je aktivan sudionik Drugog vatikanskog sabora, učvršćivao je vjernost Evanđelju te promicao ekumenizam i dijalog u društvu. Nadbiskup Frane Franić pokopan je 21. ožujka u konkatedrali sv. Petra u Splitu.

SOLIDARNOST I ZAJEDNIŠTVO S HRVATIMA U BIH

ZAGREB – "Hrvati u BiH ne trebaju nikakvu milostinju, oni trebaju respekt, poštovanje i partnerstvo. Oni su konstitutivan i suveren narod bez kojeg ne bi bilo Bosne i Hercegovine", poručio je predsjednik Vlade Ivo Sanader na konferenciji "Solidarnost i zajedništvo s Crkvom i ljudima u BiH" održanoj sredinom ožujka u Zagrebu u organizaciji Hrvatskoga Caritasa. Premijer je istaknuo da BiH treba biti održiva zemlja, te

je dodao kako će ulaskom u EU nestati granice koje nas razdvajaju. Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić ustvrdio je da su se solidarnost i zajedništvo hrvatskih građana i Crkve s hrvatskim narodom i Crkvom u BiH ostvarivali još od Domovinskog rata. Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić zahvalio je braći koja su imala srca pomoći kad je bilo najteže. "Ako Europa osjeća potrebu da se ujedini, nemojmo se bojati ni mi Hrvati ujedinjavanja i preko granice", rekao je kardinal Puljić.

ČESTITKE REDATELJU SCHMIDTU I FILMU "PUT LUBENICA"

ZAGREB – Ministar kulture Božo Biškupić čestitao je početkom travnja hrvatskom redatelju Branku Schmidtu na filmu "Put lubenica" koji je nakon glavnih nagrada na festivalu u Clevelandu u SAD-u i MontPELLIERU u Francuskoj osvojio i glavnu nagradu na festivalu u marokanskom gradu Tetouanu. – Vaš film "Put lubenica" postao je jedan od važnih promicatelja hrvatske kulture, stoji u čestitki Bože Biškupića, koju je u ime Ministarstva uputio redatelju Branku Schmidtu, producentu Telefilmu, glumcu Krešimiru Mikiću koji je nagrađen za najbolju mušku ulogu, te cijeloj filmskoj ekipi.

LOVCIMA DOZVOLA ZA ODSTRJEL 70 MEDVJEDA

Povjerenstvo za gospodarenje medvjedom predložilo je izlučenje 100 medvjeda u Hrvatskoj u ovoj godini, od kojih bi 70 trebali ubiti lovci, dok će ih, prema procjeni, 30 stradati u prometu. Đuro Huber, predsjednik Povjerenstva za gospodarenje medvjedom kaže da je ista kvota za odstrjel medvjeda bila i posljednje dvije godine, ali "nije bila iskorištena". "Povjerenstvo drži da medvjeda populacija, koja u Hrvatskoj ima od 600 do 1000 medvjeda, može podnijeti gubitak 100 jedinki", kazao je Huber. Prema njegovim riječima, lani je na razne načine usmrćeno 86 medvjeda, od čega je njih čak 35 stradalo u prometu. "Cilj je utvrditi zajedničku izlovnu kvotu za populaciju medvjeda u 2008. godini", zaključuje Huber.

GORANOV VIJENAC MILI STOJČU

LUKOVDOL – Nisam očekivao ovako veliku čast, nositi priznanje s Goranovim imenom znači zastupati narod Abelov. Ja za to nisam imao snage, ali sam zato osluškivao ljude oko sebe, ljude koji su patili i zato se usuđujem primiti Goranov lovorov vijenac na svoja krhka pleća, rekao je Mile Stojić, pjesnik, esejist, antologičar i prevodilac, primajući krajem ožujka u Lukovdolu, rodnome mjestu Ivana Gorana Kovačića, Goranov vijenac za 2007. godinu za cjelokupni pjesnički opus i ukupni prinos hrvatskoj književnosti. Obrazlažući odluku žirija o dodjeli najdugovječnije hrvatske pjesničke nagrade, koja se sastoji od rada akademskog kipara Vojina Bakića, diplome i iznosa od 20.000 kuna, predsjednik žirija Krešimir Bagić istaknuo je kako je riječ o autoru jednoga od najprovokativnijih i najzanimljivijih opusa suvremenog hrvatskog i bosanskohercegovačkog pjesništva.

SEдам GODINA HRVATSKO-ŠVEDSKOG DRUŠTVA

ZAGREB – Hrvatsko-švedsko društvo Zagreb održalo je 27. ožujka svoju osmu godišnju skupštinu u prostorijama HML-a. Izvješće za 2006. godinu o radu i financijskom poslovanju Društva, te izvješće Nadzornog odbora podnijeli su: predsjednik Društva Mirko Hrupelj, blagajnik Vladimir Ivanišević a za Nadzorni odbor Vinko Pipić. Društvo je u posljednje dvije godine izdalo sedam brojeva svojih NOVINA. Osim izdavanja lista "klasičan" godišnji program rada Društva sastoji se od jednog studijskog izleta članova u prirodu, predavanja, obilježavanja švedskih praznika, tematske izložbe članova likovne sekcije Društva itd.

WINNETOU SE VRAĆA U HRVATSKU

STARIGRAD - Filmski lik indijanskog poglavice Winnetoua iz popularnih knjiga Karla Maya na najboljem je putu da preraste u novi turistički brend Zadarske županije. Područje Starigrada je od 26. do 28. svibnja domaćin prve međunarodne Konvencije ljubitelja filmova o Winnetouu, na platou kod Jasenica u planu je obnova originalnoga filmskog seta iz 60-ih - indijanskoga sela Pueblo - u kojem je "rođen" Winnetou, dok je koproducent serijala, Jadran film, pokrenuo inicijativu da na istom mjestu podigne spomenik liku kojeg je nezaboravno utjelovio Pierre Brice. - Potencijal za turističku priču definitivno postoji. Samo u Njemačkoj postoji više od 150 klubova koji okupljaju tisuće zaljubljenika u serijal - kaže Zvonko Šupe, direktor zadarske Turističke zajednice. U Hrvatskoj je od 1962. do 1969. na oko 500 lokacija snimljeno 10 filmova o avanturama Winnetoua prema pričama Karla Maya. Najviše se snimalo na lokacijama Velebita, Dinare, Mosora, Vranskom jezeru, Cetini, Zrmanji, Plitvicama i kanjonu Krke.

REANIMIRANI PROFESOR BALTAZAR

ZAGREB - Od nedavno se provodi digitalna restauracija cjelokupnog serijala o Profesoru Baltazaru, kultnog hrvatskog crtića koji je stekao svjetsku slavu. Projekt su pokrenuli Zagreb film i DVDlab iz Rima, a zadovoljstvo je očito obostrano. Zlatko Bourek, jedan od Baltazarovih autora, nije skrivao zadovoljstvo onim što je vidio: "To je pravo čudo", rekao je Bourek uživajući u filmu koji je preporođen, i nastavio: "Prema onome što smo vidjeli, Baltazara sada ništa ne priječi da ponovno krene u osvajanje Europe, prvenstveno skandinavskih zemalja, ali i Italije, za čije je tržište distribuciju preuzeo upravo DVDlab."

HRVATSKA POMORSKA BAŠTINA U BARCELONI

BARCELONA - Veliku izložbu "Pomorstvo na hrvatskom Jadranu" u Pomorskom muzeju u Barceloni (Museu Marítim de Barcelona) otvorio je krajem ožujka ministar kulture mr. Božo Biškupić, a u prigodnom programu nastupila je klapa Trogir. Do 30. lipnja moći će se razgledati bogatstvo hrvatskog pomorstva te njegova živopisna tradicija, običaji i materijalni izlošci. Aktivnosti vezane uz organizaciju izložbe vodi Arheološki muzej Istre u Puli, a koordinatorica je ravnateljica tog muzeja mr. Kristina Džin. Autorica likovnog postava je Nikolina Jelavić Mitrović. Izložba se sastoji od 26 cjelina, putem kojih je predstavljen povijesni razvoj pomorstva na hrvatskom Jadranu od prapovijesti do početka 20. stoljeća.

MONS. MRZLJAK S RADOŠĆU IDE U VARAŽDIN

ZAGREB - Novi varaždinski biskup, dosadašnji pomoćni biskup zagrebački mons. Josip Mrzljak, koji je na ovu katedru imenovan sedam mjeseci nakon preminuća prethodnog varaždinskog ordinarija mons. Marka Culeja, tim je povodom kazao da je s radošću primio poziv za biskupa u Varaždin. Posebno je zahvalio nadbiskupu zagrebačkom mons. Bozaniću, jer je uz njega, kako kaže, mnogo naučio o vođenju biskupije. Biskup Mrzljak ustoličen je 31. ožujka u varaždinskoj katedrali. Mons. Mrzljak je rekao da će zadržati svoje biskupsko geslo: "Činiti dobro!", a što se tiče grba, na kojem je do sada bila zagrebačka katedrala s križem, rekao je da će ostati isti, samo što će zagrebačku zamijeniti varaždinska katedrala. Također je napomenuo kako će i nakon imenovanja za varaždinskog biskupa ostati predsjednik Hrvatskoga caritasa.

PREMINUO AKADEMIK IVAN SUPEK

ZAGREB - Ivan Supek, hrvatski fizičar, filozof, pisac te borac za mir i humanist, preminuo je 5. ožujka u 92. godini života. Ovaj je autor brojnih romana i drama s filozofskim, političkim i znanstveno-fantastičnim temama tako pokopan, prema njegovoj želji, samo u krugu uže obitelji. Akademik Supek nakon studija na Sveučilištu u Zagrebu, studij je nastavio u Beču, a doktorat fizike završava u Zürichu. Iako je jedan od utemeljitelja Instituta Ruđer Bošković, s istoga je 1958. godine isključen zbog svog protivljenja jugoslavenskoj Federalnoj Komisiji za Nuklearnu energiju protiv planirane izrade atomske bombe. Također je među osnivačima svjetskih organizacija Pugwash i Svijet bez bombe. Bio je profesor teorijske fizike na Sveučilištu u Zagrebu, a 1969. postao rektor Sveučilišta u Zagrebu. 1970. godine inicirao je osnivanje Interuniverzitetskog centra u Dubrovniku (IUC). Bio je predsjednik JAZU-a od 1991. do 1997.

ZAGREBAČKI HISTRIONI DOBILI KROV NAD GLAVOM

ZAGREB - Na Svjetski dan kazališta jedna je zagrebačka kazališna družina nakon trideset godina postojanja uselila u prvi pravi dom. Riječ je o Histrionima Zlatka Viteza, koji su krajem ožujka, svečanim otvorenjem preuređenoga prostora nekadašnjega kina "Apolo" u Ilici broj 90, proslavili ostvarenje dugogodišnjega sna o pravom krovu nad glavom. Bili su tu i ministar kulture Božo Biškupić i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić sa svojim izaslanstvima, obojica čestitavši Vitezu i Glumačkoj družini Histrion dugo opstojanje i zahvalivši im na prinosu hrvatskomu kazalištu i kulturi.

Vizionari Hrvatskoga proljeća

Deklaracija je zatražila da se Ustavom jugoslavenske federacije utvrdi i zajamči da su u njoj ravnopravna četiri jezika – srpski, hrvatski, slovenski i makedonski, i da se u javnom životu osigura dosljedna upotreba hrvatskog jezika

Ministar kulture Božo Biškupić prigodom svečanog otvaranja izložbe u Hrvatskom državnom arhivu

I seljena Hrvatska i *Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnoga jezika* u direktnoj su povijesnoj sinkronijskoj i dijakronijskoj relaciji zahvaljujući djelovanju povjesničara i direktora Instituta za historiju radničkog pokreta i onodobnog člana Odbora Matice iseljenika Hrvatske dr. Franje Tuđmana, te omiljenoga zagrebačkoga gradonačelnika Većeslava Holjevca koji je u to vrijeme obnašao i dužnost predsjednika Matice iseljenika Hrvatske, kao i predsjednika Hrvatske akademije Amerike Karla Mirtha. Ta su trojica intelektualaca, sa svojim suradnicima, bila u središtu integracijskih procesa iseljene i domovinske Hrvatske sedamdesetih godina, u vrijeme komunističke vlasti u Jugoslaviji u čijem je sastavu bila Hrvatska do proglašenja neovisnosti 1991.

Naime, u povodu 40. obljetnice *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnoga jezika*, Hrvatski državni arhiv (HDA) priredio je 15. ožujka izlož-

bu na kojoj je prvi put javnosti predstavljeno stotinjak originalnih dokumenta iz fondova HDA-a, a mogu se razgledati do kraja travnja. - Objavljivanje toga dokumenta kojim se tražio ravnopravni položaj hrvatskoga jezika u ondašnjoj jugoslavenskoj federaciji odmah se pretvorio u prvorazredan politički događaj, kaže autorica izložbe Marina Škalić, arhivska savjetnica. Izložba na osnovi izvornih dokumenta tadašnjih vlasti, kao i društveno-političkih organizacija, rasprava, zaključaka i odluka, kako dodaje, pokazuje način na koji se tijekom ožujka i travnja 1967. na svim republičkim razinama provodilo političko nasilje.

Deklaracija je objavljena 17. ožujka 1967. u tjedniku *Telegram* nakon što je tekst oblikovan u Matici hrvatskoj i nakon što su ga potpisale mnoge hrvatske znanstvene i kulturne ustanove i pojedinci. Pojava *Deklaracije* kao poticaja, ne samo na području jezika nego i cjelovitoga kulturnoga, javnoga i političkoga života, smatra se kao stvarni početak *Hrvatskoga proljeća*. Silovita reakcija koja je uslijedila protiv *Deklaracije*, njezina

duha i značenja, zajedno s različitim metodama političkoga ušutkavanja njezinih začetnika i potpisnika trebala je odmah u korijenu sasjeci svaku ideju nacionalne emancipacije.

DEKLARACIJA I ISELJENA HRVATSKA

Iseljena je Hrvatska iz slobodnoga zapadnoga svijeta bezrezervno poduprla *Deklaraciju*. Među udrugama koje su odmah podržale *Deklaraciju* valja izdvojiti Hrvatsku akademiju Amerike (HAA) iz New Yorka kojom je tada predsjedao Karlo Mirth. HAA, utemeljena 1953., aktivno je sudjelovala u težnji našega naroda za nacionalnom emancipacijom. U prvim desetljećima svojega postojanja HAA uspostavlja na visokoj razini

Miroslav Krleža

kulturne veze unutar američkog društva i s matičnom zemljom. Tako su članovi HAA pozvani na simpozij posvećen 130. obljetnici *Hrvatskog narodnog preporoda* u ožujku 1966. u organizaciji Matice hrvatske i JAZU, uz sudjelovanje najpoznatijega hrvatskoga pisca 20. stoljeća Miroslava Krleže, te najvišega predstavnika Katoličke crkve u Hrvatskoj, kardinala Franja Šepera. Miroslav Krleža također je bio član Odbora Matice iseljenika. Simpozij je doživljen kao želja za oživljavanjem političkoga pluralizma u

komunističkoj Hrvatskoj, te manifestacija hrvatske nacionalne solidarnosti.

No, simpozij je odmah ožigosala jugoslavenska vlast. Hrvatski intelektualci okupljeni oko Akademije pokušali su, unatoč okolnostima, sredinom šezdesetih godina nastaviti suradnju s intelektualcima u Hrvatskoj. Glavni poticaj povezivanju iseljeničkih i domovinskih intelektualaca dao je povjesničar Franjo Tuđman (1922.-2000.), kasniji utemeljitelj i prvi predsjednik neovisne Hrvatske, koji je kao ondašnji direktor zagrebačkoga Instituta za historiju radničkog pokreta i član Odbora Matice iseljenika posjetio HAA u New Yorku u ljeto 1966. i sastao se s njezinim vodstvom, u kojem su bili Karlo Mirh, Jere Jareb i Mato Meštrović te s predstavnicima hrvatskih uglednika iz Clevelanda. Tada je dogovorena ozbiljna suradnja s iseljeništvom, no brzo je spriječena progonima i Tuđmanovim zatvaranjem.

ULOGA MATICE ISELJENIKA HRVATSKE

I Većeslav Holjevac, poznati zagrebački gradonačelnik i predsjednik Matice iseljenika, u svojoj knjizi *Hrvati izvan domovine* (1967.) opisao je američku Akademiju kao vrlo važnu iseljeničku organizaciju te je zbog toga poslije prozivan kao osoba koja održava veze s neprijateljskom emigracijom. Svi kontakti koji su djelatnici Akademije uspostavili s Maticom iseljenika Hrvatske jednostavno su prekinuti nakon što je tadašnji jugoslavenski režim odlučio nasilno ugušiti

Hrvatsko proljeće. Tim je povodom Hrvatska akademija Amerike stala u obranu prava intelektualaca u Hrvatskoj znamenitim proglasom, koji je snažno odjeknuo u američkim političkim krugovima. HAA je 19. travnja 1967. objavila *Izjavu* kojom je podržala *Deklaraciju*, koju je mjesec dana prije u Zagrebu potpisalo osamnaest istaknutih institucija Hrvatske koje su se bavile hrvatskim jezikom, te 140 najistaknutiji pisaca i jezikoslovaca u Hrvatskoj.

U trenutku davanja suglasnosti za *Deklaraciju* bard hrvatske književnosti

Miroslav Krleža bio je član CK SKH. Kad je krenula hajka na *Deklaraciju* i sve njezine potpisnike Krleža će se odreći članstva u CK-u, ali ne i svoje potpore *Deklaraciji*. Unatoč toj činjenici hrvatski je iseljenički tisak u Americi sa žaljenjem pisao kako Krleža nema hrabrosti postati hrvatski Solženjicin, nobelovac - simbol književnoga otpora sovjetskom totalitarizmu.

Po svome značaju *Deklaracija* je bila istodobno znanstveni, kulturni i politički dokument, kojim je zahtijevan ravnopravni položaj hrvatskoga jezika u ondašnjoj jugoslavenskoj federaciji. S koje god strane razmotrili ovaj događaj, on u datiranju fenomena koji nazivamo *Hrvatskim proljećem* ostaje prvi datum, a potrajalo je gotovo pet godina - do kraja 1971. Njezini su protagonisti ušutkani, zatvoreni i iseljeni. Deklaracija je zatra-

tzv. Novosadskog srpsko-hrvatskog dogovora o jeziku (iz 1954.). *Deklaracija* je zapravo odbacila srpsko-hrvatsko jezično jedinstvo i unifikaciju, što je - prema zamislima jugoslavenskih integralista - imalo biti okosnicom u izgradnji jugoslavenske kulture kao nadnacionalne i jugoslavenstva kao konačnoga cilja.

POLITIČKO NASILJE

U svim onodobnim jugoslavenskim službenim institucijama *Deklaracija* je osuđena kao čin hrvatskog nacionalizma. Široka kampanja koja je povedena protiv deklaracionista rezultirala je raznovrsnim političkim nasiljem: javnim osudama, moralnim difamacijama, smjenama s javnih položaja i drugim metodama političkog ušutkavanja i onemogućivanja. Afera u vezi s *Deklaracijom* o jeziku duboko je uzdrmala ondašnji politički i kulturni

Hrvatski državni arhiv u Zagrebu

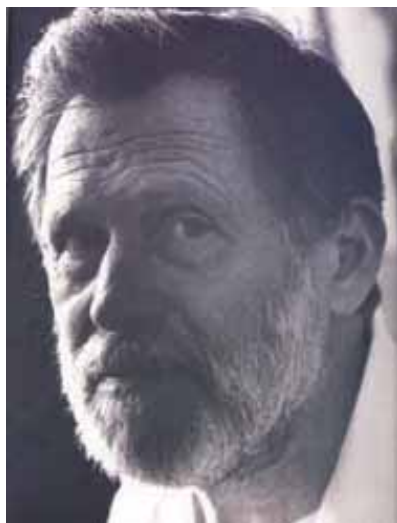
žila da se Ustavom jugoslavenske federacije utvrdi i zajamči da su u njoj ravnopravna četiri jezika - srpski, hrvatski, slovenski i makedonski, i da se u javnom životu - državnoj upravi, školama, novinstvu, na radiju i televiziji i u svim drugim javnim sferama u Hr-

vatskoj, osigura dosljedna upotreba hrvatskog jezika, i imenom i sadržajem, onako kako ga je hrvatska jezikoslovna znanost normirala nakon odbacivanja

život u Hrvatskoj, a snažno je odjeknula i u hrvatskome iseljeništvu, koje je bilo aktivno u različitim udrugama i organizacijama, osobito onima s političkim ciljevima kao primarnima. Zbog svega što je izazvala u odnosu političkih snaga u domovini i iseljeništvu, a osobito zbog dugoročnih učinaka na hrvatsku kulturu i politiku, *Deklaracija* je bitan datum u kronici suvremene Hrvatske. ■

CB It is the fortieth anniversary of the 1967 Declaration On The Language, a historic initiative in the struggle to preserve and protect the equal status of the Croatian language in the former Yugoslavia. The Declaration was adopted at a session of the Steering Committee of the Matrix Croatica (Matica hrvatska) and was supported by the vast majority of Croatia's scientific and cultural institutions.

Slikarstvo kao sretno sužanjstvo

Akademik Đuro Seder

Uslikarstvu Đure Sedera nema ničega površnog, jeftinog, dekorativnog, prilagođenog trenutku; to je slikarstvo tmastih, gustih boja i dubokih emocija, teško i zapitano, dramatično, elementarno. Hermetično je, možda pomalo divlje i, kao i svako snažno autorstvo, bez odmaka i odgode traži su-dioništvo, sučeljavanje. Ove godine Seder navršava 80 godina života i 50 godina samostalnog izlaganja; o kvaliteti dosadašnjeg opusa odlično svjedoči velika retrospektivna izložba Lica beskonačnoga u Galeriji Klovićevi dvori čiji je likovni postav i stručnu koncepciju osmislio povjesničar umjetnosti fra Mirko Jozić, ponajbolji poznavatelj Sederova slikarskog rukopisa, i autor izvrsne monografije Borba s anđelom.

Seder je slikar, i filozof, i pjesnik. Bio je član grupe Gorgona, objavljivao poeziju u više časopisa, tiskao i zbirku pjesama Otac iz lonca. Danas je profesor emeritus na Likovnoj akademiji u Zagrebu, član HAZU, djela mu se nalaze u galerijama širom Hrvatske, u crkvama i samostanima u BiH, nešto po Europi i New Yorku, u privatnim zbirkama u zemlji i inozemstvu. Povijest hrvatskoga slikarstva pamti ga i po dvama gotovo manifestnim

Volim sukob silnica na slici, moćne sudare tonova i gesta koji samim rukopisom govore o drami teme koju slikam – kaže Seder

tekstovima: Nemogućnost slike (1971.) i Mogućnost slike iz 1981.

Sederov slikarski kredito, ujedno i moto izložbe, najbolje sažima fra Mirko: Slikarstvo je nemoguće. Slikarstvo je nužno. Nemoguće slikarstvo jest jedina mogućnost slikarstva.

U POČETKU TAMA I CRNINA

U tekstu 'Nemogućnost slike' zapisali ste "U početku bijaše općinjenost, sretna glad". Što se događalo u međuvremenu?

- U međuvremenu se događao život. Sučeljavanje sa samim sobom. Zdvajanje. Dolaženje do zida. Kriza. Kriza u sferi umjetnosti. I najzad ipak: slikarstvo. Ono traje do danas.

U početku su platna bila zastrta tamom, crninom...

- Doista, u šezdesetim godinama slikao sam crne, nefigurativne slike. Trajalo je to dugo, više od jednog desetljeća. Zatim sam okrenuo stranicu. Otvorio se svjetlu i bojama, nadajući se da ću pro-naći drukčijega sebe. Danas je na mojim slikama često lik Krista...

'Mogućnost slike' doima se pak kao obračun sa samim sobom (Dosta mi je avangarde koja vodi u entropiju, apsurdna, asketizma...), što je rijetkost: u nas se svi uglavnom obračunavaju s drugima?

- Tekst Mogućnost slike je neka vrsta manifesta napisanog za izložbu u Galeriji suvremene umjetnosti na Katarinskom trgu, deset godina nakon teksta Nemogućnost slike. Doista se obračunavam s vlastitom prošlošću, želeći sam sebe ohrabriti za skok u željeno slikarstvo, u spontanost, u ekspresiju, u slobodu kolora i geste. I napokon, u slobodu izbora figurativnih tema.

Je li za Vas ekspresija trajna odrednica, prije i poslije svih drugih određenja?

- Na neki način, ekspresija je uvijek ono krajnje čemu umjetnik teži. Borba je, međutim, za ono ŠTO i ono KAKO te ekspresije. Umjetnik želi maksimalno reći, želi reći na najbolji mogući način, i dakako na svoj način. Naravno, i ne želi se ponavljati.

Fra Mirko Jozić je u monografiji "Borba s anđelom" zapisao da ste i snagu

"Dvoje"

Napisala: Ksenija Erceg

i sredstva mogli tražiti samo jedino u sebi. Je li slikarstvo istodobno i sužanjstvo i nadilaženje toga istog sužanjstva?

- Svaka predanost nekom cilju koji nije u sebi dovršen, nego zahtijeva napor da bismo ga dostigli, zapravo je neko sužanjstvo. Slikarstvo je dobrovoljno sužanjstvo, slikar je sužanj svoga posla. Doduše, možda sretan sužanj, jer zna da na kraju puta slijedi oslobođenje, odnosno dovršeno djelo. Ostvarenje sebe u djelu nadilaženje je toga sužanjstva.

JOBOVSKO U NAMA

Simbolizira li starozavjetni Job u Vašem slikarstvu 'jobovsko' u nama kao životnu neminovnost?

- Naslikao sam jednu sliku koja se zove "Job". To je čovjek s uzdignutim rukama, patnik. Neki su mi rekli da su ljudski likovi na mojim slikama, a možda i slike same, zapravo teški, kao izudarani sudbinom, površina slike doima se kao da je izudarana. Ja bih rekao da je to u naravi mogega slikarskog rukopisa, koji opet izlazi iz mene i sigurno govori o tom 'jobovskom' u nama. Zapravo, ne volim glatke, mirne površine. Volim sukob silnica na slici, moćne sudare tonova i gesta koji samim rukopisom govore o drami teme koju slikam.

Cijeli bi se izložbeni postav "Lica beskonačnoga" mogao 'supotpisati' stihovima S. S. Kranjčevića "da ne može nikad biti bez Golgote uskrsnuća"?

"Uskrsnuće"

- Velika je to i stara mudrost – da nema olake sreće, do pravih stvari ne može se doći bez muke i istinskoga uloga cijeloga sebe. To posebno vrijedi za umjetnost. Moje slike ne zrače lakoćom, što i Vi primjećujete. Štoviše, one su stvarno teške, opterećene materijom boja koju treba svladati da bi se postigla uvjerljivost ekspresije.

Uznemirava li Vas činjenica da tzv. klasično slikarstvo pred naletom svakojakih 'novih izričaja' postaje gotovo atavizam?

- Slikanje je na neki način alat moga duha koji mi dosta dobro služi i nemam nakanu mijenjati ga za nešto tobože suvremenije. Uznemirava me, međutim, pogled na suvremenu umjetnost, ali ne zbog novih tehnologija – to je dio razvoja suvremenoga svijeta. Mislim na pustoš smisla u suvremenoj umjetnosti, razlijevanje po površini, zadovoljstvo dosjetkama, šokiranje, namjernu destrukciju. Ali, čini se da je umjetnost takva kakav je i svijet.

U zbirci poezije "Otac iz lonca" napisali ste "zapravo je šum jedino što nam preostade od toliko junački obećanih stvari"...

- Poezija je onaj 'šum' što me tajno i trajno prati od mladosti do danas, poezija je ono što tražim od sebe, očekujem u slikarstvu, u susretima, u svakom pravom

obasjanju života.

Ali, više ne pišete...

DANAS PRIPADAM SLIKARSTVU

- Nažalost, vrlo malo i rijetko. Potpuno sam uronjen u slikarstvo, ono traži cijeloga čovjeka.

Koliko i danas osjećate ono što ste davno definirali kao "jaz između ruke i platna"?

- Misao o jazu između ruke i platna nastala je nakon nekih radikalnih negacija vlastitih umjetničkih stajališta. Pripadao sam radikalnom informelu, minimalizmu, monokromiji, grupi Gongona... Danas pripadam jednostavno SLIKARSTVU. Ipak, jaz između ruke i platna još postoji, i uvijek iznova treba ga premostiti. Uskoro se navršava 50 godina otkako samostalno izlažete. Jeste li uspjeli predstaviti nepredstavljivo ili, kako bi to lijepo definirao fra Mirko, izraziti tri velike čežnje: za susretom, ljubavlju, spasenjem?

- Cijeli svoj slikarski vijek slikam upravo te tri velike čežnje koje se prepleću, spajaju, razdvajaju, susreću, sjedinjuju... Dakako da nisam uspio predstaviti nepredstavljivo, svaki pokušaj uvijek je samo pokušaj dohvaćanja nedohvatljivo-ga. Na kraju toga truda ostaje slika Krista – utjelovljenoga, raspetoga, uskrsloga. Tu su riječi nemoćne, kao i slike.

Slika naslovljena "Ne boj se Marijo" izabrana je kao plakat izložbe "Lica beskonačnoga". Je li to ujedno i Vaše osjećanje stvari, zaključak o strahu, mucu i izdržavanju života?

- Scena iz Biblije "Marija Magdalena susreće Isusa pred praznim grobom" izuzetno me je ponijela. Marija plače jer u grobu ne nalazi Isusovo tijelo, kad odjednom ugleda čovjeka kojeg ne prepoznaje. Isus je zazove baš tim riječima - "Ne boj se Marijo!" i tada dolazi do prepoznavanja i najdublje radosti zbog susreta s uskrslim voljenim Gospodinom. Taj prizor negacije smrti i apoteoze života i ljubavi neka bude zaključak i moje izložbe. ■

CB An interview with painter Đuro Seder, this year in the 80th year of his life and 50th year of solo exhibitions; an excellent witness to the calibre of his works to date is a large retrospective exhibition entitled Lica beskonačnoga (Face of the Endless) at the Klovičevi dvori Gallery whose visual design and expert conceptualisation was conceived by art historian Friar Mirko Jozić.

"Gospa s kamenitih vrata"

“Vran planino, ispod tebe Rama, tu me moja odgojila mama”

Ulaznice će se prodavati putem naših brojnih ogranaka diljem Hrvatske, BiH i inozemstva, a povjerenici će pripremiti organizirani dolazak na koncert. Ovim putem pozivam sve vaše čitatelje da nam se pridruže na ovoj veličanstvenoj večeri i zahvaljujem Matici koja je jedan od medijskih pokrovitelja koncerta

Josip Vidović, dopredsjednik, Nenad Zakarija, glavni urednik Matice, i mr. Branislav Brizar, predsjednik Ramske zajednice

HMI je nedavno posjetilo izaslanstvo udruge Ramska zajednica – Zagreb u povodu suradnje na njihovom do sada najvećem projektu, humanitarnom koncertu koji će se 20. svibnja održati u velikoj dvorani “Vatroslav Lisinski”. U izaslanstvu su bili predsjednik mr. Branislav Brizar, dopredsjednik Josip Vidović i tajnik Mirko Marić, te član Sabora udruge i scenarist koncerta, poznati stručnjak za folklor Vlado Kuraja.

Bila je to prigoda da više saznamo o ovoj vrijednoj udruzi, pa smo zamolili najprije predsjednika mr. Brizara, inače vrlo uglednoga poslovnog čovjeka, vlasnika velike tvrtke ING-GRAD, da nam kaže najprije nešto o udruzi.

— Ramska zajednica kao zavičajno društvo osnovana je 1990. godine, a tada joj je na čelu bio dr. Ivan Radić. Oku-

pljala je oko 300-350 članova. Tijekom rata bila je uspješni organizator humanitarne pomoći. Nakon rata i službeno je registrirana na adresi HMI-a. Na osnivačkom saboru 1999. donesen je statut i sve ostalo potrebno za život udruge. Za predsjednika je bio izabran Šimun Penava. Udruga je preuzela organizaciju godišnjih Ramskih susreta diljem Hrvatske, pokrenuto je glasilo *Rama*, organizirana je večer ramskih poduzetnika, a 2000. g. izlazi *Ramski zbornik*. Iz godine u godinu rastao je broj članova diljem Hrvatske, pa i izvan nje, a povećavao se i broj akcija. Mijenjao se i dopunjavao Statut udruge u skladu s vremenom i potrebama, a izabrano je i novo čelnništvo, pa sam se tako nakon sabora zajednice u lipnju 2005. ja našao na čelu Upravnog odbora zajedno sa zamjenicima Josipom Vidovićem i Šimunom Babićem, te članovima Tomislavom Jelićem, Šimunom Penavom, Ilijom Radićem i dr. Vladom Vladićem, dok je predsjednica našeg sabora gđa Željka

Maroslavac, a dopredsjednik dr. Antun Vladić. Sabor ima tridesetak članova, izvršnog je karaktera i u sklopu njega djeluju razni Odjeli. U RH živi petnaestak tisuća Ramljaka svih generacija, otprilike koliko i u samoj ramskoj regiji. Najviše ih ima u pleterničkom kraju, Zlatna dolina, oko 5 000.

Koliko mi je poznato, vaša udruga prilično je vezana uz Crkvu?

— Tako je, počevši od franjevaca u samostanu Ščit gvardijana fra Mate Topića, bivšeg gvardijana fra Mije Džolana koji je sada provincijal u Sarajevu, pa do don Ante Jelića- Balte. Tu su razne obljetnice, izdavanje knjiga i ostalih tiskanih materijala itd. ... Evo, u ovom smo sazivu obilježili 150 godina župe Svetog Ivana Krstitelja na Uzdlolu, stotu obljetnicu župe u Uzdlolu, a sada imamo dvije obljetnice na Ščitu.

Napisao i snimio: **Nenad Zakarija**

Vratimo se radu ovog saziva čelnih ljudi, koji je sada negdje na pola mandata?

— Moram reći da je ovaj saziv otvorio sve stavke glede promocije ramske kulture, što je upisano i u prvom članku našeg statuta

U tom je smislu vjerojatno i ovaj koncert koji planirate u Lisinskom?

— Tako je. Projekt Ramske zajednice pod nazivom "Ramska večer - Vran planino, ispod tebe Rama, tu me moja odgojila mama" u ovih je petnaestak godina našega rada središnji, povijesni događaj i glede programa i glede prostora u kojemu će se održati. Koncertna dvorana V. Lisinskog kulturni je prostor svih Hrvata. Dakle, 20. svibnja počinje ova večer programom koji će biti mozaičnog tipa. U prvom će dijelu biti jedan glazbeno-scenski nastup koji će biti vezan uz tradiciju, folklor, i bit će prožet proznim i poetskim ulomcima na temu Rame. Sudjelovat će četiri izvorne skupine iz Rame i zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana, zatim naši poznati glumci, prvaci HNK Goran Grgić i Zrinka Cvitešić. Taj, prvi dio programa osmislili su Vladimir Kuraja, Miroslav Šilić i dr. Vlado Vladić koji je odabrao prozne i poetske ulomke.

U drugom dijelu večeri na početku će gvardijan Ščita fra Mato Topić predstaviti dvije obljetnice Katoličke crkve u Rami: 450 godina ramskih mučenika i 150. obljetnicu povratka franjevaca na Ščit. Zatim, tu je i film koji će imati svoju praiizvedbu. Taj film govori o Rami iz raznih aspekata, od onih vjerskih i duhovnih pa do statističkih. Scenaristi su prof. Ivan Šarčević i fra Mato Topić. Nakon toga slijedi domoljubni program. Tu će biti naši pjevači Dražen Žanko, Ivan Mikulić i Marko Perković-Thompson koji će zajedno sa Zagrebačkim folklornim ansamblom izvoditi sve one domoljubne pjesme "Od stoljeća sedmog", "Hercegovina u srcu" i "Lijepa li si" u obradbi profesora Marijana Makara. Moram spomenuti umjetničkog voditelja prof. Andriju Ivančana koji je i redatelj ove priredbe, a scenarist je Vladimir Kuraja. Treba napomenuti da nakon programa slijede bogati domjenak uz catering i zabava sve do 1 h idućeg dana.

Htio bi naglasiti dva cilja ovoga projekta. Prvi je pokazati kontinuitet rada

Vlač. Zdenko Perija

Pomoć župi zagrebačke bolnice Rebro

Dio prihoda s dobrotvornog koncerta Ramske zajednice namijenjen je crkvi i župom domu župe svete Barbare u zagrebačkoj bolnici Rebro. Ova po mnogočemu neobična župa bit će tema jedne od budućih reportaža, no ovom prigodom treba spomenuti da u sklopu župe djeluje i najbrojnija međunarodna katolička socijalna udruga *Kolping*. Župnik vlač. Perija nadogradnjom kata na župnom domu sagradio je pet malih apartmana s pratećim prostorom za roditelje bolesne djece koja su došla na liječenje na Rebro. Smještaj je besplatan bez obzira na to koliko dugo trajao, a "stanari" dolaze iz svih krajeva Hrvatske i BiH.

naše udruge tijekom petnaest godina, a drugi pokazati vrijednosti naše, ramske kulture gradu Zagrebu. Naravno, tu je i vrlo bitan humanitarni aspekt. U suradnji sa župom svete Barbare koju vodi vlač. Zdenko Perija i župnog Caritasa bolnice Rebro dio prihoda od

koncerta ići će za kupnju jednog vrlo modernog i skupog inkubatora. Naime, kao predsjednik Zajednice želim da se mi involviramo u hrvatsko društvo, u grad Zagreb i zato smo humanitarnu akciju vezalo za bolnicu Rebro.

Odlična ideja, vrlo zahtjevan projekt. Kako ga financirate i kakvom se posjetu nadate?

— Za financijsku konstrukciju i logistiku brine se poseban odbor sa Šimunom Babićem na čelu. Dvorana prima 1 860 posjetitelja, oko stotinu mjesta je rezervirano za goste, a ostalo se prodaje po cijeni od 150 kuna, što uključuje i do-mjenak i zabavu. Ulaznice će se prodavati putem naših brojnih ogranaka diljem Hrvatske, BiH i inozemstva, a povjerenici će pripremiti organizirani dolazak na koncert. Ovim putem pozivamo i sve vaše čitatelje da nam se pridruže na ovoj veličanstvenoj večeri. Zahvaljujem i HMI-u, kao i vašem časopisu *Matica* koji je jedan od medijskih pokrovitelja koncerta zajedno s Radio Ramom, Obiteljskim radijem, Narodnim radijem, NET TV-om te možda OTV-om i ZITV-om. Koncert kanimo snimiti na DVD kako bismo ga sačuvali za sve one koji ga budu htjeli imati, pogotovo Hrvati u dijaspori.

Imate li potporu grada Zagreba?

— Grad Zagreb imao je sluha i ovim putem im zahvaljujem, a potpota se i dalje očekuje. Treba naglasiti da smo nedavno od Gradskog poglavarstva dobili na uporabu prostorije na adresi Vukovarska 235. Trenutačno uređujemo taj prostor, a nadamo se useliti neposredno pred koncert. Tako da su to dva udarna događaja u 2007. godini.

Sigurno da vaša zajednica putem svojih raznih odbora ima i niz drugih djelatnosti o kojima ćemo čuti više u jednom od idućih brojeva.

— Tako je, od športa, izdavaštva, pa do gospodarskih projekata. Hvala Vam na mogućnosti da predstavimo našu zajednicu Hrvatima diljem svijeta, koje ujedno i srdačno pozdravljam u ime Ramske zajednice. ■

CB The CHF was recently visited by a delegation of the Rama Community of Zagreb leading up to their largest project to date, a humanitarian concert that is to be held May 20th at the large hall of the Vatroslav Lisinski Concert Hall.

NOVA VLADA FEDERACIJE BIH

SARAJEVO - Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH potvrdio je konačno novi saziv Vlade Federacije BiH koja će ovaj entitet voditi u sljedeće četiri godine. Novi premijer je Nedžad Branković (SDA). Za njegovog zamjenika i ministra financija imenovan je Vjekoslav Bevanda (stručni kandidat, prijedlog HDZ-a BiH), dok je za drugog zamjenika i ministra kulture i sporta imenovan Gavrilko Grahovac (Stranka za BiH). Za ministra unutarnjih poslova imenovan je Muhidin Alić (Stranka za BiH), a Feliks Vidović (HDZ BiH) za ministra pravde. Vahid Hećo (Stranka za BiH) imenovan je za ministra energije, rudarstva i industrije. Nail Šećkanović (SDA) za ministra prometa i

komunikacija, dok su za ministre rada i socijalne politike, te raseljenih osoba i izbjeglica imenovani Perica Jelečević (HDZ 1990) i Edin Mušić (SDA). Za ministra za boračka pitanja ponovno je imenovan Zahid Crnkčić (SDA), Safet Omerović (Stranka za BiH) novi je ministar zdravstva, Meliha Alić (Stranka za BiH) ministrica obrazovanja i znanosti, a Desnica Radivojević (SDA) ministar trgovine. Salko Obhodaš (SDA) imenovan je za ministra prostornog uređenja, dok su Velimir Kunić (SNSD) i

AKCIJA HERCEGOVAČKIH STUDENATA U ZAGREBU

ZAGREB - "Pružimo ruku prijateljstva i ljubavi" ideja je nekolicine humanitaraca koja je pala na plodno tlo. Cilj ove sve popularnije akcije jest prikupiti novac za kupovinu mobilnog mamografa za Hercegovinu. Za početak akcije Zavičajni klub hercegovačkih studenata u Zagrebu, na čelu kojeg je agilni predsjednik Ante Škegro, upriličen je veliki glazbeno - sportski spektakl u Domu odbojke u Zagrebu na kojem su posjetitelji mogli uživati u nogometnim majstorijama nogometaša Dinama i Zagreba, ministra Dragana Primorca, gradonačelnika Zagreba Milana Bandića, saborskih zastupnika Franje Arapovića i Ivana Bagarića, nogometnih legendi Bobana, Prosinečkog, Vlaovića, Marića, zatim Mate Bulića. Drugi događaj u okviru akcije je popularna "Hercegovačka noć" u The Bestu. Ni igla nije mogla stati koliko je gostiju bilo na koncertu Mate Bulića. Akcija je završila koncertom klapa "Ne damo te pismo naša" u Ljubuškom 9. travnja. Zavičajni klub hercegovačkih studenata sudjelovat će i u organizaciji maratona mira "Trčimo Gospi", koji će se 19. svibnja održati u Hercegovini. Maraton se trči od Gruda do Međugorja.

SAJAM GOSPODARSTVA - MOSTAR 2007.

MOSTAR - Deseti jubilarni međunarodni sajam gospodarstva Mostar 2007. ove je godine okupio više od 600 izlagača iz 34 zemlje koji su predstavili programe iz svih gospodarskih grana. Sajam je otvorio državni premijer Nikola Špirić. Zemlja partner sajma u Mostaru ove godine bila je Austrija.

Pripremio: **Tihomir Begić**

PREMIJER SANADER U BIH

SARAJEVO - Prvi službeni susret tijekom svoga dvodnevnog posjeta Bosni i Hercegovini premijer Sanader je iskoristio za razgovor s predsjedateljem Vijeća ministara BiH Nikolom Špirićem. Nakon toga je bio susret dvaju državnih izaslanstava i potpisivanje sporazuma o dvojnomo državljanstvu i suradnji u nadzoru granice. On se susreo i s članovima Predsjedništva BiH i čelništvom državnog Parlamenta, obišao Katoličku bogosloviju, gdje je prisustvovao otvaranju nove knjižnice. Posjetio je i Caritasov dječji vrtić u sarajevskom naselju Stup, kao i franjevački Međunarodni studentski centar "Bosna Srebrena". Hrvatski premijer Ivo Sanader razgovarao je i s visokim predstavnikom međunarodne zajednice Christianom Schwarzom-Schillingom, a posjetio je i HKD Napredak. Sastankom s generalnim konzulima Republike Hrvatske u BiH završio je Sanaderov boravak u Sarajevu. Prije povratka u Zagreb premijer Sanader posjetio je Središnju Bosnu - bolnicu "Dr. fra Mato Nikolić" u Novoj Biloj, kao i rodnu kuću Ive Andrića u Travniku, susreo se s načelnikom općine Travnik i obišao Katolički školski centar u tome gradu. Iz Travnika je Sanader otišao posjetiti Žepče i Usoru, gdje je završio njegov prvi službeni posjet BiH.

HERCEGOVAČKA TELEVIZIJA - ŽUPANIJAMA

MOSTAR - Gradsko vijeće Mostara nakon višegodišnjeg odgađanja i pod pritiskom OHR-a donijelo je odluku o prijenosu osnivačkih udjela HRT-a d.o.o. Mostar. Odlukom 19 vijećnika, najveći dio, 45 posto, prenesen je na Hercegovačko-neretvansku županiju, 40 posto vlasničkog udjela pripalo je Zapadnohercegovačkoj županiji, a Hercegbosanskoj županiji 15 posto. Time je riješen opstanak jedine televizije u BiH na hrvatskom jeziku. Tri županije, preuzimanjem vlasničkih prava i obveza, preuzet će i dug HRT-a od 1,2 milijuna KM, a Grad Mostar više neće imati obvezu financiranja te medijske kuće, koja je godišnje iznosila 318.000 KM.

SAVEZ UDRUGA HRVATA IZ BIH PODRŽAO PROJEKT GRADNJE STUDENTSKOG DOMA U SARAJEVU

U četvrtak 22. ožujka u dvorani HMI-a Savez udruga Hrvata iz BiH održao je okrugli stol u povodu akcije Hrvatskoga katoličkog dobrotvornog društva za izgradnju studentskog doma za hrvatske studente iz BiH, čiji je temeljni kamen nedavno položen

u Sarajevu. Predsjednik HKDD-a don Anto Jelić najprije je nazočne dužnosnike udruga ukratko upoznao s dosadašnjim radom društva (o čemu smo više puta pisali u *Matici*), a zatim ih je pozvao da svojim prijedlozima i potporom pomognu da se ovaj projekt vrijedan oko 3 milijuna eura koji je, kako je on naglasio, od strateške važnosti za Hrvate i ostvari do kraja. Jedna akcija u tom projektu jest i veliki humanitarni koncert koji će se održati 10. svibnja 2007. u sarajevskoj dvorani Zetra, a sudjelovat će Marko Perković Thompson i folklorna društva iz BiH. Don Anto je naglasio da je, uz financijsku korist, ovaj koncert od velike

važnosti za sve Hrvate u BiH.

Predsjednik Saveza Drago Marić i tajnik Ivica Bikić, izrazivši potporu projektu i koncertu, zatim su podijelili omotnice s pismom HKDD-a - Zamolbom za sponzorstvo koncerta koji će se, usput rečeno, održati upravo na 10. obljetnicu posjeta pape Ivana Pavla II. Sarajevu. Čelnici udruga pojedinačno su iznijeli svoja razmišljanja i prijedloge, no svi su bili jedinstveni u potpori tom povijesnom projektu izgradnje studentskog doma. Predsjednik udruge "Prsten" (o kojoj smo pisali u prošlom broju *Matice*) ing. Ilija

Tolić uz ostalo je najavio skoro pokretanje Zaklade za stipendiranje studenata, u kojoj se samo u prvoj godini predviđa fond od oko 500-700 000 kuna, pa i u tom smislu može doći do suradnje s projektom HKDD-a.

I na kraju Josip Vidović, glasnogovornik Saveza, zahvalio je HMI-u na ustupanju dvorane, te časopisu *Matica* na dosadašnjoj potpori i praćenju zbivanja važnih za Hrvate BiH. Sve u svemu, bio je ovo koristan i konstruktivan sastanak u nadi da će se i u budućće nastaviti održavati. (Nenad Zakarija)

REPUBLIC OF CROATIA

Unity through Knowledge Fund
Planinska 1, 10000 Zagreb, Croatia

MINISTRY OF SCIENCE, EDUCATION AND SPORTS

www.ukf.hr
+385 1 2352 616

REPUBLIC OF CROATIA

Unity through Knowledge Fund
Planinska 1, 10000 Zagreb, Croatia

MINISTRY OF SCIENCE, EDUCATION AND SPORTS

www.ukf.hr
+385 1 2352 616

Fond »Jedinstvo uz pomoć znanja«: otvoreni prvi natječaji za financiranje

Fond »Jedinstvo uz pomoć znanja« upravo je otvorio prve natječaje za financiranje zajedničkih istraživanja znanstvenika i stručnjaka iz dijaspore s partnerima u domovini.

Cilj ovog Fonda, kojega je pokrenulo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, jest poticanje suradnje s hrvatskom znanstvenom i stručnom dijasporom. Fond financira znanstvene projekte i na znanju utemeljene gospodarske aktivnosti hrvatskih znanstvenika u inozemstvu sa znanstvenicima, institucijama i tvrtkama u domovini.

Znanstvenici i stručnjaci kako iz dijaspore tako iz domovine mogu se natjecati za potporu istraživanja koja će se provoditi na hrvatskim institucijama i tvrtkama. Podupirat će se isključivo projekti koji stvaraju nove vrijednosti u hrvatskom gospodarstvu i društvu, odnosno koji doprinose priljevu znanja i investicija.

Povjerenstva Fonda, koja čine ugledni hrvatski stručnjaci i znanstvenici, odabirat će najbolje projekte za financiranje uz pomoć nezavisnog i anonimnog međunarodnog vrednovanja. Ukupna sredstva Fonda predviđena za sljedeće tri godine iznose 37 milijuna kuna, od kojih je dio od 27 milijuna kuna osiguran iz kredita Svjetske banke. Više informacija o raspisanim prvim javnim natječajima Fonda, kao i plan rada Fonda i smjernice za prijavu, može se pronaći na internetskim stranicama Fonda (www.ukf.hr) i Ministarstva (www.mzos.hr).

Trenutno otvorene potpore namijenjene su i uspješnim znanstvenicima u inozemstvu za pokretanje novih projekata u Hrvatskoj (potpora »Na putu kući«), ali i izvrsnim znanstvenicima u domovini koji žele uspostaviti suradnju s partnerima (hrvatskog porijekla) u inozemstvu (potpora »Preko granice«). Potpore za pojedinačni projekt mogu iznositi do milijun i pol kuna za trogodišnje razdoblje, i pokrivat će do 90 posto ukupnih troškova istraživanja. Rok za prijavu traje do kraja svibnja 2007.

Nakon prvog kruga, Fond će uskoro raspisati i druge natječaje, namijenjene mladim znanstvenicima, komercijalizaciji istraživanja, zaštiti intelektualnog vlasništva i povećavanju međunarodne pokretljivosti znanstvenika, s ciljem iskorištavanja potencijala hrvatske znanstvene i stručne dijaspore za razvoj društva utemeljenog na znanju.

Unity through Knowledge Fund: first Calls for Proposals open

Unity through Knowledge Fund has recently launched its first program and announced the Calls for Proposals for financing joint research projects of Croatian expatriate scientists and experts with their Croatian colleagues.

The Fund has been created by the Croatian Ministry of Science, Technology and Sports with the aim to use potential and establish cooperation between the Croatian scientific and professional Diaspora. The Fund is going to finance collaborative research projects and knowledge-based business activities of expatriates and Croatian researchers, institutions and companies.

Both researchers from Diaspora and Croatia may apply for financial support of the projects that are to be based on Croatian organizations. The Fund will support only those projects that create added values to Croatian economy and society, and those that stimulate transfer of knowledge and investments to Croatia.

Two Committees in charge of the Fund, which include the eminent scientists and experts, will be deciding about the allocation of the support. They will use the assistance of the peer review of international independent experts. Total resources planned for the next three years amount to 5 million euros, including a 3,7 million euros from the World Bank credit. More information about the open calls, the Fund's procedures and guidelines for applications can be found on the websites of the Fund (www.ukf.hr) or the Ministry (www.mzos.hr).

Currently open calls are intended either for the excellent researchers who made their careers abroad in order to establish new projects in Croatia (Homeward Grant), or for the excellent Croatian researchers who wish to create a cooperation with partners abroad (Crossing Borders Grant). Individual grants can amount up to 200.000 EUR for a three-year period, and can cover maximum 90 percent of the total project costs. Proposals can be submitted until the end of May 2007.

After the launching of the first program, the Fund will soon open calls other types of grants too, aimed at young researchers, commercialization of research, intellectual property protection and enhancing international mobility of Croatian scientists. All supported projects will contribute to the Fund's mission of unifying scientific and professional potential of Croatia and Diaspora in the development of the knowledge based society.

Zagreb, 21st of March 2007

Harvo Meštrić

Harvo Meštrić, Ph.D.
Program manager

Harvo Meštrić

dr. sc. Harvoje Meštrić,
voditelj programa

Gradovi Hvar, Pula i Opatija aktivno se uključuju u projekt “Vučetić”

Tijekom ožujka i travnja obavljani su dogovori s gradonačelnicima Hvara P. Bebićem i Opatije A. Muzurom, te pročelnicom za kulturu grada Pule K. Udovičić i zamjenikom pulskog MUP-a B. Kirinom, te konkretizirani termini i ostali detalji vezani za uključivanje spomenutih gradova u projekt “Vučetić”. Pored ugošćavanja izložbe, koja kreće iz Zagreba, gradovi će ponaosob pridonijeti obilježavanju 150. godišnjice rođenja svaki na svoj način u okviru interesnog djelokruga povezanog s Ivanom Vučetićem. S obzirom na to da je I. Vučetić služio austro-ugarsku mornaricu u Puli, grad će, između ostalog, pokrenuti inicijativu za postavljanje spomen-ploče, dok će Grad-Muzej Opatija dočarati atmosferu s kraja 19. stoljeća. Prostori u kojima će se izložba održavati, također vremenski odgovaraju Vučetićevoj epohi. Slični razgovori obavljani su i s čelnicima Vukovarsko-srijemske županije, za koju vjerujemo da će izložbu ugostiti u drugoj polovici 2008. godine. ■

Napisala: **Ljerkica Galic**

Opatija

Promocija knjige “Hrvati u očima Mađara, Mađari u očima Hrvata”

Promocija u prepunoj dvorani HMI-a

Knjiga “Hrvati u očima Mađara, Mađari u očima Hrvata” dr. Dinka Šokčevića, Hrvata iz Pečuha, promovirana je 23. ožujka u Hrvatskoj matici iseljenika. U nazočnosti brojnih uzvanika, članova Hrvatsko-mađarskoga društva i Udruge za potporu bačkim Hrvatima te studenata promovirala su je dva ugledna povjesničara, prof. Đuro Vidmarović i dr. Željko Holjevac. Pozdravnu riječ okupljenima, uz čestitku autoru, uputila je ravnateljica HMI-a Katarina Fuček. Predstavljanje je vodio publicist Naco Zelić.

Nova knjiga dr. Dinka Šokčevića, u nakladi Pavičić, općenito

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

daje sasvim novu vizuru načina na koji su Hrvati doživljavali svoje mađarske susjede i obratno. Tema koja je zaokupila autora – zadnjih stotinu i osam stotina godina hrvatsko-mađarskoga suživota u okviru iste državne zajednice – jedna je od najzanimljivijih pojava u kulturno-povijesnom kontekstu u Europi. Dr. Šokčević predavač je na kroatističkoj katedri Pečuškoga sveučilišta i gostujući profesor na Zagrebačkom sveučilištu.

Povjesničar Đuro Vidmarović u svojem je izlaganju naglasio kako je knjiga stručno, a ne publicističko djelo i kako je temeljna intencija autora razbijanje nekih uvriježenih stereotipova u odnosima obaju naroda. Šokčevićeva knjiga, smatra Vidmarović, inicijalno je, pionirsko djelo jer se nitko dosad tom tematikom i na taj način nije bavio. Drugi predstavljač, docent Željko Holjevac, smatra knjigu svoga kolege, koji se u njoj bavi razdobljem od preporoda do 1918., a koju je, i sam radeći na njezinoj pripremi, temeljito iščitao, djelom koje će zaintrigirati javnost i potaknuti na višestruko promišljanje o nekim temama povjesničare obiju zemalja. Utjecaj na stvaranje stereotipova, smatra dr. Dinko Šokčević, ima politika, ali i osobno iskustvo pojedinaca. Danas zahvaljujući ljetovanju na Jadranu iskustva Mađara s obzirom na Hrvate uglavnom su pozitivna. Nada se kako će knjiga pozitivno djelovati na razvoj historiografije obaju naroda, čiji znanstvenici moraju rasvijetliti mnoge dileme, ali i, usporedbom dosadašnjih rezultata, uzeti u obzir napore i postignuće druge strane. ■

Ramska zajednica Zagreb
poziva Vas na

Ramsku večer

pod nazivom:

*Vran planina ispod tebe Rama,
tu me moja odgojila mama*

Obljetnica:

450 godina

od smrti Ramskih mučenika

150 godina

od povratka Franjevaca
na Ščit

**KD Vatroslav Lisinski, Zagreb,
nedjelja 20. svibnja 2007. u 19:30 sati**

Redatelj: Andrija Ivančan

HKUD Uzdol • HKDD Rama • ZFA dr. Ivana Ivančana

Scenarij: Vladimir Kuraja

HKUD Gornja Rama • HKUD Donja Rama

Glumci: Zrinka Cvitešić, Goran Grgić • **Pjevači:** Ivan Mikulić, Dražen Žanko

Voditelji: Ana Burić, Petar Pavlović

Medijski pokrovitelji: Narodni radio • Obiteljski radio • Radio Rama • časopis MATICA-HMI • TV NEI

Cijena ulaznice: 150,00 kn

Prodajna mjesta: blagajna KD V. Lisinski, Ramska zajednica Zagreb, Rama - suvenirnica Ščit, kod povjerenika Ramske zajednice u RH

Bogatstvo flore i faune hrvatskog podmorja u Lukinu objektivu

More ne miruje, ono je u pokretu i kao da zapljuskuje prostor u kojemu obitavamo, radimo... Nakon razgledavanja fotografija Luke Kolovrata čovjek u sebi osjeti udaranje valova, miris mora, hrvatskog podmorja

Primjerak faune hrvatskog podmorja na 40 metara dubine - Rak-baba

ronilačkog kluba "Crveno jezero". Moji roditelji u Njemačkoj (Ditzenbach) rade i obećali su mi kako će se napokon vratiti u domovinu nakon 37 godina. Nestorljivo očekujem njihov povratak, ali to neće učiniti moj brat koji će tamo ostati na poslu, i, koji se, nažalost, uopće još ne planira vratiti", iz svojeg nam je zgodopisa tek djelić istrгнуo Kolovrat.

Ističe kako se ronjenjem aktivno bavi osamnaest godina, od kojih je posljednjih nekoliko proveo snimajući podvodne fotografije u podmorju i Crvenom jezeru. Napominje kako mu je bila žarka želja djelić doživljenoga u morskim i jezerskim dubinama iznijeti na svjetlo dana, pokazati i drugima. Luka priznaje kako i nije baš uobičajeno da se netko iz imotskoga kraja odnosno Imotskog, valjda zato što tamo nema mora, bavi tim hobiem.

Mladi fotograf prof. Luka Kolovrat, inače imotski dogradonačelnik, posljednjih se godina bavi snimanjem bogatstva flore i faune hrvatskog podmorja. Zapravo, Kolovrat na svojim fotografijama iz podmorja javnosti predložuje dio biljnog i životinjskog svijeta kakav se malokad može vidjeti i na videozapisima i znanstveno-popularnim filmovima. Vrijedne fotografije rezultat su uspješnoga spoja njegova višegodišnjeg iskustva u ronjenju i ljubavi prema

podmorju i fotografiji.

"Rodio sam se 2. studenoga 1971. u njemačkom gradu Langenu. Kad sam imao tek godinu dana, roditelji su me iz Njemačke donijeli u Imotski, gdje sam odrastao s bakom i djedom, koji su se brinuli o meni. U tom sam gradu završio osnovnu i srednju školu, a potom Fakultet informatike u Varaždinu. Nakon diplomiranja u Imotskom sam deset godina radio kao prof. informatike u Ekonomskoj školi. Od 1992. član sam HSLS-a. Predsjednik sam gradskog ogranka te stranke i član Predsjedništva HSLS-a, te aktualni dogradonačelnik Imotskog. Trenutačno sam direktor ureda Turističke zajednice u gradu, a član sam i imotskog

Luka Kolovrat, Crveno jezero kod Imotskog

Napisao: **Nedjeljko Musulin**
Snimke: **Zbirka Luke Kolovrata**

Na njegovim fotografijama prikazani su mnogi morski rakovi, ribe, moruzgve, glavonošci, cjevaši iz hrvatskog Jadrana... te bogatstvo flore. Inače, ispod svake fotografije ukratko je napisana legenda, te je s nekoliko rečenica na njoj opisan svaki organizam kako bi se posjetitelji mogli lakše upoznati s onim što razgledavaju. Vjerojatno će neke od tih fotografija zahvaljujući motivima postati i razglednice, ali će, zasigurno, mnoge biti uvrštene u turističke prospekte i vodiče o hrvatskom turizmu.

"Izložene fotografije snimio sam u podmorju Korčule, Brela i Lastova, na dubinama od 20 do 40 metara. Izložba će, nakon Imotskog, biti otvorena u Splitu, zatim će krenuti na Korčulu. Tamo bih želio izložiti sve fotografije jer ih je većina nastala upravo u podmorju Korčule, a kamo dalje, sad ne mogu sigurno reći. Tijekom proljeća i ljeta najvjerojatnije će obići sve gradove na hrvatskom Jadranu, vjerojatno i neke veće u unutrašnjosti Hrvatske, no volio bih kad bih je mogao otvoriti i u Njemačkoj. Izložba će biti zanimljiva stranim turistima, ali i stručnjacima podmorja, ponajprije botaničarima i zooolozima", tvrdi prof. Luka Kolovrat.

Zato se i ne treba čuditi što njegove izložbe postižu odličan uspjeh i veliku gledanost. Poslije Imotskog Kolovratove će fotografije biti izložene u Splitu, Korčuli, Sinju, Zagrebu... a vjerojatno i u inozemstvu, primjerice u Njemačkoj, gdje je rođen taj mladi imotski intelektualac. Dio Lukinih fotografija zainteresirani mogu vidjeti i na stranicama *Gorgonije* (www.gorgonija.com) koje i sam uređuje.

Na kraju recimo kako podvodni život mora, prenesen na tim fotografijama, zacijelo odražava svu njegovu skrivenu ljepotu, kao i snagu. More ne miruje, ono je u pokretu i kao da zapljuskuje prostor u kojemu obitavamo, radimo... Nakon razgledavanja fotografija Luke Kolovrata čovjek u sebi osjeti udaranje valova, miris mora, hrvatskog Podmorja. Dakako, trebalo je biti spreman zagrliti taj svijet intimnosti podmorja, prepustiti mu se i pretočiti sivilo zimske zbilje u tople boje nepoznatoga hrvatskog juga... ■

CB Young photographer Luka Kolovrat, also serving as deputy mayor of Imotski, has been involved in recent years with the photographing of the wealth of flora and fauna in the Croatia Adriatic Sea. These valuable photographs are the result of a fruitful melding of his many years of experience in diving and his love of the sea and of photography.

Janolus Cristatus

Muraena Helena snimljena u hrvatskom Jadranu na dubini do 40 metara

Klobuk u Podmorju

Lignja snimljena u dubinama hrvatskog Jadrana

Raskošna flora hrvatskog podmorja

Flabellina babai

Snimljeno u hrvatskom Jadranu kod Korčule

Riba modrak

Kako vedrinom osvojiti svijet

Tvrtka "Alt F4 d.o.o. - Bulaja naklada" postoji od 1998. i specijalizirala se za elektroničko izdavanje knjiga, edukativnih i kulturnih sadržaja. Uglavnom se bavi produkcijom i izdavanjem CD-ROM-ova, a najpoznatiji su po nagrađivanom međunarodnom projektu "Priče iz davnine", nastalom prema glasovitim bajkama Ivane Brlić-Mažuranić

Helena Bulaja

Naša sugovornica Helena Bulaja ovih je dana boravila na Novom Zelandu, točnije, u Aucklandu radi predstavljanja animiranih *Priča iz davnine* i rada na projektu o *Nikoli Tesli*. Zadovoljstvo je predstaviti u *Matici* ovu uspješnu umjetnicu i poduzetnicu, koja ne samo što promovira sebe, supruga i ostale iz ekipe *Naklade Bulaja*, nego predstavlja Zagreb i Hrvatsku na najbolji mogući način širom svijeta

Nedavno ste dobili nagradu u Hollywoodu (najbolji strani kratki animirani film!) s bajkom Regoč, dijelom međunarodnoga projekta Priče iz davnine. Riječ je o festivalu koji promovira "filmove koji prenose

pozitivne životne vrijednosti". Ponos, sreća, zadovoljstvo, što prevladava u Naknadi Bulaja čiju okosnicu činite Vi i Vaš suprug kao kreativna i uspješna obitelj

— Hvala na komplimentima, i da: posebno se veselimo nagradama koje, uz umjetnički i kreativni dio našeg uratka, kao jednu od važnih karakteristika vezuju i vrijednosti skromnog obiteljskog života.

Regoč

Premda na prvi pogled mi ne izgledamo kao neka uobičajena obitelj i mnogi se iznenade kad nas vide na okupu s Irmom, Ivorom, Vinkom i Lovrom, ipak razlog zbog kojeg smo ovo odabrali

kao profesiju bio je prije svega taj jer smo htjeli imati veliku obitelj i provoditi s djecom 24 sata na dan, u čemu smo, eto, čini se, i uspjeli. Tako da je naša vedrina neizostavno vidljiva u poslu koji radimo, pa se zbog toga valjda

inspiriramo i odabiremo teme koje su bliske tom senzibilitetu.

Kako tumačite svoj odabir upravo začudnoga svijeta bajkovitih priča Ivane Brlić-Mažuranić? Je li to zbog mogućnosti lijepe animacije, zbog posredovanja pozitivnih po(r)uka o životu ili nešto treće?

— Potpuni bi odgovor bio sve to zajedno. Naime, kada smo kretali u taj projekt, ideja je bila da nastavimo s izdavanjem knjiga u novom, digitalnom ruhu. Noi, u odnosu na više-manje arhivski karakter edicije elektroničkih knjiga *Klasici hrvatske književnosti*, objavljenog na 3 CD-ROM-a s više od 150 cjelovitih djela hrvatske književne baštine, ideja za novi projekt bila je stvaranje istinske interaktivne knjige. I tu se *Priče iz davnine* nude same kao savršen predložak. A i sjećam se da sam još davno, čitajući Ivaninu autobiografiju, u sjećanju sačuvala njenu želju da jednog dana ovi likovi ožive u nekom "novom-starom" svijetu. Naravno, mislim da je ovaj svijet u koji smo ih mi odveli jednako tako zabavan i začudan kao i njezine priče koje su nas inspirirale....

Vaš uspjeh u svijetu znači dobru kulturnu promociju Zagreba i domovine Hrvatske. Jeste li, putujući po svijetu, imali dobre i korisne susrete s našim iseljenicima? Kakvu pomoć imate od državnih institucija?

— Od 2002. do danas naša obradba *Priča iz davnine* gostovala je na 38

Potjeh

Napisala: Anči Fabijanović

pojedinci koji su u svojem životu i radu inspirirani Teslom. Obično su ti pojedinci i sami na vrhu kreativne piramide, pa smo tako imali čast da nam o Tesli "govore" Terry Gilliam, Laurie Anderson, Marina Abramović, Andy Serkis, Christopher Priest, Eric Orr, Peter Roche, Douglas Rushkoff, Rade Šerbedžija Njihove misli okupljene na jednom mjestu čine se kao niti Tesline zavojnice, poput čiste energije inspiriraju na jedno novo promišljanje o Tesli koje ćemo, nadam se, ovim projektom uspjeti preneti široj publici. Najopćenitije rečeno, to će biti priča o vremenu u kojem je živio i stvarao Nikola Tesla - od Smiljana, preko New Yorka do Novog Zelanda - ispričana putem 16 kratkih filmova povezanih s interaktivnim sadržajem na Webu, u

međunarodnih festivala, konferencija i sajмова diljem svijeta, od Italije do Novog Zelanda. Gotovo svaki drugi mjesec Malik Tintilinić, Potjeh, Neva, Regoč, Toporko, Jaglenac, Rutvica, Jagor, Palunko promovirali su hrvatsku kulturu u svijetu, a je li u publici bilo i hrvatskih iseljenika, ne bih znala. Neke posebne kontakte i odnose nismo nikad ostvarili, premda je projekt trojezičan te se sadržaj može pregledavati i na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku i idealan je, ako ni za što drugo, onda bar za očuvanje jezika u mlađim generacijama hrvatskih iseljenika. Ali, nažalost, odnos hrvatske dijaspeore prema ovom projektu jednak je onom državnih institucija u Hrvatskoj. Ako i postoje interes i potpora, to je uvijek vrlo individualno.

Projekt o Nikoli Tesli značajan je i zbog ideje i zbog načina obradbe teme. Tu su zastupljeni web stranica, igrano-dokumentarno-animirani film i scenska izvedba. Kako je proteklo snimanje na Novom Zelandu?

— Naš novi projekt interaktivnog filma inspiriranog Nikolom Teslom ulazi u

POSTIGNUĆA I PLANOVI

Tvrtka "Alt F4 d.o.o. - Bulaja naklada" postoji od 1998. i specijalizirala se za elektroničko izdavanje knjiga, edukativnih i kulturnih sadržaja. Uglavnom se bavi produkcijom i izdavanjem CD-ROM-ova, a najpoznatiji su po nagrađivanom međunarodnom projektu "Priče iz davnine", nastalom prema glasovitim bajkama Ivane Brlić-Mažuranić.

Tvrtka ima dvoje stalno zaposlenih, Helenu i Zvonimira Bulaju - dakle, to je obiteljski biznis. No, aktivno surađuju sa stotinama vanjskih suradnika - renomiranim umjetnicima, animatorima, ilustratorima, glazbenicima, dizajnerima, programerima i drugim stručnjacima iz cijeloga svijeta. Upravo zato nižu se uspjesi. Tako je multimedijalni projekt interaktivnih "Priča iz davnine" odveo Bulaju nakladu korak dalje ne samo u istraživanju suodnosa digitalnih medija i književnosti nego i u širenju produkcije na međunarodne suradnike. To se pokazalo kao iznimno kreativan iskorak na svim područjima, a projekt je realiziran u programu Macromedia Flash. U Bulaju nakladi rade i na kineskoj inačici animiranih interaktivnih priča iz projekta "Priče iz davnine". U Kini bi se uskoro na CD-ima i DVD-u mogle objaviti njihove animacije, slikovnice, ali i izvorna knjiga Ivane Brlić-Mažuranić. U pregovorima su i za objavljivanje japanskih, ali i talijanskih multimedijalnih Priča...

svoju postprodukcijsku fazu, što znači da veliki posao stvaranja i konačnog oblikovanja sadržaja tek predstoji i sigurno će trajati najmanje godinu dana. Snimanje na Novom Zelandu bilo je iznimno intrigantno i zanimljivo je da se, ma koliko se misli da je Tesla zaboravljen, u svakom kutku zemaljske kugle, pa tako i na Novom Zelandu, nalaze iznimno kreativni

stvaranju kojeg će moći sudjelovati i slučajni posjetitelji... ■

CB An interview with Helen Bulaja, an artist and director of animated films involved in production and releasing CD-ROMs, who earned international acclaim with her award winning international project Tales from the past (Priče iz davnine), based on the renowned fairy tales*fables by Ivana Brlić Mažuranić.

Dobrota je najveća životna snaga

Zahvalnicu bračnom paru Zovko za tvarni i duhovni doprinos hrvatskom preporodu i uspostavi suverene Republike Hrvatske još je 1990. uručio predsjednik Franjo Tuđman

Ljudska je inteligencija u tome koliko znaš slušati, a ne koliko možeš govoriti, ne pamtim više tko je to rekao, ali se potpuno slažem – kaže gospođa Božena Zovko, simpatična dobrodržeća 80-godišnjakinja koja se nakon 45 godina iseljeničkoga života iz Australije vratila u Hrvatsku. Sve što je činila i za što se zalagala stalo je u tu mudru rečenicu kao zajednički nazivnik zanimljivog i smislenog životnog puta. Pune 42 godine dijelila ga je s pokojnim suprugom Ivanom Zovkom, uglednim hrvatskim iseljenikom koji je u vrijeme Domovinskoga rata dao veliku novčanu pomoć za obranu Hrvatske, a cijeloga je života prikupljao i čuvao raznovrsnu “građu” s hrvatskim biljegom – numizmatičku, filatelističku, etnološku... Kad je godine 1996. (i novčano!) vrlo vrijednu numizmatičku zbirku od stotinjak odlikovanja, medalja, plaketa donirao Hrvatskom povijesnom muzeju, zabilježeno je da su pak “kulturno-povijesna vrijednost donacije i njezino značenje za hrvatski narod i Republiku Hrvatsku neprocjenjivi i ne mogu se izraziti u novčanoj vrijednosti”.

Gospođa Božena prepoznala je “patriotske prstene” iz te zbirke, izložke s nedavno otvorene izložbe u HPM-u Hrvati u Prvom svjetskom ratu, o kojoj smo pisali u prošlom broju *Matice*.

Djelić zahvalnosti bračnom paru Zovko za njihov dugogodišnji angažman u pomoći Hrvatskoj i njezinoj afirmaciji u iseljeništvu stigao je još 1990. u obliku *Zahvalnice za tvarni i duhovni doprinos hrvatskom preporodu i uspostavi suverene Republike Hrvatske* koju im je uručio dr. Franjo Tuđman. Gospođa Božena čuva i zahvalnicu koju je njezin suprug 1994. dobio za “požrtvovni rad i materijalnu pomoć pri kupnji i uređenju prostorija Generalnog konzulata RH u Melbourneu”.

Napisala: **Ksenija Erceg**

Božena Zovko sa sinom Ivanom u svom zagrebačkom domu

TRIDESET GODINA I - TRI DANA!

Ivan Zovko krenuo je u svijet iz rodnoga sela Gornjeg Crnača na Širokom Brijegu davne, 1937. kao šesnaestogodišnjak s posuđenim drvenim kovčegom u kojem je, uz posuđeno odijelo, bila još samo četkica za zube i komad kruha. Najprije u Banat, pa u Njemačku, pa iz Europe na drugi kraj svijeta, 1949. u Australiju. Gospođa Božena, rođena u Hrvatskome zagorju, doselila se kao dvogodišnja curica u Zagreb, a u Australiju je otputovala 1959. s tadašnjim suprugom i s nakanom da nešto zarade i da se vrate natrag. Bila je jedina osoba na brodu koja cijelim putem nije povratila i koju je, kao takvu posebnost, kapetan osobno došao upoznati, pozdraviti i čestitati joj! Ivan i Božena upoznali su se u Sydneyu 1963., kad je Ivan došao kupiti kuću koju je Božena prodavala nakon smrti prijašnjega supruga. Bio je prehladen, pozvala ga je na čaj; nakon nekoliko dana Ivan je

nju pozvao na nogometnu utakmicu, a nakon dva-tri mjeseca i da ga posjeti u Adelaideu, gdje je tada živio. Predlagao joj je da zajednički krenu u biznis! I nakon otprilike pola godine to se i dogodilo; u Adelaideu su otvorili mesnicu za suhomesnate proizvode i postali ozbiljni partneri u poslu koji se dobro razvijao. Skladno poslovno partnerstvo rezultiralo je nakon četiri godine i brakom koji je, kako Božena danas kaže, u harmoniji i slozi potrajao sve do Ivanove smrti prije dvije godine, kad se definitivno oprostila od Australije i vratila u Zagreb.

Prvi ondašnji zajednički dolazak iz Australije i danas pamti po svojem posjetu Hercegovini i dirljivoj reakciji Ivanove majke. Na njegove riječi “Evo me, majko, prošlo je 30 godina otkako sam otišao”, majka je dodala: “Sinko moj, 30 godina i tri dana!”. Impresionirali su je tada srdačnost i poštenje žitelja, njihovo umijeće ganganja i – kamen na sve strane! A onaj

posuđeni prazni kovčeg s kojim je krenuo u svijet, Ivan Zovko će mnogo godina nakon toga, 1996. napunjen vratiti vlasnikovu sinu fra Vendelinu Karačiću. U njemu je bila zbirka hrvatskih poštanskih maraka iz razdoblja 1918.- 1945., teška 27 kg raspoređenih u 10 albuma, s nekim svjetskim unikatima iz serije maraka koje prikazuju Šibenik. Vrijednost zbirke procijenjena je na milijun dolara, poklonio ju je franjevačkom samostanu na Širokome Brijegu. U jednom razgovoru za novine Zovko je rekao da je desetljećima na raznim dražbama kupovao raritete i dragocjenosti hrvatskoga podrijetla želeći ih darovati svojem narodu kao muzejsku građu i svjedočanstvo bogate hrvatske baštine. Danas je dio u Zagrebu, dio u Hercegovini, dio je još neraspakiran i neraspoređen u kartonskim kutijama kod gospođe Božene u Zagrebu.

BARUN TRENK KOD BANA JELAČIĆA

Gospođa Božena posebno je ponosna na odoru baruna Trenka koju je sama izradila u Australiji, a njezin ju je suprug odjenuo na otvaranju hrvatskoga veleposlanstva u Australiji, na svečanosti vraćanja spomenika bana Jelačića na glavni zagrebački trg, i na primanju kod predsjednika Tuđmana. Još čuva i cijeli niz uzoraka s narodnih nošnji iz svih krajeva Hrvatske, tu zanimljivu i zaboravljenu *ornamentiku* koju je Ivan kupovao često već u dotrajalom stanju, a ona je vještím rukama *restaurirala* i pripremala za izložbene prilike. U Australiji je, među ostalim, radila i kao dizajnerica izloga, izra-

đivala je suvenire, ukrase, šivala odjeću; smisao za detalje i estetiku vidljiv je i u njezinu današnjem zagrebačkom domu. Cijelo je vrijeme bila vrlo aktivna u Hrvatskoj zajednici u Adelaideu, organizirala razna kulturna događanja za naše iseljenike, nastojeći istodobno hrvatsku etnobaštinu i osobito hrvatsku literaturu prezentirati domicilnoj zajednici. Tamošnjoj knjižnici poklonjen je veći broj knjiga koje su o Hrvatskoj napisane na engleskom jeziku, mnogo je hrvatskih knjiga donirano Hrvatskom domu, nešto je ostavljeno svećenicima po župama. Čitavoga života zaljubljena u knjige, katkad je i supruga Ivana uspavljivala čitajući mu – Bibliju! Iako su mnogo radili na velikoj farmi na kojoj su se bavili i zemljoradnjom i stočarstvom, i upošljavali radnike sa svih strana svijeta, gospođa Božena uvijek je nalazila vremena za te "posvećene ure s knjigom". Teško je reći je li mudrost crpila više iz njih ili iz svakodnevnoga životnog gradiva, ali je sasvim lako prepoznati da je ima i da joj upravo to i u poodmaklim godinama daje lakoću i osobit ljudski šarm.

SMIJTE SE, I NE PSUJTE!

- Obožavala sam i svaku travčicu i cvijet

Ivan i Božena Zovko
koncem 60-ih u Adelaidei

u vrtu, sve životinje na farmi, kućne ljubimce, čak i žabe koje su kreketae u obližnjoj bari. Mislim da je u životu najvažnije voljeti, i mnogo davati ljudima s kojima živiš. Nisam osoba iz "prvog plana", nisam se voljela pokazivati, ali kad god sam mogla pomoći, ja sam to učinila. I našim ljudima koji su često dolazili kao sirotinja i svima drugima jer je Australija zapravo svijet u malom. Čitav život izbjegavam svađu i konflikte, možda je to odgovor na vaše pitanje u čemu je moja snaga - nisam činila zlo, a mene je dobrota prema drugima činila sretnom osobom.

Oni koji je poznaju kažu da zapravo i nema toga što gospođa Božena ne voli, da ima izrazitu socijalnu osjetljivost, blagu narav i pametno, mudro srce. I da je, unatoč bolesti i otežanom kretanju, još boemski tip. A ona sama kaže da je povremeno ipak iznervira kad vidi kako se naši političari svađaju oko gluposti pokazujući da ih uopće nije briga za opće dobro i za boljitak svoga naroda. I da joj nije drago što su Hrvati toliko namrgođeni i nesusretljivi jedni prema drugima, rijetko se smiju, mnogo psuju i ne drže se - prometnih propisa!

Zaključak: u društvu s Boženom Zovkom čovjeku se učini da bi i sam mogao biti bolja prilika i sebi i drugima, treba samo početi. ■

CB Božena Zovko, an 80-year-old returnee from Australia, led an exceptionally interesting and active emigrant life. Her late husband Ivan, gave generous financial aid for the Croatian defence effort during the Homeland War, and donated his very valuable numismatic collection to the Croatian Museum of History.

Jedna od prvih zajedničkih
fotografija (Sydney, 1963.)

Riznica pisane riječi s modernim informacijskim sustavom

Isključivo iz hrvatskih javnih sredstava u 20. su stoljeću za NSK u Zagrebu sagrađene čak dvije vелеbne građevine: prva, raskošna secesijska palača na Marulićevu trgu 21, dovršena 1913., i druga, monumentalna višekatnica u Ulici Hrvatske bratske zajednice 4, dovršena 1995. godine

Nacionalna i sveučilišna knjižnica glavna je, najveća znanstvena, knjižnica u Hrvatskoj koja ove godine slavi 400. obljetnicu svojega neprekidnoga postojanja i djelovanja. Središnja proslava održana je 22. veljače 2007. u Zagrebu, na dan kada

Napisala: **Vesna Kukavica**

je prije pola milenija tiskana prva hrvatska knjiga glagoljski "Misal po zakonu Rimskoga dvora", u nazočnosti najviših predstavnika državnih vlasti s predsjednikom Stjepanom Mesićem na čelu, te uglednika iz znanstvenih, kulturnih i javnih institucija, kao i diplomatskog zbora. U sklopu svečanosti otvorene su dvije izložbe - "Blago Nacionalne i sveučilišne knjižnice" i "Povijest Nacionalne i sve-

učilišne knjižnice" - te je tiskana monografija o "NSK-a u Zagrebu 1607 - 2007", koju je uredio Aleksandar Stipčević.

Na prijedlog ministara Bože Biškupića i Dragana Primorca Vlada je za novog glavnog ravnatelja NSK imenovala dr. Tihomila Maštrovića (Zadar, 1952.). Maštrović je plodan znanstvenik i kulturni djelatnik, a na dužnost u NSK stupio je 1. ožujka, kada je raniji ravnatelj nedvojbenih zasluga dr. Josip Stipanov otišao u redovnu mirovinu.

BLAGO NSK

Izložba "Blago NSK", na kojoj je izloženo 258 izložaka najvrjednijega dijela iz fonda četiriju *Zbirka građe posebne vrste*, na najbolji nas način uvodi u probrane knjige koje su obilježile hrvatsku povijest, od kojih su akademici Josip Bratulić, Stjepan Damjanović i Radoslav Katičić izdvojili tek deset najznačajnijih za cjelogodišnji slavljenički ciklus tribina.

U ime hrvatske Vlade središnji je skup pozdravio ministar kulture Božo Biškupić rekavši da je NSK-a živući most između bogate baštine i potrebe modernog informacijskog društva, o čemu svjedoči i njezino članstvo u *Europskoj digitalnoj knjižnici*. NSK je već dvije godine uključena u projekt digitalizacije građe u zemljama Europske unije (i prije ulaska Hrvatske u punopravno članstvo EU) i nećemo u tome zaostajati, potvrdio je i ministar kulture Božo Biškupić. Pokrovitelj proslave predsjednik države Stjepan Mesić istaknuo je kako su se od gornjogradskoga isusovačkog Kolegija (1607.) do suvremenog zdanja NSK u zagrebačkom Trnju pod njezinim krovom sakupila i očuvala djela koja čine temelj naše nacionalne kulture i znanosti. Nakon ukinuća Isusovačkog reda predana je godine 1776. Kraljevskoj akademiji. Od 1818. godine postaje javnom knjižnicom. Nacionalno značenje knjižnica je službeno počela stjecati odredbama o obveznom primjerku (1816. i 1837.). Antun Kukuljević je 1837. godine naziva Nationalis Academia Bibliotheka, na-

Izložba u NSK okupila je visoke goste iz politike i kulture

živom koji upućuje na dvojnost njenih funkcija - kao obrazovne i nacionalne knjižnice, a te su se obje funkcije razvijale komplementarno sve do danas. Od 1914. u njoj je pohranjena Biblioteka Metropolitana Zagrebačke nadbiskupije. Nacionalni knjižni fond do početka 21. stoljeća sabrao je dva i pol milijuna svezaka koji su raspoređeni na 114 kilometara polica. Godišnje se fond dopuni s oko 17 000 novih knjiga, 4 800 naslova periodike, 8 800 jedinica neknjižne građe i prosječno 1 000 jedinica elektroničke građe.

Budući da je Hrvatska do osamostaljenja 1991. godine bila dio širih državnih integracija, zanimljiva je kontinuirana prisutnost svijesti hrvatskoga naroda o značenju višefunkcionalne knjižnice. Naime, isključivo iz hrvatskih javnih sredstava u 20. su stoljeću za NSK u Zagrebu sagrađene čak dvije velebne građevine: prva, raskošna secesijska palača na Marulićevu trgu 21, dovršena 1913., i druga, monumentalna višekatnica u Ulici Hrvatske bratske zajednice 4, dovršena 1995. godine. Preseljenje NSK iz središta Zagreba u novosagrađeno zdanje u Trnju omogućilo je da se fond prvi put u povijesti ujedini na jednom mjestu.

Plavičasta prozračnost arhitektonskih volumena NSK-a, stvorena čeličnom rešetkastom konstrukcijom obloženom

staklenom opnom, jednostavno se nametnula kao važan element u vizualnom identitetu grada Zagreba. Biblioteka raspolaže s 38 tisuća četvornih metara, a ima ukupno osam etaža i mezanin, od čega su dvije etaže ispod glavnog ulaza. U tim dvjema etažama smještena su zatvorena spremišta za knjige, tehnički odjel, elektronički računski centar te ulaz građe i osoblja. Čitaonica rijetkih knjiga i rukopisa jednu je etažu niže od glavnog ulaza. Rijetke knjige i rukopisi pohranjeni su u Trezoru, a, ako kliknete mišem iza zaslona svojeg računala, ta će se čudesna riznica otvoriti u digitalnom obliku i u vašem iseljeničkom domu.

OKO 18 TISUĆA REGISTRIRANIH KORISNIKA

Glavna etaža uz ulaz sadrži i atrij, garderobe, izložbeni i glazbeno-scenski prostor, kafeteriju te glavni Informacijsko-referalni centar kroz koji svakodnevno prođe tisuće studenata. Informacijsko-referalni centar NSK-a središnja je hrvatska knjižničarska banka mreža i podataka s katalozima knjižnice, bogatom zbirkom bibliografskih izvora i općih priručnika, izdavanjem knjiga na posudbu u kući te međuknjižničnom posudbom i nudi široki spektar usluga namijenjenih svim kategorijama korisnika. Za 17 729 regi-

striranih korisnika, kojima se godišnje pridružuje više od pola milijuna virtualnih korisnika, instalirano je manje od 300 računala pomoću kojih je pretraživanje kataloga NSK vrlo jednostavno.

Knjižnica raspolaže s 1 100 upotrebnih mjesta i ima za sada tristo djelatnika koji su kao pravi virtuozi u kratkom roku NSK preobrazili iz tradicionalne biblioteke u moderno informacijsko i komunikacijsko središte Hrvatske u kojem realno i virtualno vrijeme spaja stotine tisuća ljudi na dan.

Unutarnje uređenje NSK-a s nizom biranih detalja - igrom kamena, drveta i metala - odaje posve specifičan bibliotekni ugođaj koji upotpunjuju posebno tkani tapisoni oslikani znakom biblioteke - glagoljčnim slovom. To je glagoljično slovo, znak prve hrvatske pismenosti, ugravirano i na staklo iznad glavnoga ulaza.

Digitalizacija knjižnične građe osmišljena je u nacionalnom projektu "Hrvatska kulturna baština" koji je sastavni dio strateških ciljeva razvoja Hrvatske. Biblioteka je već napravila niz poslova u digitalizaciji najvažnije kulturno-povijesne baštine, pa je tako digitalizirano 60 tisuća stranica knjižne građe. Digitalizacija hrvatske kulturne baštine omogućit će da se najvažniji dokumenti hrvatskoga nacionalnog i kulturnog identiteta prezentiraju na odgovarajući način dostupan svakom zainteresiranom korisniku bilo gdje u svijetu. ■

Portal Nacionalne i sveučilišne knjižnice: www.nsk.hr

Digitalizirana baština: Misal po zakonu rimskoga dvora prva je hrvatska tiskana knjiga, oti snuta 1483., samo 28 godina nakon dovršetka Gutenbergove četrdesetdvoredne Biblije. Odbir najznačajnijih starih hrvatskih knjiga u Digitaliziranoj baštini sačinio je mr. sc. Ivan Kosić.

Inozemna Croatica Zbirka iseljeničkog tiska u NSK utemeljena je 1988. Pisani trag hrvatskih migrantskih putova tijekom stoljećâ iz tridesetak zemalja svijeta zasad je u nacionalni knjižni fond sabrao 4 000 svezaka i oko 180 naslova serijskih publikacija. On-line je dostupna samo Bibliografija Hrvatske revije Vinka Nikolića 1951-2000 urednice dr. Nataše Bašić. Najznačajniji iseljenički časopis i njegov knjižni niz znanstvenici i bibliotekari približili su javnosti s više od 33 000 iščitanih stranica, više od 11 600 leksikografsko-bibliografsko obrađenih jedinica, četiri kazala (autorsko, predmetno osobno i pojmovno te kazalo knjiga) s 1 200 autorskih imena, 8 400 osobnih imena, 3 000 pojmova i 1 700 naslova recenziranih knjiga.

Hrvati u Italiji – velika zajednica o kojoj se malo govori

Naziv Insieme na hrvatskome znači "zajedno". Zajedno da budu sve hrvatske udruge u Italiji, zajedno za promidžbu hrvatske kulture, hrvatskog jezika i posebno hrvatske povijesti, zajedno da bi promovirali i dali mogućnost Talijanima da upoznaju našu kulturu i naš jezik, i ne samo Talijanima nego i Hrvatima koji mnogo toga ne znaju

Mira Dujela rodila se u Zadru 1977. g., a s roditeljima živi u Rimu praktički cijeli svoj život. Zapravo do prije oko pet mjeseci, kada je dobila posao u talijanskom veleposlanstvu u Sarajevu kao njihova osoba za odnose s javnošću. Inače je diplomirala na rimskom sveučilištu "La Sapienza" iz komunikacija i massmedija, a diplomski joj je rad bio "Uloga Hrvatskog radija za vrijeme Domovinskog rata". Zahvaljujući tomu postala je i dopisnica Hrvatskog radija (Glas Hrvatske) iz Rima, a nada se jednoga dana objaviti i knjigu na tu temu. Nakon završetka rada u Sarajevu želi nastaviti raditi u talijanskom MVP-u. Mira odlično govori hrvatski, a, kao što kaže, to je zahvaljujući roditeljima koji su uvijek s njom govorili hrvatski, a i vrlo često je dolazila u Zadar i za vrijeme Domovinskog rata. Mira, koja je, uz niz društvenih djelatnosti u zajednici, i glavna urednica časopisa Insieme, ovih se dana nalazila na godišnjoj konvenciji Hrvatskog svjetskog kongresa koja se održavala ovdje u HMI-u, pa sam je zamolio za kraći razgovor.

Kažite nam najprije nešto o Hrvatima u Italiji.

— U Italiji postoji krovna organizacija koja se zove Savez hrvatskih zajednica, a osnovana je 2001. godine. Četiri udruge koje su stvorile savez jesu: Hrvatsko-talijanska

udruga iz Rima, Hrvatska zajednica iz Milana, Hrvatska zajednica iz Trsta i Fondazione Agostino Piccoli iz Molisea, gdje živi jedina hrvatska, i to jezična, a ne nacionalna manjina. U zadnje vrijeme stvaraju se nove zajednice diljem Italije, u Udinama, Padovi, regiji Puglia i Friuli-Venezia-Giulia, a i u regiji Molise pa ih nastojim pridobiti za ulazak u naš Savez,

no za to treba vremena zbog procedure.

Govoreći u brojevima, koliko ima Hrvata u Italiji?

— Otprilike oko 60 000. Nisu svi aktivni ili deklarirani članovi zajednice, ali kao primjer naša udruga u Rimu ima i oko 500 registriranih članova, uz napomenu da ima mnogo više Hrvata, a u Trstu još i više. Savez udruge ima oko dvije tisuće članova.

Imaju li Hrvati u Italiji neke specifične probleme s obzirom na međudržavne odnose, politiku itd.? Dobivate li neku financijsku pomoć od vlasti?

— Što se tiče priznanja i Savez i udruge upisane su u sve službene registre. Što se financijske pomoći tiče, mi možemo samo konkurirati na natječajima za neke projekte. Nažalost, uvijek nam nekako nedostaje jedan ili dva boda da dobijemo sredstva. Primjerice, htjeli smo dovesti ansambl Lado pa smo pokušali preko vlade, preko regionalnih vlasti itd., ali bez uspjeha. Jedini način na koji smo uspjeli dobiti novac je putem projekta civilnog služenja vojnog roka, i to za časopis "Insieme", u svrhu širenja hrvatske kulture, jezika i slično. Talijanska vlada plaća četiri novinara koji rade u časopisu: četiristo eura mjesečno na rok od godinu dana, uz napomenu da se ugovor može obnoviti ako se ponovo dobije projekt. Eto, od Italije smo do sada samo to dobili kao zajednica.

Može se to tumačiti i kao nedostatak političke volje?

— Da. Osnova toga je Ugovor o kulturnoj suradnji između Hrvatske i Italije koji je potpisan davno, a sada se treba potpisati i za 2007. g.. Mi kao Savez hrvatskih zajednica jesmo

Urednica
Mira Dujela

Manjinske vijesti

TREBAJU LI GRADIŠČANSKI HRVATI ZAŠTITU?

AUSTRIJA - U Gradišćansko-hrvatskom centru u Beču u ožujku održana je tribina Trebaju li manjine u Beču zaštitnu silu?(arhaizam Schutzmacht u istome značenju danas zamjenjuje izraz Schutzfunktion). Uz moderatora Franju Schruiffa, sudjelovali su mr. Robert Sučić, predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću, prof. dr. Zoran Jašić, hrvatski veleposlanik u Austriji, dr. Ludwig Adamovici, umirovljeni sudac Ustavnoga suda i savjetnik austrijskoga predsjednika, Georg Heindl, ministar savjetnik u Odjelu za ljudska prava i prava manjina austrijskoga Ministarstva vanjskih poslova i dr. Hubert Frasnelli, manjinski savjetnik stranke Zelenih. Sudionici panela bavili su se položajem manjina u Republici Austriji, gradišćankih Hrvata i koruških Slovenaca, i njihovim suodnosom sa zemljama podrijetla. Veleposlanik Jašić kazao je kako se zaštita naše manjine u susjednoj Austriji može očekivati isključivo putem pomoći pri čuvanju hrvatskoga jezika u školama, upućivanju lektora za hrvatski jezik i nadarenih mladih na studij jezika/nacionalne grupe predmeta u staru domovinu.

MINISTRI PRIMORAC I BIŠKUPIĆ S MAKEDONSKIM HRVATIMA

MAKEDONIJA - Tijekom posjete Makedoniji ministar prosvjete i športa Dragan Primorac susreo se 7. ožujka s predstavnicima makedonskih Hrvata u prostorijama Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji (ZHRM). Isto je učinio i ministar kulture Božo Biškupić 16. ožujka. Visokim gostima iz Hrvatske dobrodošlicu poželjela je predsjednica ZHRM mr. Snježana Trojačanec i iznijela tekuće probleme s kojima se suočava Zajednica, a koji se uglavnom odnose na materijalnu potporu RM u sklopu bilateralnih odnosa o zaštiti manjina između Makedonije i Hrvatske. Počasni konzul RH u Bitoli i koordinator ogranka ZHRM-a u Bitoli dr. Branko Maretić upoznao je nazočne sa aktivnostima Hrvata u Bitoli.

na istoj razini kao Talijanska unija u Istri, ali nemamo nikakav reciprocitet, jer sve povlastice, sva financijska sredstva, sve ono što Talijani dobivaju u Hrvatskoj mi to ni izdaleka nemamo.

Hoćete li lobirati, radite li na tome?

— Da, radimo na tome. Pokušavamo objavljivati neke članke, bilo što, samo da se čuje da mi postojimo i da treba postojati i taj reciprocitet.

I na hrvatskoj strani?

— Naravno. Sve što od Hrvatske dobijemo jest 1 000 eura godišnje, svaka zajednica, a to nije ni za trošak pola našeg časopisa.

Kako se onda pokrivete?

— Članovi plaćaju članarinu, ako dobijemo neki mali novac za druge projekte, dio odvojimo za časopis, imamo i neke aktivnosti...

A sada, o časopisu *Insieme* kojem ste Vi glavna urednica!

— Časopis je nastao 1996., a pokrenula ga je Hrvatsko-talijanska udruga. Izlazio je tri godine u crno-bijelom formatu na 16 stranica. Nakon toga je prestao izlaziti, jer nismo imali nikakve financijske pomoći. No, mnogi su tražili da ponovno počne izlaziti, a prigoda se pružila kada smo dobili novac iz projekta civilnog služenja vojnog roka o kojem sam govorila. Počeli smo ponovno izlaziti, i to u boji 2004., na 22 stranice, u 2 000 primjeraka. Tekstovi su na hrvatskome i talijanskom jeziku. To je dvomjesečnik koji se e u Italiji i Hrvatskoj šalje na sve institucije, ministarstva, pa i vama u Matici. Ne prodajemo ga, besplatan je i, ako ga tko želi dobiti, slobodno nam se može obratiti. Imamo i oglašavanje u obliku kontribucije, trenutačno imamo Croatia Airlines i City Express koji nam zauzvrat besplatno raspućava časopis u Hrvatskoj.

A naziv *Insieme*, što na hrvatskome

znači "zajedno". Zajedno da budu sve hrvatske udruge u Italiji, zajedno za promidžbu hrvatske kulture, hrvatskog jezika i posebno hrvatske povijesti, zajedno da bi promovirali i dali mogućnost Talijanima da upoznaju našu kulturu i naš jezik, a ne samo Talijanima nego i Hrvatima koji mnogo toga ne znaju.

Kako vidite budućnost, pogotovo s obzirom na to da ste u Sarajevu i da svoju karijeru gradite u pravcu vanjskih poslova?

— Ja ću uvijek to voditi! S prijenosnim računalom, laptopom, to sada radim iz Sarajeva.

Imam odličnu ekipu suradnika, iz Trsta, Milana i svih ostalih zajednica, pa i ovih novih Udine, Padova, Veneto... koji mi šalju materijale, vijesti, slike itd. Teško jest, ali dobra volja...

A i plaćeni ste za to?

— Do prije godinu dana bila sam, a onda je istekao ugovor o projektu. Sada smo ponovno ispunili molbu za isti projekt i čekamo da bude odobren. U svakom slučaju, iste osobe ne mogu raditi ponovno. Dakle, sada će to biti nove osobe, ali ja ću ostati urednica jer ću raditi besplatno. Nove ljude treba upoznati s poslom, pa uz njih uvijek treba biti netko s iskustvom...

Ostaje samo zaželjeti ovoj mladoj, ponosnoj Hrvatici s toliko ljubavi prema domovini u kojoj se samo rodila, ali za koju je očito trajno vezana, kao i cijeloj ekipi časopisa INSIEME mnogo uspjeha na tome teškom i nezahvalnom poslu. A hrvatskoj zajednici u Italiji da uspije u borbi za bolju afirmaciju i ravnopravnost u svojoj sredini. ■

CB An interview with Mira Dujela, the Editor in chief of *Insieme* magazine, a periodical targeted to Italy's Croatian community. The bi-monthly magazine was launched in 1996 by the Croatian-Italian Association with texts in both Croatian and Italian.

MUŠKI ZBOR LADA U GRADIŠČU

AUSTRIJA - Na poziv vlč. Josipa Banfića i vlč. Stipe Mlikotića, hrvatskih svećenika u Gradišću, i u organizaciji Ronalda Šušobića, muški pjevački zbor Ansambla LADO održao je sredinom ožujka tri koncerta u gradišćanskohrvatskim selima: Vincjetu, Vulkapodrštofu i Malom Borištofu. Zbor našeg proslavljenog folklornog ansambla s 13 pjevača predstavio je svojim nastupom pod nazivom "Počinje plač" bogatstvo hrvatskih korizmenih napjeva iz raznih krajeva naše domovine.

PROLJETNI KONCERT PANDROFACA

AUSTRIJA – Tamburaški orkestar "Ivan Vuković" iz gradišćanskohrvatskog sela Pandrofa nedaleko Beča održao je nedavno svoj tradicionalni proljetni koncert u auli tamošnje osnovne škole. Prvi dio koncerta bio je ustvari generalna proba programa kojeg orkestar pod ravnanjem Hanzija Maszla priprema za Tamburaški festival u Osijeku koji se održava sredinom svibnja. Zanimljivo da je za ovaj ambiciozan gradišćanski sastav naš poznati kompozitor Julije Njikoš skladao pjesmu "Lijepa Gradišćanka" koja je također izvedena na oduševljene brojne publike.

MIRJANA BOHANEK-VIDOVIĆ S VOJVOĐANSKIM HRVATIMA

VOJVODINA - Pomoćnica ministricе vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske Mirjana Bohanec-Vidović posjetila je 15. ožujka Suboticu i Sombor, te institucije hrvatske zajednice u Vojvodini. Na sastanku izaslanstva Republike Hrvatske s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća zaključeno je kako bi od sljedeće školske godine trebala početi raditi hrvatska gimnazija, čime bi se kompletirao sustav obrazovanja na hrvatskom jeziku u Vojvodini. Prilikom posjeta Domu Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, razgovaralo se o nedavno završenim republičkim izborima i zastupanju interesa Hrvata u republičkoj Skupštini.

MIŠO HEPP NOVI PREDSEDNIK DRŽAVNE SAMOUPRAVE

MAĐARSKA - U Budimpešti je 24. ožujka održana osnivačka Skupština Hrvatske državne samouprave (HDS). Dosadašnji predsjednik dr. Mijo Karagić, koji se nije kandidirao za novi mandat, u svom govoru poručio je zastupnicima da nikada ne zaborave da su izabrani da zastupaju interese svih Hrvata i to politički složno i jedinstveno, jer će samo tako doprinijeti opstanku Hrvata u Mađarskoj. Novi veleposlanik RH U

Budimpešti Ivan Bandić pozdravio je nazočne, uputio čestitke novoizabranim zastupnicima te im ponudio svoju svesrdnu pomoć. Nakon svečane prisega, 39 zastupnika je tajnim glasanjem za novoga predsjednika Skupštine izabralo Mišu Heppa, dugogodišnjega ravnatelja Hrvatske kulturne udruge August Šenoa u Pečuhu, inicijatora brojnih civilnih događanja među Hrvatima u Pečuhu, županiji i šire, te aktivnoga na hrvatskoj političkoj sceni i nositelja brojnih priznanja i nagrada za rad. Hepp je na izborima imao samo jednog protukandidata, Stipana Karagića, dosadašnjeg potpredsjednika HDS-a. Za potpredsjednike su izabrani Mate Šmatović iz Bizonje (Gradišće) i Đuso Dudaš iz Šeljina (Podravina).

DRAVSKO PROLJEĆE
DANI STARE HRVATSKIH TRADICIJE
14.-15. TRAVNJA 2007.G.

SUBOTA 12:00-16:00 LUROVITICE (H)
SUBOTA 17:00-24:00 STARIN (H)
NEDELJA 10:00-16:00 SOPJE (HR)

POSREDA
- RAZNOBRANJE PLES
- ZVONJE KUPJE
- SELJAČKA NARODNE
- MODARJE
- VIKENDNA KULA
- POKRAJ NEBOJKE RICE
- POKRAJ RAZNOBRANJE
- POKRAJ NA DRAVI
- POKRAJ NA DRAVI
- POKRAJ NA DRAVI

KUD TANAC
KUD POKRAJNA
KUD ELIZABETA
ANABEL BISEN DRAVE
KUD PODRAVNA
GAJDAŠ PAVO GADANJE

RIJEKA DRAVA SPOJILA HRVATE

HRVATSKA/MAĐARSKA - Uz sudjelovanje hrvatskih folkloriša iz Mađarske - KUD-a "Tanac" iz Pečuha i "Bisera Podravine" iz Starina, te KUD "Seljačka sloga" iz Turanovca, Pjevačke skupine "Kuda kolo" iz Donje Bebrine, Pave Gadanjija i njegovih gajdaša, te domaćeg, KUD "Podravac" iz Sopje, održano je već tradicionalno 14. Dravsko proljeće, folklorna manifestacija koja je ove godine imala poseban karakter jer je brodom spojila dvije obale, dvije države, ali jedan jezik, Hrvate iz Hrvatske i Mađarske. Manifestaciju je uz nazočnost velikog broja gostiju iz Hrvatske i Mađarske otvorio župan Virovitičko-podravne županije, dr. Stjepan Feketić.

BITOLSKA PRIZNANJA ZASLUŽNIM HRVATIMA

MAKEDONIJA - Prigodom svoje službene posjete Republici Makedoniji, krajem 2006. predsjednik RH Stjepan Mesić otvorio je hrvatski konzulat u Bitoli. Tom prigodom za počasnoga konzula imenovan je dr. sc. Branko Maretić, predsjednik Makedonsko-hrvatskoga društva "Marko Marulić" u Bitoli i predsjednik tamošnjeg ogranka Zajednice Hrvata u Makedoniji. Svojim dosadašnjim radom, rođeni Splićanin koji od 1986. živi u Makedoniji, zaslužan je za poboljšanje makedonsko-hrvatskih odnosima, stoga je na osmoj tradicionalnoj akciji novina Bitolski vesnik, prilikom proglašenja najuspješnijih Bitolčana za 2006. skupa s veleposlanikom RH u Skoplju Ivom Kujundžićem, dobio 23. veljače posebno priznanje.

Gradišćanski Hrvati objavili knjigu stihova bokeljskih Hrvata

Desanka Matijević i Miroslav Sindik: *Sjaj korijena*, Nakladnik: "Panonski Institut / Pannonisches Institut", Pinkovac – Güttenbach (Austrija), 2006

Godine 2006. narodnosna kulturno-znanstvena ustanova "Panonski Institut" iz gradišćansko-hrvatskog sela Pinkovca – Güttenbach u Austriji, koji vodi ugledni hrvatski manjinski intelektualac dr. Robert Hajszan, objavio je zbirku stihova dvoje pjesnika, pripadnika hrvatske nacionalne manjine iz Boke kotorske, Desanke Matijević i Miroslava Sindika. Zbirka nosi karakterističan naslov "Sjaj korijena", i podnaslov "Antologija suvremenog hrvatskog pjesništva u Boki Kotorskoj".

Desanka Matijević i Miroslav Sindik vrlo su radini autori. Do sada su objavili desetak književnih zbirki i još toliko književnih zbornika. Njihovo je pjesništvo malo poznato u sredini matičnog naroda. U predgovoru knjizi dr. Sanja Vulić uočila je vrijednosti i dosege ove pjesničke zbirke: "Pjesnici koji su pripadnici manjina uvijek su most među narodima, most koji povezuje s jedne strane većinski narod s kojim žive u istoj državi, a s druge matični narod kojemu svojim korijenima pripadaju. Među takve mostograditelje nedvojbeno pripadaju i dvoje suvremenih bokeljskih pjesnika po rođenju Hrvata: Desanka (Desa) Matijević i Miroslav Sindik iz Tivta".

Pjesnički je glas Kotoranke Dese Matijević prodorniji, tonalitet viši, emocionalni naboj snažniji, a poruke neposrednije. Njezino pjevanje izranja iz slavne povijesti bokeljskih Hrvata, ali i iz njihove

tužne suvremenosti u kojoj kao konstanta traju: gašenje stoljetnih ognjišta, propadanje velebnih kapetanskih zdanja i cijelih urbanih cjelina, prekid komunikacije s matičnim narodom, izumiranje pučanstva, sve do vrijeđanja na nacionalnoj osnovi, negiranje autohtonosti i etničke samobitnosti, omalovažavanje i protjerivanje u najnovije vrijeme.

Možda, najpotresnije stihove u kojima se zrcali sudbina bokeljskih Hrvata nalazimo u pjesmi "Baštinit ću ime":

*Ostaviste me,
Okamenjenu na vjetrometini,
S istinom trešnjinoga cvijeta,
Nesretnu i usamljenu...
Odletjeste
Poput ptica
Iz dvorišta,
A meni ostaviste zgarišta,
I u amanet
vijeće ljubavi da raste,
I jabuke rumene,
Da mirišu na ognjištu,
I orahe da zriju – za postojanje.
Samu na vjetrometini bola
Ostaviste me...*

Miroslav Sindik, rođen u Tivtu, svoje je pjesme u knjizi koju predstavljamo stavio pod zajednički naslov "Plava marama". Njegova je poezija stišanija. On nastoji na što je moguće suptilni način iskazati osobne nijanse u doživljaju svijeta. Sklon je sentencioznosti i narodnoj mudrosti koje proizlaze iz kulturne baštine bokeljskih Hrvata. Sindik je potomak

stare, gotovo prastare hrvatske tivatske obitelji, a svim Bokeljima Gospa od Škrpijela najsvetije je mjesto.

U pjesmi "Hvala" Sindik se obraća Bogorodici:

*Bogorodice
hvala...
Hvala Ti
što mi podari snagu
olovke i pera!
Stavljam je ljepotici Boki
na grudi,
da Tvoj dar
u tragove cvijeta.*

Na kraju treba kazati da je "Panonski institut", s doktorom Robertom Hajszanom na čelu, učinio pionirski pothvat. Dvije su se manjine zahvaljujući entuzijazmu vrijednih ljudi našle u suradnji, premostile državne međe i uspostavile neposredne literarne dodire. Takvi dodiri koriste i jednoj i drugoj strani, poglavito Hrvatima u Boki kotorskoj, gdje će knjiga "Sjaj korijena" pomoći ne samo afirmaciji Desanke Matijević i Miroslava Sindika nego i čuvanju etničke samobitnosti zajednice kojoj pripadaju. ■

CB The Pannonian Institute, a Gradišće Croat organisation based in the village of Pinkovac* in Austria, published a collection of poetry entitled *Sjaj korijena* (The Brilliance of Roots) in 2006 by Desanka Matijević and Miroslav Sindika*, two poets from the Croatian national minority in Boka Kotorska.

Hrvatski jezik očuvao nam je identitet

“Vjerujem da će ta dječja ljubav uz roditeljski odgoj i požrtvornost učitelja osigurati budućnost našega dragog hrvatskog jezika”

Prof. Ljerka Drapač

U rujnu prošle godine Hrvatska etnička škola Adelaide svečano je obilježila 40. obljetnicu svojeg rada. U toj prigodi dodijeljena su priznanja nastavnicima s dugim stažem, a među njima i prof. Ljerki Drapač, koja od početka radi u školi a i inače je vrlo djelatna mnoge godine u hrvatskoj zajednici. To je bio i povod našem razgovoru.

Moj rodni grad je Zagreb, gdje sam provela svoje djetinjstvo i gdje sam se školovala. Maturirala sam na Klasičnoj gimnaziji, završila Srednju muzičku na Glazbenom zavodu i dvije godine Klasične filologije na Filozofskom fakultetu. Nakon dolaska u Australiju 1954. godine moj život se znatno promijenio, no mladost i optimizam pridonijeli su asimilaciji koja mi je pomogla da prihvatim i zavolim Australiju i grad Adelaide kao svoju drugu domovinu.

Ubrzo sam se uključila u život hrvatske zajednice sviranjem u Hrvatskoj crkvi, te radom u Hrvatskoj školi (1966.) i Hrvatskom radiju (1976.). U tim aktivnostima, kao, naravno, i u obitelji i podučavanju klavira i teorije, našla sam zadovoljstvo i veselje. Godine 1996. od australske sam vlade dobila visoko odličje (OAM, *Medal of the Order of Australia*) za svoj rad u hrvatskoj zajednici.

Život hrvatske zajednice Adelaidea 50-ih i 60-ih godina bio je sličan mnogim drugim hrvatskim zajednicama tih godina. Borba za svakidašnji život u onim teškim poslijeratnim godinama nije mogla ugušiti težnju i ljubav hrvatskog čovjeka za domovinu Hrvatsku, kao i spoznaju da očuvanje hrvatskog

identiteta ovisi najviše o učenju hrvatskog jezika.

Tako se već ranih 60-ih godina javila ideja o osnivanju Hrvatske škole (prva učiteljica bila je pokojna Amalija Rutar), no zbog maloga broja djece nastava je bila obustavljena. Godine 1966. Anđelko Tomasović, predsjednik Hrvatskog doma, ponovno otvara školu u Hrvatskom domu i postaje njezin prvi ravnatelj. Ispočetka smo imali jedan razred, no, kako se broj učenika naglo povećao morali smo naći prikladnije prostorije. Selili smo se više puta po državnim i katoličkim školama dok se konačno nismo ‘usidrili’ – smjestili u našem novom Hrvatskom domu godine 1980., gdje su uz pomoć Roditeljskog odbora bile sagrađene školske prostorije.

Od godine 1966. pa do danas Hrvatska škola djeluje bez prekida. Nakon Anđelke Tomasovića ravnateljci škole bili su don Nikica Dušević sve do odlaska u domovinu 1996., zatim vlč. Ilija Jokić, vlč. Luka Pranjić i od godine 2005. mlada profesorica hrvatskog jezika Karmen Petrić.

Predmeti u Hrvatskoj školi, uz hrvatski jezik, bili su zemljopis i povijest za starije učenike, i pjevanje koje je uvijek bilo

Australski grad Adelaide

Razgovarao: **Nenad Zakarija** Fotografije iz arhiva **Ljerke Drapač**

važan dio nastave tako da su učenici svojim zbornim pjesmicama i recitacijama redovito nastupali na koncertima za Majčin dan, Očev dan i Završni koncert na kraju godine uz proslavu Nikolinja.

Hrvatske časne sestre svojim dolaskom 1974. uključile su se u rad škole predajući vjeronauk te pripremajući naše djevojčice i dječake za prvu svetu pričest i krizmu.

Kakvih ste problema imali?

— Školske knjige oduvijek su bile problem. Snalazili smo se kako smo mogli. Pomogla su nam izdanja iz Kanade (Stjepan Vasari, vlč. Vidov, Vinko Grubišić i Ljubo Krsić u nakladi HIŠAK). Neki su udžbenici bili tiskani u Australiji (Melbourne i Sydney) te nakon 1991. Hrvatske čitanke u izdanju Školske knjige. Pa i danas knjige kojima se služimo još uvijek nisu prikladne za djecu treće generacije emigranata čiji roditelji rođeni u Australiji imaju slabo znanje hrvatskog.

Kontakt s učiteljima hrvatskih škola u Australiji održavali smo godišnjim seminarima na kojima su se pripremali programi i izmjenjivala iskustva. Prvi je seminar organizirao pokojni vlč. Josip Kasić 1975. god. Te su godine bile posebno teške za hrvatsku emigraciju u Australiji, koja se neprestano morala boriti za priznanje hrvatskog jezika i hrvatskog identiteta, pa je zato uloga Hrvatskih škola tih godina bila toliko važna. To se vidjelo i po broju djece koji je tada bio najveći, više od 150, što je za manji grad kao Adelaide vrlo mnogo.

Godine 1984. počelo se s vrlo uspješnim Ljetnim školama hrvatskog jezika i kulture koje su počele u Melbourneu pa onda u Perthu, Adelaideu, Sydneyu, Canberri, Brisbaneu i posljednja u Geelongu 1990.

Kakva je situacija u školama u posljednje vrijeme i kako gledate na budućnost?

— Nakon Domovinskog rata broj učenika u hrvatskim školama u Australiji naglo se smanjio. Roditelji su mislili da dobivanjem slobode i priznanjem nacionalnosti i identiteta učenje jezika nije više bilo toliko važno. Ipak, sretni smo što se danas broj učenika ponovno povećava.

Važnu ulogu u učenju hrvatskog ima i *Adelaide School of Languages*, gdje se hrvatski predaje na višem stupnju za gimnazijalce. Naći učitelje za hrvatske škole teško je. Financijska pomoć etničkim školama u Australiji nije dovoljna da se učiteljima plaća kao i u vanjskim školama, a prošla su vremena kada su učitelji u hrvatskoj školi (14 godina) radili dobrovoljno.

Kako gledamo na budućnost? Najvažniju ulogu u očuvanju hrvatskoga jezika svakako imaju roditelji. Njihova je dužnost u djeci probuditi želju i ljubav za jezik. To ne bi smio biti veliki problem kada znamo, i drago nam je, da naše djevojčice i dječaci vole razgovarati i slušati o Hrvatskoj. Vole posjetiti svoju rodbinu i ponosni su kada se mogu s njima sporazumjeti. Uz to, važan je također materijal kojim se učitelji mogu služiti. Zato vjerujem da će ta dječja ljubav uz roditeljski odgoj i požrtvornost učitelja osigurati budućnost našega dragog hrvatskog jezika. ■

CB An interview with Prof. Ljerka Drapač, a teacher for many years at the Croatian ethnic school in Adelaide – the oldest Croatian education institution there, which in September of last year celebrated its 40th anniversary.

SASTANAK HRVATSKIH UDRUGA U SRIJEMU

VOJVODINA – Novoizabrani predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) Branko Horvat sastao se 20. ožujka u Novom Slankamenu s predstavnicima šest hrvatskih udruga iz Srijema u okviru obilaska vojvođanskih regija. Na sastanku se razgovaralo o funkcioniranju HNV-a, radu srijemskih udruga i o pripremama za sljedeće izbore u HNV-u. Govoreći o radu hrvatskih udruga iz Srijema, dužnosnici udruga su istaknuli financijske probleme. Vijećnici trebaju i s dužnosnicima i članovima udruga raspravljati o Statutu HNV-a i u što skorije vrijeme dostaviti primjedbe na Statut, rekao je predsjednik HNV-a Branko Horvat.

HRVATSKI FORUM – NOVA GRADIŠČANSKOHRVATSKA INICIJATIVA

AUSTRIJA – Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću (HKD) održalo je sredinom ožujka svoju klauzurnu sjednicu u Otavi na sjeveru Gradišća. Na sjednici koju je vodio predsjednik mr. Robert Sučić, diskutiralo se na temu "Kamo, kako...". Tako je uže vodstvo tog najbrojnijeg gradišćansko-hrvatskog društva razmatralo svoje djelovanje u prošlosti i perspektive budućnosti. Jedna od glavnih inicijativa skupa je utemeljenje "Hrvatskog foruma", tijelo koje bi okupilo zastupnike svih gradišćansko-hrvatskih udruga u Austriji. Na Forumu bi se donio jedinstven program za rješavanje glavnih manjinskih pitanja, kao što je očuvanje materinskog jezika, kulture i identiteta. Na ovaj prijedlog HKD-a već je stigla pozitivna reakcija iz bečkog Hrvatskog centra.

NATJECANJE UČENIKA U LUKOVIŠĆU

MAĐARSKA – U podravskom selu Lukovišću održano je 14. ožujka regionalno natjecanje hrvatskih učenika u glasnom čitanju i razumijevanju tekstova. Sudionici su bili podijeljeni u dvije kategorije 5.-6. razred i 7.-8. razred. Natjecanje se odazvalo deset škola iz regije s ukupno 32 natjecatelja. Članovi žirija, Đuro Franković, Klaudija Čonka i Đurđa Bellai-Rajbar nisu imali nimalo lak posao odabrati najbolje učenike. Dok je žiri vijećao učenici iz Lukovišća izveli su za sve posjetitelje lijep folklorni program kojim su predstavili tamošnju podravsku nošnju, plesove i pjesme. Najbolja natjecateljica u mlađoj kategoriji je Naomi Kukurujak iz Izvara a u starijoj Patrik Nemeth iz Senduda.

“Hrvati u Perthu su, vjerujte, najbolji radnici...”

Australci hrvatskoga podrijetla koji se bave poduzetništvom intenzivno razmišljaju o ulaganjima u Hrvatskoj

Hrvati su oko 1800. na australski kontinent dolazili s priobalja i otoka, te iz zaleđa od Istre do Dubrovnika, i to u potrazi za poslom i boljim životom, a u drugoj polovici 20. st. i za slobodom govora i djelovanja te pravednijim, liberalnijim društvom. U Zapadnu Australiju, točnije, u njezinu glavnu luku Fremantle, prvi je doplovio Vicko Vuković sa Šipana, poslije poznati brodovlasnik. Nakon 1890. uslijedilo je organizirano doseljavanje Hrvata u sve dijelove Australije. U statistikama australskoga Državnoga zavoda, prema popisu, doseljenici s naših obala evidentirani su po svojem stvarnome nacionalnome podrijetlu od 1991.

Danas 30 000 naših ljudi Zapadnu Australiju smatraju svojom domovinom, a najpoznatija među njima je svakako ministrica u zapadnoaustralskoj vladi Ljiljana Ravlich. Jedan od mnogih tamošnjih Korčulana jest i sveučilišni profesor David Andrić koji živi i radi u Perthu. Trideset godina u istome gradu ribarstvom se bavi i Blačani Petar Zaknich, vlasnik nekoliko ribarskih brodova, koji kani osnovati tvrtku koja bi se bavila predstavljanjem hrvatskih proizvoda. Tvrtka bi pokrivala područje Australije, Novoga Zelanda i Azije. Steve Erceg, vlasnik triju velikih kompanija, i njegov prezimenjak, vjerojatno najbogatiji tamošnji Hrvat Ivan Erceg, čija tvrtka servisira goleme kamione po australskim rudnicima, uspješni su, poduzetni ljudi, ali - unatoč tomu - svjesni vlastitih korijena. Ante Trlin, podrijetlom iz Vrgorca, u Perthu je jedan od poznatijih građevinskih poduzetnika. Dosada je izgradio više od 1 500 obiteljskih kuća pojedinačno vrijednih između pola i milijun australskih dolara. “Hrvati su, vjerujte, najbolji majstori i – koliko god to neko-

mu čudno izgledalo – najbolji radnici”, tvrdi iskusni obrtnik Trlin.

Ulažake projekte u staroj domovini koje potiče Zapadnoaustralsko-hrvatska gospodarska komora (WACCC), kojoj je od osnutka 2003. na čelu biznismen Brian Rakich, podržala je i Hrvatska obrtnička komora s kojom je 2004. potpisala ugovor Rakich o tome kaže: “Izaslanstvo WACCC-a posjetilo je Hrvatsku u rujnu 2004. i 2006., a i hrvatski su poduzetnici bili ovdje. Među australskim gospodarstvenicima vlada veliko zanimanje za ulaganje u hrvatski turizam, ali i u brojna druga područja”, kazuje predsjednik Komore. Australci hrvatskoga podrijetla koji se bave biznisom intenzivno razmi-

šljaju o ulaganjima u Hrvatskoj.

Domaća riječ čuje se, i njeguje, u obiteljima, crkvi i po iseljeničkim klubovima. Iz domovine povremeno stižu glazbenici, glumci, folklorni ansamblji, ali u Perth dolaze tek nakon Canberre, Sydneya i Melbournea. Hrvatsko povijesno društvo u Perthu niz godina bavi se istraživanjima o doseljavanju naših ljudi, a uz Nevena Smoju, utemeljitelja i člana, u Društvu su okupljeni i drugi hrvatski Australci, Maria Della-Bona, Leonore Sikić, Norm Marinovich, Zarka Sumich, Joe Antunovich, Nada Zuvela, Steve Sikić i Tony Parentich. Smoje, zabrinut za mlađe naraštaje Hrvata kojima, kako se čini, ozbiljno prijeti asimilacija, komentira: “Čini mi se da bi Hrvatska mogla i trebala učiniti više da našu zajednicu ovdje, pogotovo u Zapadnoj Australiji, ohrabri i potakne na suradnju, ponajprije kulturnu”, misli taj aktivni član Društva. Bude li više stranih ulaganja u domovini, pa i onih australskih, bit će, zasigurno, i više ‘sluha’, tj. prijeko potrebnog novca za potrebe i želje naših iseljenih sunarodnjaka. ■

Spomenik prvim doseljenicima u Zapadnu Australiju

CB There are some 30,000 Croats living in Western Australia, many serving in top posts in the local political, private sector, science and culture scenes (including Ljiljana Ravlich, Prof. David Andrić, Petar Zaknich, Steve Erceg, Ivan Erceg, Ante Trlin, Brian Rakich...). Many Croats wish to expand their business activities to Croatia.

“Doznajte tko je s nama!”

Mlada, lijepa i poletna Estera uspješno je svladala prepreke izlažući se čak opasnom, gotovo kaskaderskom zanimanju dublirajući razmažene glumice u prvim hrvatskim filmovima i izvodeći izvanredne skokove u vodu

Brodica “Makarski Jadran” uputila se toga kolovoškog jutra puna stalnih i povremenih stanovnica iz Makarske i Makarskog primorja na jednodnevni izlet na Pelješac u Korčulu.

Vesele su se putnice otisnule od podbiokovskog grada ispraćene prskanjem fontane s ruba poluotoka Sv. Petra, uz obalu ljupkih mjestašca podno zaštitničkog Biokova, pod vodstvom duhovitog kapetana i D. J.-a do otoka Pelješca u milenijsku Korčulu. Kapetan Mito je uz svako mjestašce Makarskog primorja pozdravljao zvučnim razglasom pojedine mještane, koji su se rado- sno odazivali iz mora (s brodice), s obala. Sve je bilo u moru, na moru i pod morem. Odjednom je kapetan Mito zamolio za pozornost raspjevanu brodicu, kliknuvši: “DOZNAJTE TKO JE S NAMA!”. Utihnule smo dok nas je D. J. Mito poticao da pozdravimo uglednu suputnicu koja je bila višekratna prvakinja nekadašnje države u skokovima u vodu, i to 1952., 1953., 1954. i 1955. – ESTERU PAUNOVIĆ, rođenu u Makarskoj nekoliko godina prije početka užasa Drugoga svjetskog rata. Na brodici je nastao urnebes

Estera Paunović penje se s kćerkom po sydneyjskom mostu

veselog odobravanja i prepoznavanja uz rukovet prelijepih dalmatinskih pjesama. Nakon više od pola stoljeća Estera nije zaboravljena u svojem kraju, a putnice su je pozdravljale ponosne što su u njenoj blizini.

Estera Paunović rođena je u Makarskoj kao jedanaesto

dijete Joze i Ivke Paunović koji su svijetu podarili petnaestero potomaka. Nakon osnovne škole i boravka u logoru u El Shatu, u Egiptu, došla je u Zagreb, gdje je, školujući se na Fiskulturnoj školi, postizala izvrsne rezultate na spravama u dvorani, a do samog vrha dovela je rezultate u skokovima u vodu, te osvajala prva mjesta za svoju Republiku Hrvatsku i tri godine zaredom za ondašnju Jugoslaviju. Nakon Drugoga svjetskog rata školovati se i živjeti u Zagrebu nije bilo lako. Estera pamti okus prve mortadele, mirise ukusne, iako oskudne, hrane. Ali mlada, lijepa i poletna Estera uspješno je svladala prepreke izlažući se čak opasnom gotovo kaskaderskom zanimanju dublirajući razmažene glumice u prvim hrvatskim filmovima, što svjedoči film “Mala Jole”, u kojemu je mlada Esterica izvela sve izvanredne skokove u vodu. Životni je put usmjerio Esteru do Novog Zelanda, gdje je također u istoj disciplini osvojila prvo mjesto, kao što su pisale novozelandske novine o mladoj Hrvatici.

Estera je upoznala svoga životnog partnera Šimuna Ujdura (*gle, ne lezi vraže!*), također s obala Jadrana, s Makarskog primorja, iz Gradca. Stvorili su troje krasne i uspješne djece, koja su ih obdabila dvje unučicama i dvama unucima. Estera, koju unuci u Novom Zelandu zovu Baba s velikim B, spretno i danas uskoči u more s nekog rta u Makarskoj, a dok odvodi svoga unuka Petera na plivanje po novozelandskim bazenima, zasja sjajem koji joj se odrazi na licu, jer djelić nje same pliva u drugim uvjetima. Njezin prvorodeni ugledni sin kupio je u rodnome kraju svojih roditelja krov za svoje roditelje, pa vjerujem da ćemo našu dragu Esteru češće vidati u Makarskoj i u Zagrebu, gdje je provela dane svojega obrazovanja, i sjećati se dragih dana naše mladosti, radujući se susretima, jer ovo razdoblje koje nas je rastavilo bilo je, očito, namijenjeno nekomu drugomu. ■

Napisala: **Gordana Bunčić-Zambeli**

DAN HRVATSKE KULTURE I TURIZMA U DETROITU

SAD - Tradicionalni Dan hrvatske kulture i turizma u Detroitu su 18. ožujka organizirali AMAC, Ogranak 351 Hrvatske bratske zajednice "Zora" i "Hrvatska žena" - grana br. 32. Predstavljanje je u prostorijama Američko-hrvatskoga kluba okupilo 50-tak naših ljudi, a prikupljen je i novac namijenjen učenju hrvatskoga jezika na detroitskom Sveučilištu Mercy. Tom prigodom održano je i predavanje i životu i radu Nikole Tesle i prikazan film Krste Papića "Tajna Nikole Tesle". Prisutne je s novostima u carinskim propisima, uvjetima i duljini boravka upoznala generalna konzulica Marica Matković.

HRVATI MÜNCHENA SVEČANO PROSLAVILI USKRS

NJEMAČKA – Hrvati Münchena i bližnje okolice koji nisu otišli u domovinu redovito su posjećivali Crkve kroz vazmeno trodnevlje u kojima su se svete mise služile na hrvatskom jeziku. Crkva sv. Michaela na Uskrs u Münchenu bila je preplavljena hrvatskim vjernicima. Fra Tomislav Dukić, župnik i voditelj HKM-a, koji je svečano koncelebrirao poručio svim vjernicima da je Isus uskrsnuo i da je među nama. Nakon mise župnik se susreo s uglednicima hrvatske zajednice a i među njima i s novim generalnim poslanikom RH Vladimirom Duvnjakom. Kroz dane Velikog tjedna korizmno pjevanje i čitanje Muke Isusove na sv. misama pratili su vjerno muška klapa i mješoviti pjevački zbor HKM-a pod ravnanjem časne sestre Nikoline Bilić i Florijana Šibenika, ministranti, te članovi Misijskog vijeća.

MINISTAR BIŠKUPIĆ U ČILEU

ČILE - Ministar kulture Božo Biškupić susreo se 13. travnja u Valparaísu s predsjednikom čileanskoga Senata i bivšim čileanskim predsjednikom Eduardom Freyom Ruiz-Tagleom, a razgovoru je nazočio i senator hrvatskih korijena Baldo Prokurica. U razgovorima je, priopćilo je hrvatsko Ministarstvo kulture, istaknut doprinos hrvatskih useljenika i njihovih potomaka razvoju suvremenoga Čilea. Potomci doseljenih Hrvata danas su ondje ugledni gospodarstvenici, umjetnici, profesori i političari koji svojim radom i ugledom jamče nastavak dobrih veza između Hrvatske i dalekoga Čilea. U održanoj razgovoru obje strane su poduprle jačanje međusobne kulturne suradnje.

DUHOVNA OBNOVA U SCHAFFHAUSENU

ŠVICARSKA - Od 16. do 18. ožujka održana je u Schaffhausenu, u St. Peterskirche duhovna obnova. Obnovu je vodio fra Ljubo Kurtović, svećenik koji nekoliko zadnjih godina djeluje u Međugorju. Do sada je održao brojne duhovne obnove i seminare posta i molitve. Inače, cijela duhovna obnova bila je u duhu međugorske pobožnosti.

Nakon krunice ili puta križa slijedilo je predavanje ("Gospodine, nauči nas moliti!", "Ozdravljajuća snaga molitve", "Korizma – borba za slobodu"), potom sveta misa i na koncu euharistijsko klanjanje, molitva za oslobođenje od zla i molitva za ozdravljenje. U petak je umjesto klanjanja bilo čašćenje križa Kristova; pobožnost koja je i oživjela u Međugorju. Članovi misijskog vijeća i nekoliko obitelji iz Schaffhausena pobrinuli su se da svi vjernici (mnogi su došli i iz udaljenih krajeva Švicarske) dobiju dostojnu okrepku svake večeri.

SABOR SAVEZA HRVATSKIH DRUŠTAVA U ŠVEDSKOJ

ŠVEDSKA - U prostorijama "Velebita", najvećega hrvatskoga iseljeničkoga društva u Švedskoj održan je 24. ožujka godišnji sabor Saveza hrvatskih društava. Skup u Göteborgu pozdravio je savjetnik Krešimir Kedmenec, privremeni otpravnik poslova našega veleposlanstva. Predsjednica Saveza Diana Vukušić upoznala je prisutne s radom Saveza u posljednje dvije godine koji je, usprkos teškoćama, uspio ostvariti svoj program. Savez djeluje već 29 godina, a čini ga 26 hrvatskih društava u Švedskoj s oko 35.000 aktivnih članova. Ove godine Savez je ponovno dobio potporu *Migrationsverket*, švedske vladine organizacije za migrante koja je donedavno izostajala zbog toga što se Hrvati ovdje smatraju 'dobro integriranom skupinom'. Okupljeni delegati za predsjednicu Saveza izabrali su, kao i u travnju 2005., Dianu Vukušić.

PETA OBLJETNICA IMAS-a

SAD - Prije pet godina iseljenici s creskolosinjskoga akvatorija osnovali su u New Yorku dobrotvornu i neprofitnu udrugu IMAS s ciljem da potpomognu pružanju zdravstvenih usluga stanovnicima starog zavičaj. Obilježavajući petu obljetnicu djelovanja, na kojoj su se također prikupljala sredstva, mnogim okupljenim obratila se predsjednica IMAS-a Rose Maračić te se zahvalila svima na učinjenom. Članovi odbora Maria Cividini, Nikola Morin, Anton Benvenin i drugi dali su svoj obol u pripremama uspjele svečanosti. Generalni konzul Republike Hrvatske u New York, Petar Ljubičić i vlč. Robert Zubović iz HKM bl. Ivana Mertza iz Astorije pribivali su svečanosti. Tom prigodom, uz hrvatsku i američku himnu, nezaobilazan je bio stari susački ples kojeg su izveli iseljenici otoka Suska u svojim prekrasnim nošnjama. Uz zabavu i ples, prikupljajući sredstva, još jednom su IMAS-ovci pokazali svoju ljubav za stari kraj i ljude koji žive na otocima.

IZLOŽBA HRVATSKE SVJETSKJE BAŠTINE U MINNEAPOLISU

SAD – Izložba hrvatske svjetske baštine Ministarstva kulture RH 30. ožujka svečano je otvorena u galeriji Northrup King Building u centru Minneapolisa u Minnesoti. Pokrovitelj izložbe bilo je Hrvatsko društvo Minnesota, a postavili su je Olga Mikšić Bonc, hrvatsko-američka umjetnica i David Monson, slobodni umjetnik iz Minneapolisa. Na otvorenju je govorila prof. Ivančica Schruk, članica Hrvatskoga društva Minnesota sa Sveučilišta St. Thomas, te hrvatska generalna konzulica Marica Matković. Postav tvori 47 fotografija s opisom i slikama Dubrovnika, Splita, Plitvičkih jezera, Poreča, Šibenika, Trogira koje će se moći razgledati do 28. travnja.

NAGRADE HARTMUTU KOSCHYKU I ZORANU JAŠIĆU

NJEMAČKA – Njemačko-hrvatsko društvo iz Bonna je u suradnji sa Njemačko-hrvatskim savezom iz Berlina i pod pokroviteljstvom Saveza njemačkih poslodavaca, na svečanosti u Zastupništvu Slobodne države Bavarske u Berlinu, dodijelilo ju u ožujku po prvi puta nagradu "Franjo Basić". Ova nagrada nosi ime po utemeljitelju Njemačko-hrvatskog društva iz Bonna, dr. Franji Basiću, svećeniku na službi u tamošnjoj

njemačkoj župi. Prvi nositelji tek utemeljene nagrade koja se dodjeljuje za istaknuti angažman u izgradnji njemačko-hrvatskih odnosa i zalaganje za strukture civilnog društva su Hartmut Koschyk i prof. dr. Zoran Jašić. Svečanost dodjele nagrade okupila brojne Nijemce i Hrvate, predstavnike hrvatske i njemačke države, mješovitih njemačko-hrvatskih udruga, predstavnike njemačkog kulturnog i političkog života kao i hrvatskih udruga i društava te Hrvatske katoličke misije.

VELIKI JUBILEJ CROATIJE IZ HOBARTA

AUSTRALIJA – Nema puno iseljeničkih nogometnih klubova koji se mogu pohvaliti 50. obljetnicom svog djelovanja poput Croatije iz Hobarta (Glenorchy Knights) u Tasmaniji. Velikoj obljetnici, koja je proslavljena gala večerom sredinom ožujka u klubskim prostorijama, nazočili su mnogi navijači i podupiratelji kluba iz Hobarta kao i mnogi gosti iz Melbournea, Sydneyja, Brisbanea i Canberre, sveukupno oko 400 uzvanika. Glavni organizatori svečanosti bili su upravitelj kluba Žarko Baltić, Vjekoslav Sterpin i Mirko Furjanić.

PROMOCIJA KNJIGE "KROZ RAJSKA VRATA"

HRVATSKA – U Puli je 26. ožujka u Gradskoj čitaonici održana promocija knjige poezije Franice Srhoj Kumlanc. Podružnica HMI je, uz Gradsku knjižnicu, bila suorganizator predstavljanja knjige poezije "Kroz zlatna vrata", pete knjige ove pulske učiteljice koja već sedamnaest godina živi u Italiji. Svoju prethodnu knjigu s naslovom "Providnost" ispunila je istinitim pričama o iseljavanju otočana, a najnoviju je posvetila velikom hrvatskom pjesniku i prijatelju Dragutinu Tadijanoviću.

AKTIVNA HRVATSKA ŠKOLSKA ZAKLADA

SAD – U Sacramento, glavnome kalifornijskom gradu 24. ožujka održana je svečana večera Hrvatske školske zaklade (Croatian Scholarship Fund / CSF). Večera Zaklade sa sjedištem u obližnjem San Ramonu okupila je u Hrvatskom kulturnom centru oko 400 hrvatskih iseljenika. Okupljenim Hrvatima obratio se prigodnim govorom i generalni konzul RH Ante Barbir. CSF utemeljen je 1990., a tijekom petnaestogodišnjega rada stipendijama je pomogao tristotinjak hrvatskih studenata. Glavni kriterij pri odabiru stipendista, kako je naglasila predsjednica Zaklade Nina Jurjević, bio je uspjeh i nadarenost kandidata te slabije imovinsko stanje. Rečeno je kako je do sada diplomiralo oko 90 hrvatskih stipendista CSF-a. Neposredno prije ove, na imanju jednog od najbogatijih hrvatskih iseljenika u ovome dijelu SAD-a Johna Vidovicha, održana je dobrotvorna večera čiji je prihod, kao i prethodnih godina, bio namijenjen upravo Hrvatskoj školskoj zakladi.

SEMINAR ZA PASTORALNE DJELATNIKE I DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE

NJEMAČKA – Seminar za pastoralne suradnice i suradnike, njih 37, iz hrvatskih katoličkih misija iz Njemačke o temi kako odgajati mlade u vjeri održan je od 5. do 9. ožujka u Schöneicheu nedaleko od Berlina, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta. Tjedan dana poslije održane su Duhovne vježbe za hrvatske svećenike i đakone iz Zapadne Europe koje je predvodio dr. Tonči Matulić iz Zagreba u Kući za daljnja usavršavanja u Schmerlenbachu kod Aschaffenburga, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta. Na duhovnim vježbama okupila su se 72 svećenika i dva stalna đakona.

U društvu sedam američkih predsjednika

Popis osoba koje je, radeći u Bijeloj kući, susretao kao organizator primanja vrijedan je divljenja - predsjednici država i vlada, veleposlanici, glumci, glazbenici...

Boris Paškvan u društvu Richarda Nixona i Elizabeth Taylor

Riječanin Boris Paškvan, rođen u Zagrebu 1942., svoje umirovljeničke dane provodi u šetnji obalom Jadrana i s uspomena na trideset i šest godina života u Americi. Iako iz poznate pomoračke obitelji, nakon završene elektroškole u Rijeci i prvoga zaposlenja, 1965., Paškvan odlazi u Švedsku, a nekoliko godina poslije u Ameriku. Radio je dvije godine kao električar dok nije, pri gradnji kuće kćeri vrhovnoga državnoga suca SAD-a Erica Warrena, i to zahvaljujući sučevoj kućnoj pomoćnici Španjolci 'otkrio' novi i unosniji posao – organiziranje primanja bogatim Amerikancima. Prijateljstvo s obitelji Warren i sučeva preporuka otvorili su mu vrata Bijele kuće. Paškvan je gledao, pratio svu dostupnu literaturu, učio i malo-pomalo napredovao do glavnoga voditelja organizacije primanja *White Housea*.

U godinama koje je proživio u Washingtonu, radio je za sedam američkih

predsjednika, i to R. M. Nixona, G. R. Forda, J. Cartera, R. Reagana, G. Busha, W. J. Clintona i G. W. Busha jr. Sa svim predsjednicima i njihovim suprugama imao je korektan, istodobno i prijateljski odnos, ali najviše je cijenio Nixona. Popis osoba koje je, radeći u Bijeloj kući, susretao vrijedan je divljenja; predsjednici država i vlada, veleposlanici, glumci i glazbenici. O nekim susretima svjedoče i brojne fotografije s kojih se smiješi naš Paškvan, u mlađim ili kasnijim godinama.

Uz svoj redoviti posao, zaokupila ga je i strast prema restauriranju. Radio je s poznatim američkim restauratorom A. Baxterom, i za Bijelu kuću, ali i na obnovi i uređenju hrvatskoga veleposlanstva u Washingtonu, Meštrovićeve skulpture, Jelačićeva spomenika. Počeo je raditi 1973., kada je već godinu dana radio kao organizator primanja kod Armenca Bogajua. Poslije je kupio njegovu radionicu i bavio se uspješno tim poslom idućih desetak godina, pa je tako obavljao neke radove i za znameniti Hillwood Museum & Gardens u posjedu Marjorie Merriweather Post. Imala je najbogatiju rusku kolekciju predmeta koje je zajedno sa suprugom diplomatom jeftino otkupila. Tako su u Borisove ruke došla i Faberge-ova jaja kojima je udahnuo, kao i brojnim srebrnim i pozlaćenim predmetima, novi život. Jedno takvo carsko uskršnje jaje draguljara Fabergea na njujorškoj aukciji doseglo je cijenu od čak pet milijuna američkih dolara. U Bijeloj kući i u parkovima oko nje za restauratora Paškvana uvijek je bilo posla.

Radio je do mirovine i poslije 40 godina izbivanja, 17. prosinca 2005., vratio se u Rijeku. Vedrina i optimizam nisu ga nikad napuštali, a o svojim doživljajima i sada rado priča. ■

CB Rijeka native Boris Paškvan has lived an exceptionally fascinating emigrant life working as head reception organiser at the White House, where he rubbed elbows with seven US Presidents, prominent actors, musicians and many others.

S predsjednicima Geraldom Fordom i Georgom Bushom

Pripremila: **Diana Šimurina-Šoufek**

SIGURAN PUT DO ODREDIŠTA

**WESTERN
UNION**®

TRANSFER NOVCA

Brz i pouzdan transfer novca.

Za dodatne informacije posjetite
www.posta.hr ili nazovite +385 1 48 39 166

Hrvatska pošta d.d.

Razotkrivena tobožnja zavjera

Prije tisuću godina naš kralj protiv Svetog Rimskog Carstva Njemačkog Naroda. A danas!?

U suverenoj Hrvatskoj Knin se nekako, učinilo mi se, često nalazi u središtu javnog interesa. I koliko god sam pokušavao pobjeći od zanemarivanja te činjenice, ona me neprestano proganjala. Stoga sam odlučio ući u tajnu zvanu Knin.

LAŽI I ZAVJERE

Nakon Svetoslava i Držislava, čija sam imena pročitao na ostatku dijela oltarske pregrade iz Kapitula nadomak Kninu, svi su me povijesni putovi usmjerivali u Biskupiju i crkvu sv. Marije, poznatiju kao Crkvina.

Tu je - pomislih - povijesni izvor prvoga reda, bez kojega neće biti rezultata.

Doista, prema rekonstrukciji ostataka, a na osnovi istraživanja starohrvatske arhitekture, zaključujem da crkva pripada prvoj polovici XI. st. To potvrđuje kako je najmoćniji hrvatski vladar – Petar Krešimir IV. u Biskupiju smjestio svojeg

Napisao i snimio: **Zvonko Madunić**

kancelara, ujedno i kninskog biskupa.

Okrijepljen tom činjenicom, gotovo sam zanemario bradatog čovjeka na novinskoj fotografiji koji, ispred velikoga drvenog trupca, s oružjem u ruci, zaustavlja vozila.

- Rat je! - vičem u radnoj sobi.

Onda su se novine raspisale o proganjanima, poginulima, otuđenom hrvatskom teritoriju i drugim nepodopština-ma za Lijepu našu. Sve dok ne uhvatih naslov: "Oslobođen Knin".

- Ovo je tek sloboda - viknuo sam, gledajući plutej pregrade s likom hrvatskog vladara, plemića i slugu.

A danas - ponovno sam mislim u "Olui" - Knin otvori cjelovitu, samostalnu i punopravnu domovinu.

Sad me je Knin – "ključ Hrvatske" još više privlačio. Ali hrpa građe, što se neprestano množila, nije me ostavljala ravnodušnim i već sam u europskom kontekstu srednjovjekovne borbe za prevlast između njemačkog cara Henrika IV. i pape Grgura VII. Rat bjesni, a u njemu jedan od saveznika papi je naš kralj Dmi-

tar Zvonimir.

Zanimljiva konstatacija - progovaram sebi. - Prije tisuću godina naš kralj protiv Svetog Rimskog Carstva Njemačkog Naroda. A danas!?

Mnoge današnje dvojbe upućuju me na zaključak kako današnja Hrvatska nije onako sjajna kakva bijaše ona u vrijeme Zvonimira. Zastajem, gledajući ostatke temelja Stupova – druge crkve u Biskupiji. Nakon te konstatacije nameće se pitanje: Zašto nije nitko danas, toliko godina nakon neovisnosti, smogao snage izgraditi jedan tako veličanstven spomenik, poput te - najveće crkve za ono doba na prostoru Hrvatske.

Ali Zvonimir je bio istinski pobjednik te je njemu Gebizon, u znak zahvalnosti od pape, u Solinu 1075. postavio na glavu kraljevsku krunu, dok nama danas... Ponovno se vrtim oko novinskih naslova.

ZVONIMIROVO PROKLETSTVO

Prokletstvo je to - pomislih, dok prelistavam naslove s optužbama na račun

Domovinskog rata. - *Prokletstvo!* – gotovo me plusne ta riječ. - *Zvonimirovo prokletstvo* – proradi mi u glavi.

I evo ga na!? Taman kad sam obrazložio veličinu Hrvatske u vrijeme narodnih vladara, pojavilo se Zvonimirovo prokletstvo.

Literatura je opet u igri. Čita se. Slažu se dojmovi i ... Gle: "*Ljetopis popa Dulje-nina*"!. Djelo je nastalo u drugoj polovici XII. st., a njegova su prva 23 poglavlja latinske redakcije u XV. st. slobodno prevedena na hrvatski jezik, a tomu je prijevodu nepoznat prevodilac dometnuo legendu o smrti kralja Zvonimira. U dodatku stoji kako je rimski car (godine 1088.), u ime pape, uputio izaslanike kralju Zvonimiru, pozivajući ga da pošalje vojsku na križarsku vojnu protiv Saracena u Palestinu.

Zvonimir je sazvao sabor "u petih crkvah v Kosovi". No, nakon pročitana pisma, sakupljeni velikaši napali su kralja, kako je napisano u navedenoj redakciji popa Dukljanina, i "nere kako psi na vuke lajući kada idu tako oni na dobroga kralja Zvonimira, komu ne daše ni prigovoriti, nere z bukom i oružjem počеше sići i tilo njegovo raniti i krv prolivati svoga dobroga kralja i gospodina, koji ležeći u krvi izranjen ... prokle tadaž nevirne Hrvate i ostatak njih Bogom i svetim njegovim, i sobom, i nedostojnom smrću njegovom, i da vazda tuju jazyku podložni bili...".

Nakon ovoga, počeo sam sumnjati u veličinu narodnih vladara i njihovu značenju u europskom srednjem vijeku. Čak sam iz vida istiskivao Knin i Biskupiju kao važne točke na povijesnom zemljovidu. Ali ...

Tako nagli preokret!? - kopkalo me pitanje. - *Rimski car – Henrik IV. poziva,*

Crkvina kod Knina

u ime svoga neprijatelja pape Grgura VII., Zvonimira na križarsku vojnu. Ma je li to moguće? Križarska vojna!? - novi je unutarnji usklik. - *Godine 1095. papa Urban II. na saboru u Clermontu vatrenim govorom traži odlazak Europljana u križarski rat. Dakle, dio umetka u hrvatsku redakciju "Ljetopisa" nije točan jer je u vrijeme početka prvog križarskog rata Zvonimir već mrtav i kao takav nije mogao sudjelovati u ratu.*

Osokoljen vratio sam se novinskim člancima o Kninu. Čitam:

- U crkvi svetog Ante čudo! Svaki dan se održava po nekoliko misa. A svatko tko uđe u nju miran je, tih, te kao kip sklopljenih ruku stoji u klupi ne mičući se ni lijevo ni desno.

Taj tekst kao i uloga crkve u vrijeme narodnih vladara ponovno u meni pomiriše dva vremena. Ali onda me napadnu pitanja:

A nakon Zvonimira, s kim, kako i što dalje?

Arpadovića Kolomana predstavnici hrvatskoga plemstva prihvaćaju za hrvatskoga kralja, a zauzvrat oni i dalje uživaju svoje posjede, oslobođeni su poreza i idu o svojem trošku samo u obrambene ratove do rijeke Drave.

Ali tu ne završava samo čin vladarske promjene, mijenja se središte. Knin je u sjeni – daleko, Slavonija se otvara kao novo sjedište preostale hrvatske državnosti.

HRVATSKI PREDSJEDNIK

Knin će od tada samo biti naglašen kao "ključ koji otvara Hrvatsku" - more. S te pozicije valja gledati i turske provale, naseljavanje pravoslavnih Vlaha i promjene nacionalne strukture, o čemu govori i podatak s Interneta kako je 1991. godine u Kninu živio 12 331 stanovnik, od kojih je 79 % srpske nacionalnosti, 20% Hrvata i 1% ostalih.

Onda se odnekud pojavila novinska naslovnica sa slikama kuća u plamenu.

Katastrofa je - pomislih u prvi mah. - *Zauvijek izgubljeni kraljevski grad Knin.*

- Ne! - izleti mi nesuvislo.

Sad sam se zagledao u novine iz kolovoza 1995.:

- Stoga u ime demokratske vlasti Hrvatske – čitam – Pozivam pripadnike srpskih paravojnih postrojba, koji su svojevrijedno ili prisilno mobilizirani ... da predaju oružje hrvatskim vlastima uz jamstvo da će im biti udovoljena

amnestija prema važećim hrvatskim zakonima...

Hrvat, hrvatski predsjednik, govori na hrvatskom jeziku – nakratko se vratio u prošlost - suprotno od one - tobožnje Zvonimirove kletve. Ali propaganda je snažnija i plan paklen!

Onda su lažne isprave, neosnovane pobune i ini uroci pali. Kolone su u zbjegu. "Prevareni" ljudi odlaze u neku svoju

domovinu, zastrašeni možda pričom o životu u središtu Hrvatskog Kraljevstva.

Oni danas, iz neke druge – izgubljene perspektive, viču:

- To je genocid! Zločin! Nacionalna struktura je poremećena jer od 15 190 stanovnika Knina 75, 5 % su Hrvati, a nas Srba tek je 20,8%.

U prvi tren sam se zabrinuo nad izgovorenim optužbom, svjestan činjenice kako pripadam nemilitantnom dijelu vlastita naroda, ali...

Onaj bradati iz prvog susreta s novinama, balvan i oružje – odmahujem rukom.

Nisam više nalakćen na gomilu knjiga i novinskih članaka. Zabrinutost je splasnula jer, s 1 186 učenika u osnovnim i 815 u srednjoj školi, Knin je danas po strukturi stanovništva najmlađi grad u Hrvatskoj.

S tim mladenačkim nabojem – laknu-lo mi je – iako je metropola u političkom smislu negdje drugdje, ovaj grad ovdje – hvatam lijevi dio prsa – ponovno mami kraljevski – zvonimirovski. ■

CB The town of Knin in the Dalmatian hinterland has always been considered the "key that opens Croatia". The Turkish incursions should be regarded with this aspect in mind, and its colonisation with an Orthodox Vlach population and the ensuing changes in its ethnic structure, the Serbian occupation of the early 1990s and finally the triumphant liberation of this historic Croatian town in the 1995 Operation Storm.

KULEN - ZAŠTITNI ZNAK SLAVONIJE

Slavonski domaći kulen / kulin prvi je hrvatski zaštićeni prehrambeni proizvod. Zaštićen je godine 1997. i od tada je svrstan među vrhunske svjetske delicije kao što su šampanjac, meksička *tequila*, kubanski duhan, kenijski i cejlonski čaj...

U širokoj lepezi gastronomske ponude koju Hrvatska može ponuditi svijetu, zasigurno, posebno mjesto zauzima slavonski kulen / kulin. Jer, prvi je to hrvatski zaštićeni prehrambeni hrvatski proizvod u kojem Slavonci uživaju i kojim se diče. Zaštićen je godine 1997. i prvi je hrvatski proizvod zaštićenog podrijetla. Od tada je svrstan među vrhunske svjetske delicije kao što su: francuski šampanjac, meksička *tequila*, kubanski duhan, kenijski i cejlonski čaj...

O toj specifičnoj slavonskoj deliciji prošlo se i u svijetu, pa svojim primamljivim mirisom i okusom, te posebice kvalitetom osvaja i europska tržišta. Svjesni činjenice kako se na zahtjevno europsko tržište pojedinačno teško mogu probijati, slavonski su se proizvođači kulena međusobno udružili. Tako su prije pet godina okupljeni u Udruzi slavonski domaći kulen / kulin,

slavonski su proizvođači u Vinkovcima 11. travnja uz pomoć njemačkog GTZ-a osnovali Centar za kulen d.o.o. Udruženi slavonski proizvođači, njih oko 130, putem vinkovačkog centra kane poboljšati marketing, kao i stručno praćenje proizvodnje ove jedinstvene delicije. "Pojedinaac sam u proizvodnji kulena ne samo zbog nedostatka kapitala nego i zbog niza drugih obveza koje iz tog proizlaze, ne stigne i ne može sve učiniti. Stoga smo osnovali Udrugu i putem nje se izborili za nadzornu stanicu, a evo sada i Centar u Vinkovcima u kojem će stručnjaci biti na usluzi članovima", kaže predsjednik Udruge Vjenceslav Hruša iz Bjeliševaca kod Kutine.

Doznajemo kako se za poznati slavonski specijalitet zainteresirao i njemački GTZ, te da su Nijemci spremni pomoći pri plasiranju ove slavonske delicije na njemačko tržište. Ondje slavonski kulen doseže cijenu od 50 eura po kilogramu. No, da bi taj specijalitet zauzeo svoje mjesto na europskom tržištu, uz geografsko podrijetlo, treba zaštititi i izvornost, na čemu članovi Udruge intenzivno rade. No, ne ide baš lako jer "izvornost podrazumijeva ne samo domaći način

Vjenceslav Hruša svakodnevno prati zrenje svojih kulena

proizvodnje i zrenja, nego mnogo više od toga", vele u Udruzi. Naime, prigodom proizvodnje kulena potrebno je imati domaću sirovinu, svinju čije se podrijetlo zna najmanje tri godine, domaću prehranu na otvorenom. Da bi se dobilo kvalitetno meso uz zdravu domaću hranu, bez industrijskih primjesa, svinje se moraju slobodno kretati. Istaknimo kako Slavonci inzistiraju na tome da meso za proizvodnju kulena bude od autohtone crne slavonske svinje.

Što se tiče recepta za izradbu domaćega slavonskog kulena, valja napomenuti kako se stari recepti za njegovu proizvodnju ne odaju. Uz najkvalitetnije svinjsko meso za preradu, još su potrebni: papar, sol, češnjak, paprika. Bitno je istaknuti kako se nikakav umjetni aditiv ne smije dodavati smjesi za kulen, te da se cijeli proces proizvodnje obavlja ručno. Uz sastojke važno je još niz detalja do njegova sušenja, pri čemu se za sušenje upotrebljava određena vrsta drveta (bukva ili grab). Iz priloženog

se vidi kako je svaki detalj bitan u nizu tradicionalne proizvodnje, te, ako zakaže jedan od njih, osjeti se u kvaliteti ove nadaleko poznate delicije koja se u Slavoniji izrađuje više od 200 godina. ■

CB In the wide range of culinary delights Croatia can offer the world, a special place is certainly held by Slavonia's kulen. Fully aware that they have little chance of breaking into the demanding European and global markets as individual producers, Slavonia's kulen producers, about 130 all told, have joined forces in the Vinkovci-based Centar za kulen d.o.o. (Kulen Centre Ltd.).

U namjeri da podrže stvaranje i publiciranje znanstvenih djela hrvatskih autora, **Zagrebački velesajam**, osnivač stalne godišnje nagrade, **Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti** kao pokrovitelj i Odbor za dodjelu nagrade "Josip Juraj Strossmayer" raspisuju

NATJEČAJ

1. **Za najuspješnija znanstvena djela** autora koja su na hrvatskome jeziku objavljena u 2006. godini u Republici Hrvatskoj, kao i za djela autora u hrvatskoj dijaspori s područja društvenih, humanističkih, prirodnih, medicinskih, tehničkih i informacijskih znanosti na hrvatskome ili nekom od svjetskih jezika. Nagrada za svako znanstveno područje iznosi 15.000 kn netto i dodjeljuje se samo jednom znanstvenom djelu iz svakog područja. Za nagrađeno djelo, koje je rad više autora, novčana nagrada se ravnopravno dijeli. Uz novčanu nagradu dobitnicima se uručuje povelja.
2. **Za najuspješniji izdavački pothvat** objavljen u 2006. godini u Republici Hrvatskoj s područja društvenih, humanističkih, prirodnih, medicinskih, tehničkih i informacijskih znanosti. Za svako znanstveno područje dodjeljuje se povelja nagrađenom nakladniku. Ukoliko je više nakladnika nagrađenog djela, svakome se uručuje povelja.

Djela objavljena tijekom 2006. godine prijavljuju izdavačke kuće, odgovarajuće znanstvene institucije ili skupina od najmanje tri kompetentna znanstvenika uz stručno obrazloženje. Djela dostavljaju predlagatelji u dva primjerka uz fotokopiju recenzija na temelju kojih je djelo tiskano. Za znanstvena djela je potrebno priložiti pismenu suglasnost autora. U prijavi je potrebno istaknuti za koju nagradu i koje područje se djelo prijavljuje. Pristigla djela ne vraćaju se predlagateljima.

Rok za prijavu: 11. svibnja 2007. godine.

Prijave se šalju na adresu:

ZAGREBAČKI VELESAJAM, 10020 Zagreb, Avenija Dubrovnik 15 (uz naznaku: za nagradu "Josip Juraj Strossmayer").

Nagrade i povelje uručit će se na svečanosti uoči otvorenja Međunarodnoga sajma knjiga i učila "Interliber",

5. 11. 2007. godine u Preporodnoj dvorani Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Rezultati natječaja bit će objavljeni u dnevnim glasilima u studenom 2007. godine.

Hrvatski cvjetovi postali jedinstvena slastica

“Zagrebački slatki pušlek” ili hrvatska kandirana kitica sastoji se od jestivoga ušećerenog cvijeća, a izgled mu, s obzirom na vrste cvijeća koje koristimo, određuju godišnja doba. U njemu se najčešće nađu latice i cvjetovi maćuhica, jaglaca, ljubica, nevena, ivančica, ruža koje berem u Markuševcu, istaknula je priznata inovatorica Višnja McMaster

cvijeća iz tradicionalnoga bakinog vrta, a izgled mu, s obzirom na vrste cvijeća kojima koristimo, određuju godišnja doba”, istaknula je inovatorica Višnja McMaster, i dodala: “U pušleku se najčešće nađu latice i cvjetovi maćuhica, jaglaca, ivančica, nevena, ljubica i ruža”. Cvijeće Višnja zajedno sa svojim suradnicama bere u Markuševcu, a poslije ga u svojoj kućnoj ženskoj manufakturi koju sama financira prirodnim putem suše i konzerviraju šećerom. U razgovoru je

Višnja istaknula kako je dugo proučavala različite metode kandiranja cvijeća, te kako je poslije počela eksperimentirati s kandiranjima, sve dok nije izumila svoju vlastitu recepturu za kandiranje i stvorila prvu kutiju jestivoga kandiranog cvijeća Zagrebačko proljeće, a potom je uslijedila i kandirana kitica.

“Sretna sam i ispunjena jer u svojoj manufakturi upošljam žene s naših brega, tu u Markuševcu a, uz to, radimo to što volimo. Cvijeće beremo samo na

Zagrebačka poduzetnica i svjetski priznata izumiteljica Višnja McMaster dobila je niz međunarodnih nagrada za svoje zanimljive izumiteljske i poduzetničke aktivnosti. Istaknimo kako joj je u Singapuru kao jednoj od deset najboljih inovatorica u svijetu dodijeljena nagrada GWIIN Top Ten Women Inventor / Innovator Award. Također je i vlasnica UNECE-ova certifikata “odlične poduzetnice” Ex-cellent Woman Entrepreneur (iz 2002.), zlatne medalje za inovacije na Arhimedu u Moskvi, te svjetske nagrade EXPO 2005. Eco-Tech Award za primjenjivu ekotehnologiju u Japanu. U lepezi njezinih profesionalnih aktivnosti valja istaknuti da je kao nastavnica engleskog jezika Višnja McMaster predavala na sveučilištima u Iranu i Poljskoj, a provela je i 11 godina radeći na japanskim sveučilištima u Sendaiju. Zagrebačka je poduzetnica stvorila i prvi hrvatski jestivi suvenir – “Zagrebački slatki pušlek” ili hrvatsku kandiranu kiticu. No, od čega se sastoji spomenuti slatki pušlek? “Moj se slatki pušlek sastoji od jestivoga ušećerenog

Napisala: **Željka Lešić**

ekološki prihvatljivim, čistim mjestima. Nakon toga svaki pojedini pušlek ručno kandiramo i slažemo u unikatni primjerak. Osim za dekoraciju, naš se pušlek možete iskoristiti na različite načine – nek vas mašta vodi!” kaže o svojem jestivom suveniru njegova autorica. Ističe kako je posao zaista inspirativan, te da odmara dušu. Istaknimo kako je “Turi-

tiram u inozemstvu, gdje je interes za njega kudikamo veći, no ti su troškovi ipak previsoki za moju malu markuše-vačku manufakturu. I dalje radim sama sa suradnicima i zasad nisam pronašla značajnijeg ulagača u zemlji.

Od samog početka priče o Pušleku valja istaknuti kako se Pušlek prodaje u Guccijevu dizajnerskom baru u središtu

stička zajednica grada Zagreba” pušlek svrstala u izvorni zagrebački suvenir. No, inovatorica McMaster nije zadovoljna zanimanjem za svoj pušlek na prostorima Lijepe naše. “U počecima mi je bilo vrlo teško ljudima predočiti što je uopće slatki pušlek i zašto je on kao uporabni suvenir zanimljiv. Razmišljala sam o tome da ga paten-

Višnja McMaster sa svojim cvjetnim slasticama

Milana, a otvara mu se i austrijsko i njemačko tržište. “Pušlek se primjerice prodaje i u berlinskoj galeriji Lafayette, a vode se pregovori s plasmanom putem istoimene galerije u Parizu. U Beču je Pušlek predložen kao slastičarska tema na Opernbalu 2008.”, veli Višnja McMaster. ■

CB Zagreb entrepreneur and globally recognised inventor Višnja McMaster has created Croatia's first edible souvenir, unique in the world, called the Zagrebački slatki pušlek (Zagreb's sweet bunch) and made of candied flowers gathered in our meadows.

Izložba pisanica u Galeriji grada Krapine

U oči najvećega kršćanskog blagdana Uskrsa, u Galeriji grada Krapine u petak 30. ožujka 2007. otvorena je već tradicionalna, ove godine deseta po redu izložba pisanica u organizaciji Pučkog učilišta. Svoje uratke izložila su djeca iz dječjih vrtića iz Krapine, učenici osnovnih škola Krapinsko zagorske i Varaždinske županije, Škole za umjetnost, grafiku, dizajn i odjeću Zabok, Društvo za mentalno retardirane osobe iz Krapine, korisnici doma umirovljenika Sv. Nikola iz Krapine, kao i likovni umjetnici iz Varaždina, Zagreba, Samobora, Siska i pojedinci iz Krapine, Sv. Križa Začretja, Križevaca i Stubičkih Toplica koji se u slobodno vrijeme bave oslikavanjem jaja. Pisanice su izrađene ne samo od prirodnih nojevih, kokošnjih i guščih jaja nego i od drva, glinamola i keramike.

U prigodnom programu na otvorenju izložbe nastupila je folklorna skupina “Viline” iz Krapine i klapa “Bistrica” iz Marije Bistrice koje su izvodile korizmene napjeve.

Učenice etnoskupine “Škrinjica” iz Osnovne škole Donja Stubica demonstrirale su šaranje pisanica na tradicionalan način voskom i lukom.

Napisala: **Vesna Kunštek** Snimio: **Nenad Zakarija**

Uz desetu obljetnicu dodijeljene su i posebne zahvalnice Zoranu Babiću za inicijativu pokretanja izložbe pisanica i originalnost ideje i Snježani Štefek Borovčak, voditeljici etnoskupine “Škrinjica” i etnoskupini “Škrinjica” za sudjelovanje na svih deset izložbi i originalnost izložaka od prirodnih materijala. Zahvalnice za sudjelovanje na 10. izložbi pisanica dobili su i svi izlagači. ■

Jedinstveni rodoslovni WEB portal

Veliku važnost ovoga portala vidim ponajprije za naše iseljeništvo koje će na taj način moći istraživati svoju baštinu i korijene bez obzira na udaljenost od domovine svojih predaka i na eventualno nepoznavanje hrvatskoga jezika

Ivica Sušac (sjedi) i Damir Konjevod u uredu *Hereditasa* u zagrebačkom naselju Lučko

Kad je nedavno Maticu posjetio predstavnik neke privatne tvrtke s nakanom da predstavi i ponudi svoj "proizvod" kolegica me pozvala da se pridružim sastanku jer je, kako je rekla, riječ o temi koja bi i mene mogla zanimati. Priznajem da sam reagirao skeptično, kao mnogo puta u takvim situacijama, misleći: još jedan trgovac koji nam želi nešto "uvaliti".

No, slušajući prezentaciju, pretvarao sam se od sumnjičavca u sve zainteresiranijega slušatelja, a na kraju sam bio poprilično uvjeren da bi 'stvar' trebalo predstaviti u rubrici *U potrazi za korijenima*.

Dakle, da ne duljim, riječ je o novom WEB portalu "Moja | BAŠTINA". Spomenute internetske stranice imaju za cilj pružiti svekoliku pomoć i usluge onima koji nastoje sakupiti i obraditi

zanimljive sadržaje iz svoga života, povijesti svoje obitelji, svojeg rodoslovlja i naslijeđa, pa i šire, odnosno iz lokalne i nacionalne baštine, da bi se te vrijednosti sačuvala za sebe, za svoje bližnje i svoje potomke. Krajnji cilj može, ali ne mora, biti lijepo oblikovana knjiga koja sadrži sve navedene vrijednosti iz baštine pojedinca ili skupine.

No, kako bi otklonio sve tračke sumnje posjetio sam tvrtku i tim koji radi na cijelom projektu. Tvrtka "Hereditas" d.o.o. (latinska riječ – baština) nalazi se u Lučkom kod Zagreba u moderno opremljenim uredskim prostorijama. Vlasnik tvrtke i direktor je Ivica Sušac, četrdesetogodišnjak koji ima zanimljivu iseljeničko-povratničku životnu priču. Iz rodnoga Sarajeva odlazi potkraj 80-ih u inozemstvo. Živi nekoliko godina u Francuskoj, a zatim se seli u SAD, gdje radi u više tvrtki. Nostalgija za domovinom i njemu tuđi način života u Americi, kako kaže, nagnali su ga 2000. na povratak. I nije požalio. Naprotiv, s inozemnom ušteđevinom započinje u Zagrebu vlastiti biznis. Otvara tvrtku koja se bavi prodajom informatičke opreme. Posao lijepo napreduje i danas Ivičina tvrtka ima desetak zaposlenih. Povratak u domovinu bio je za njega vrlo uspješan i na privatnome planu – 2001. se oženio, a nedavno je postao i po treći put sretni otac.

Uz poduzetničku karijeru, kaže, htio se oduvijek baviti nečim što ima "postojanu vrijednost". Ideju za takvo što dao mu je prijatelj Damir Konjevod. Ta dvojica aktivnih vjernika upoznala su se na projektima jedne katoličke udruge. Mladi informatičar Damir imao je, naime, ideju stvoriti upravo spomenuti WEB portal, a na to ga je potaknula knjiga o njegovu rodu pod naslovom "Konjevodi". Damirova je ideja pala na plodno tlo kad je za nju čuo Ivica koji je bio voljan investirati u nju. Tako se dvojac dao na posao. Prije četiri godine obavili su istraživanje tržišta koje je pokazalo da bi za takav WEB portal vladalo veliko zanimanje svih dobnih skupina. Prije dvije godine, nakon što je izrađen detaljni plan, angažirali su jednu varaždinsku informatičku tvrtku koja je izradila vrlo sofisticirani portal koji je konačno, potkraj prošle godine, pušten u rad.

I tako su svima postale dostupne stranice koje se odlikuju atraktivnim dizajnom, velikim kapacitetom, interaktivnošću i jednostavnošću, što je možda i najvažnije jer se njima i prosječ-

Glavne usluge koje nudi portal *Moja baština* jesu:

- alati za jednostavnu izradbu i oblikovanje rodoslovnih stabala
- kvalitetno i profesionalno tiskanje rodoslovnih stabala
- alati i usluge za lako sastavljanje knjiga rodoslovlja
- tiskanje knjiga rodoslovlja
- osobne web stranice sa životopisima
- genealoška istraživanja i istraživanja značenja prezimena.

Napisao: **Hrvoje Salopek**

no informatički obrazovani korisnik računala s lakoćom može samostalno koristiti. Vrlo bitnim smatram i činjenicu da je portal dvojezičan – hrvatski i engleski, s nakanom da se prevede po potrebi i na druge svjetske jezike. Dakle, i potomci naših iseljenika koji više ne govore hrvatski moći će se nesmetano njime koristiti.

Otkako je "Moja | BAŠTINA" virtualno oživjela, tvrtka prima brojne pohvale korisnika – kako laika, tako i stručnjaka. Hereditas postupno gradi mrežu suradnika koja već obuhvaća niz institucija kao i dvadesetak vrhunskih stručnjaka, priča Sušac. Ivica i Damir tvrde da ne žele brzati, pa će nastojati postupno i temeljito graditi svoj započeti projekt u nadi da jednog dana postanu referenti centar za obiteljsku baštinu i rodoslovlje. Kažu da im nije u prvom planu zarada već stvaranje nečega što ima postojanu vrijednost za pojedince, obitelji pa i cijeli narod.

I uistinu, onaj tko posjeti stranice *Moje baštine* učit će da je riječ o vrhunskom portalu za rodoslovna istraživanja kakvih je malo u svijetu – uz napomenu da pruža i sadržaje koji ga čine jedinstvenim.

Kako rekoh, veliku važnost ovog portala vidim ponajprije za naše iseljeništvo koje će na taj način moći istraživati svoju baštinu i koristiti bez obzira na udaljenost od domovine svojih predaka i na eventualno nepoznavanje hrvatskoga jezika. Stoga posjetite www.mojabastina.com i uvjerite se i sami. ■

Leksikografsko kukavičje jaje

Dubrovački je govor, pod krinkom znanstvenoga pristupa, često bio predmetom političkih spletkarenja i teritorijalnih svojatanja. Da se i u današnje vrijeme događa isto, jasno nam pokazuje *Rječnik dubrovačkog govora*, koji je prije pet godina, tj. 2002., objavljen u Beogradu, u nakladi Srpske akademije nauka i umetnosti i njezina Instituta za srpski jezik. Taj rječnik, koji je tiskan kao 49. knjiga *Srpskoga dijalektološkoga zbornika*, hrvatska je javnost uglavnom prešutjela, dijelom zbog neobaviještenosti o njegovu postojanju, a dijelom zbog nemarnosti, premda je bilo objavljeno nekoliko kraćih osvrtva.

Autorstvo toga opsežnoga rječnika, tiskanoga ćirilicom i azbučnim redoslijedom, potpisuju Mihailo Bojanić i Rastislava Trivunac. Već letimičan pregled pokazuje da je to zapravo rječnik govora srpske manjine u Dubrovniku (kojoj autori rječnika i pripadaju), a ne autohtonoga dubrovačkoga govora. Tako su npr. u taj rječnik uvršteni turcizmi *avlijica* (u značenju dvorište) i glagol *begenisat*. Uobičajeni uzvik iz katoličkoga bogoslužja *amen*, koji se u prenesenu značenju rabi u svakodnevnom govoru, u rječnik nije uvršten nego samo pravoslavna inačica *amin*. Rječnik obiluje primjerima toga tipa, a ovom ih je prigodom odabrano tek nekoliko. Proglašavanje rječničkoga fonda jedne nacionalne manjine u nekom gradu rječnikom govora toga grada tipičan je primjer leksikografskoga kukavičjega jajeta. Naravno, iza prisvajanja govora slavnoga grada krije se neskriveno teritorijalno svojatanje, što jasno pokazuje rečenični primjer uz riječ *Hrvaska* koji doslovce glasi: *U nas* (tj. u Dubrovniku) *nema kiše ni za lijeka, a govoru da tamo po Hrvaskoj pada već deset dana*. Tako to leksikografsko kukavičje jaje, koje je, sigurno, razaslano slavistima cijeloga svijeta, nedvosmisleno poručuje da Dubrovnik nije u Hrvatskoj. Najbolji bi odgovor pružila izradba pravoga rječnika dubrovačkoga govora, kakav još uvijek nemamo. ■

Napisala: **Sanja Vulić**

Grupa autora
**STVARANJE HRVATSKE
DRŽAVE I DOMOVINSKI RAT**

Nakladnik: Školska knjiga, Zagreb, 2006.

Pred čitateljem se nalaze tekstovi većinom nastali u sklopu projekta Stvaranje Republike Hrvatske i Domovinski rat (1991. — 1995. — 1998.), koji je pokrenut 2002. u Hrvatskom institutu za povijest, a novčano gaje potpomoglo Ministarstvo znanosti, tehnologije i športa. Njihovi autori su, prema redu zastupljenim u knjizi, Zdenko Radelić, Davor Marijan, Nikica Barić i Albert Bing, djelatnici Instituta, i vanjski suradnik Dražen Zivić, demograf iz instituta Ivo Pilar, koji se odazvao molbi da nam se pridruži u objavljivanju zajedničke knjige. Uobličili smo svoja višegodišnja istraživanja, a ovom knjigom zaključujemo projekt koji se pod novim imenom i djelomično u promijenjenom kadrovskom sastavu nastavlja i u idućem razdoblju. Teme su posložene prema kronološkom redu i tematskoj logici, a takvim redom autori su i spomenuti na koricama knjige. Kao stoje vidljivo iz kazala sadržaja, pokrivena je povijest Hrvatske od 1945. do 1991. i Domovinski rat od 1991. do 1995., napose pregledom vojnih događaja, vanjske politike, stanja na području pod agresijom Srbije, Crne Gore i JNA i pobune hrvatskih Srba te prikaza demografskih promjena i ljudskih gubitaka Hrvatske u razdoblju do kraja 20. stoljeća.

Vinko Žganec (ured.: Zvonimir Bartolić i Tomo Blažeka)
**PUČKE POPIJEVKE HRVATA IZ OKOLICE VELIKE
KANIŽE U MAĐARSKOJ**

Matica hrvatska, Čakovec, 2006.

Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu ponovo je iznenadio hrvatsku kulturnu javnost: u povodu 30. obljetnice smrti znamenitoga hrvatskog etnomuzikologa i skladatelja dr. Vinka Žganca Matica je izdala pretpisak jednog od njegovih kapitalnih djela "Pučke popijevke Hrvata iz okolice Velike Kaniže u Mađarskoj" te posebno osmu knjigu "Sjeverno hrvatskih tema" dr. Zvonimira Bartolića posvećenu pučkom pjesništvu pomurskih Hrvata. Riječ je o skupini Hrvata u desetak sela na lijevoj strani Mure, dakle s mađarske strane od Letine do Velike Kaniže, skupine koja je našoj javnosti malo poznata premda se izravno oslanja na svoj matični narod. Kako

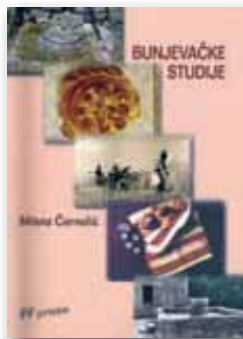
u predgovoru ističe Bartolić, novo izdanje Žgančeve knjige novim je naraštajima pomurskih Hrvata, koji su izloženi stalnoj asimilaciji, isto tako potrebno, ako ne i potrebije nego što je bilo ono prije 32 godine. Istraživači etnogeneze pomurskih Hrvata ističu da su oni jednaki međimurskim Hrvatima, odnosno Hrvatima u sjeverozapadnoj Hrvatskoj.

Božica Mirić, Drago Vukušić
HRVATSKA REGIONALNA KUCHARICA

Nakladnik: Mozaik knjiga, Zagreb, 2006.

U ovoj su knjizi autori na jednom mjestu ponudili velik izbor autohtonih jela iz svih hrvatskih regija. Sabrali su višestoljetna iskustva u pripremanju hrane, koja pokazuju mudrost i umijeće naroda da u uvjetima, nerijetko i posvemašnje oskudice i siromaštva kreira maštovita, ukusna i zdrava jela. Autori su, uz neznatne intervencije, s obzirom na bogatstvo ponude i tehnologiju pripreme, nastojali sačuvati to narodno iskustvo i izvornost. Knjiga je podijeljena na poglavlja o istarskoj kuhinji, primorsko-otočnoj, dalmatinskoj, dubrovačko-neretvanskoj, slavonsko-baranjskoj, međimursko-podravskoj, ličko-goranskoj, zagorsko-prigorskoj kuhinji te kuhinji Zagreba i zagrebačke regije. Posebna su poglavlja posvećena salatama i tradicionalnim jelovnicima tijekom blagdana. Knjiga će biti zanimljiva kako domicilnom stanovništvu, tako i sve brojnijim strancima koji u našoj zemlji borave poslovno, dulje ili kraće, ili je posjećuju kao turisti. Jela naših regija su kao narodne pjesme: iz naroda su, za narod i teško im je naći autora.

Milana Černelić
BUNJEVAČKE STUDIJE

Nakladnik: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Zagreb, 2006.

Najnovija knjiga dr. sc. Milane Černelić posvećena bunjevačkoj etnogenezi, kao i sve koje su joj prethodile, plod su dugogodišnjega znanstveno-istraživačkoga rada. Nastala u vrijeme kada je "potraga za identitetom", u zadnjih nekoliko desetljeća, rezultirala mnogim djelima i teorijama i ova knjiga podastire sadržaj autoričina istraživačkoga rada smještajući ga u njegov metodološki, teorijski i terminološki okvir. Povijesna i kulturna sudbina Bunjevaca zaokuplja znanstvenicu Černelić, Bunjevku po majci iz roda gospićkih Zubčića, od najranijih dana pa do studija etnologije nadalje. U knjizi, podijeljenoj u pet cjelina, argumentima potkrepljuje pretpostavku da su se počeci procesa etnogeneze Bunjevaca mogli zbivati negdje na jugoistočnim dinarsko-jadranskim graničnim područjima. Tu su se prožimali vlaški i hrvatski utjecaji u oblikovanju hrvatske skupine poznate pod imenom Bunjevci. Nadalje, autorica smatra kako začetke nastajanja bunjevačkih Hrvata valja tražiti na prostorima povijesne Crvene Hrvatske, južno od Neretve prema Albaniji. Izvođenje njihova etnika od imena rijeke Bune dobiva posve novu dimenziju, jer se više ne veže uz mostarsku rječicu Bunu već rijeku Bunë/Bojanu na današnjoj crnogorsko – albanskoj granici. (Diana Šimurina-Šoufek)

Ivana Bendow

ENGLESKO-HRVATSKI FRAZEOLŠKI RJEČNIK

Nakladnik: Školska knjiga, Zagreb, 2007.

U izdanju Školske knjige pojavio se priručnik koji pomaže onima koji su engleske riječi već naučili, ali žele shvatiti i njihovo pravo značenje u konstrukcijama koje obilježavaju svaki jezik na specifičan način. Riječ je o prvom Englesko-hrvatskom frazeološkom rječniku autorice Ivane Bendow, profesorice stranih jezika s dugogodišnjim iskustvom. Rječnik sadrži 3300 višesložnih izraza, složenih po abecednom redu u odnosu

na prvu imenicu u frazemu, s hrvatskim prijevodom i, gdje je to moguće, ekvivalentom. Bez znanja frazema strani se jezik može govoriti, baš kao i materinji, ali se ne može slušati i čitati s razumijevanjem, tvrdi Ivana Bendow objašnjavajući potrebu za ovakvom vrstom jezičnog priručnika. Razlog leži u tome što govornik svoj govor može kontrolirati, ali bez poznavanje frazema teško može razumjeti jezični materijal koji prima. Autorica je građu za prvi Englesko-hrvatski frazeološki rječnik skupljala za pravo tijekom cijele svoje karijere profesorice stranih jezika, ali joj je rad na usustavljanju građe prikupljene najviše iz medija uzeo dvije godine. Rezultat je, skromno kaže, tek dobar priručnik, ne za sladokusce nego za one koji se u engleskom žele jednostavno – ne izgubiti.

Hrvoje Kačić

U SLUŽBI DOMOVINE - CROATIA REDIVIVA (HRVATSKO DRUGO, ENGLESKO TREĆE I NJEMAČKO PRVO IZDANJE)

Nakladnik: Matica hrvatska, Zagreb, 2006.

Kačić je knjigu koncipirao gotovo kao zbornik, s mnoštvom članka, govora, apela, razgovora u kritičnom razdoblju do oslobođilačkih akcija, a svoja gledišta i djelovanje potkrijepio je dokumentima. Većinom se radi o godinama 1991. i 1992, a tek poneki dokument je iz sljedeće dvije godine. "Kao političar, Hrvoje Kačić je u predratnim godinama, kao i za vrijeme rata, bio aktivan ne samo u Dubrovniku nego i u cijeloj Hrvatskoj, često prateći poglavare država, ministre vanjskih poslova iz raznih zemalja, veleposlanike, diplomate. Isto tako, zalagao se u Haagu i Beogradu, obraćao se Europskom parlamentu, Vijeću Europe, razgovarao s parlamentarcima zemalja članica NATO-a..., bio je "putujući ambasador" služeći svojoj domovini Hrvatskoj i Dubrovniku posebno.... Mogu reći da su bilješke sastavljene poput dnevnika o ratu koji se vodio protiv Hrvatske. Važno je čitati svako pojedino poglavlje u kontekstu vremena kada je bilo napisano ili izgovoreno", zapisala je svoje viđenje knjige U službi domovine velika prijateljica Hrvatske Kathleen Wilkes.

Ana Došen

TO JE BILO ONDA

Vlastita naklada

Knjiga "To je bilo onda" autorice Ane Došen, 87. godišnje umirovljene profesorice, svjedoči o stradanju i protjerivanju ličkih i bosanskih Hrvata uz rijeku Unu za vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata. Prije Drugog svjetskog rata u hrvatskoj enklavi oko rijeke Une živjelo je oko 2500 Hrvata, a kraj rata nije dočekao nijedan. Oko 1000 je ljudi likvidirano, a ostali su morali otići u progonstvo. - Pišući ovu knjigu, osjećala sam da vraćam dio duga nekima od neimenovanih, stradali u nesretnom II. svjetskom ratu, kazala je na zagrebačkoj promociji Ana Došen. Predstavljanju

nazočio je i Ivan Hodak, časnik HV-a, jer se knjizi govori i o stradanju njegove obitelji. Uglednu obitelj njegova djeda Ivana Ivčevića likvidirali su 1941. ustanici. "Formalno su se borili protiv ustaša, a stvarno im je bilo stalo samo do obračuna s ličkim Hrvatima. Istina, "ustanici" tada nisu bili jedinstveni neki su na kapama imali zvijezde, neki kokarde, neki ništa ali su svi složno palili hrvatska sela", objašnjava publicist Josip Pavičić. Ivčević Hodaka su ustrijelili, a njegovu ženu i djecu zaklali. - Mi smo to znali, jedino što se nije službeno govorilo, rekao je Ivan Hodak, koji rijetko ide u rodno mjesto svoga oca.

TOP lista knjiga

Deset najprodavanijih knjiga naših autora u hrvatskim knjižarama

1. 390	Drugi poljubac Gite Danon, Miljenko Jergović, 183 str.
2. 353	Ljubav na drugi pogled, Stanislav Feldman, 120 str.
3. 280	Mediterranski brežuljak, Predrag Matvejević, 202 str.
4. 169	Klonovi nastupaju, Davor Domazet-Lošo, 650 str.
5. 168	Pričaj mi o njoj, Renato Baretić, 211 str.
6. 157	Tragom duha kroz divljinu, Ivan Supek, 250 str.
7. 152	Historijska čitanka 1, Miljenko Jergović, 220 str.
8. 130	Sebi pod kožu, Igor Mandić, 345 str.
9. 128	Gradanin pokorni, Ante Tomić, 224 str.
10. 126	Godine prve – zašto su važne, Milivoj Jovančević, 255 str.

Tri najprodavanija strana naslova u hrvatskim knjižarama

1. 4.143	90-dnevna dijeta, Mojca Poljanšek i Breda Hrobat, 90 str.
2. 1.527	90-dnevna dijeta - Dio 2, Priručnik za održavanje težine, Mojca Poljanšek i Breda Hrobat, 90 str.
3. 547	Šangaj baby, Wei Hui, 212 str.

(ožujak 2007. - anketu prikuplja i obrađuje KIS - knjižni informacijski sustav)

“ŽELIMO SVOJE IME ZLATNI DUKATI”

“Kad iseljenicima dođete iz Hrvatske, oni pokažu mnogo srca. Zaista nas žele čuti i nemam pravo nikoga posebno izdvojiti. Ostala mi je u sjećanju kako prva generacija naših iseljenika bolje razumije što im pjevamo, jer još uvijek tinjaju osjećaji za domovinom, no dirljivo je kako druga i treća generacija osjeća zvuke svojih korijena”, rekao je Stanko Šarić

“Najbolji hrvatski tamburaši”: M. Miličević, S. Šarić, M. Gašparović, M. Lukačević, K. Golubičić i D. Špegelj (slijeva nadesno)

“**N**ajbolji hrvatski tamburaši”, javnosti poznatiji pod imenom “Zlatni dukati”, uskoro obilježavaju dvadesetu obljetnicu uspješnoga djelovanja. Ususret velikom jubileju, razgovarali smo s Stankom Šarićem, *frontmenom* poznatih hrvatskih tamburaša iz Štitara kod Županje.

Kada je započela Vaša profesionalna karijera?

— Ideja o osnivanju tamburaškog sastava koji bi svirao pjesme folklornog sadržaja krenula je još davne, 1982. godine, kada se na glazbenoj sceni pojavljujemo s albumom “Ni sokaci nisu što su nekad bili”. No, u tom sastavu, djelovali smo tek jednu sezonu. Nekoliko godina poslije, 1986./1987. godine, Mato Lukačević i ja udruženi sa skupinom tamburaša iz rodnog kraja, kojima se

kasnije pridružio i sada pokojni Hrvoje Majić, nastavili smo djelovati pod nazivom “Zlatni dukati”. Nakon godinu dana nekakvog pokusnog rada, svi smo dali otkaze u svojim tvrtkama i profesionalno se posvetili slavonskoj pjesmi i tamburama. Prvi značajniji datum naše profesionalne karijere većemo uz prvi dan srpnja 1987. godine. Uskoro, dakle, obilježavamo 20. obljetnicu djelovanja.

Pripremate li rođendansko slavlje?

— Nadam se da ćemo obilježiti dvadesetu obljetnicu našega uspješnog djelovanja. No u tom jubileju je i velika sjeta, i nije nam baš previše do slavlja, jer imamo mali hendikep. Ime “Zlatni dukati”, kojim smo deset godina koristili, tragom nesretnih okolnosti i pravnih smicalica, nakon razlaza s menadžerom Josipom Ivankovićem oduzeto nam je. Smatrali smo da će “Najbolji hrvatski tamburaši” biti samo privremeno rješenje, no potrajalo je do današnjih dana. Nadao sam se da ćemo pregovorima riješiti taj problem, no nije išlo. Vjeruje-

mo da će sud uspjeti završiti taj mučan spor. Naime, Ivanković je mišljenja kako nam je on dao naziv “Zlatni dukati”, no, ako već moramo o tome govoriti, rekao bih kako smo ga zajedničkim razgovorima iznjedrili. Nije previše ni važno tko je ime izmislio. Važno je da smo ga mi zajednički deset godina branili. Svatko je tom imenu nešto pridonio, kako Josip Ivanković, tako i svi mi ostali.

Istaknuo bih ovom prigodom kako ćemo u povodu dvadesetog rođendana sastava objaviti novi album, koji upravo ovih dana dovršavamo. Album nosi naziv “Nostalgija”, a najzastupljeniji autor na njemu je Županjac, Mario Vestić, svestrani mladi tekstopisac koji uspješno može pisati i za tamburaše i za rokere. Uz to, popularna Severina pozvala nas je da s dvije pjesme sudjelujemo na njezinu novom albumu.

Kada smo kod albuma, koliko ste ih do sada objavili i koji je album posebno obilježio vašu karijeru?

— Do sada smo obveli 20 albuma: *Nek zvone tambure* (1988.), *Pjevaj kad duša boli* (1989.), *Dao bih zlatne dukate* (1990.), *Horvatska domovina* (1990.), *U meni Hrvatska* (1991.), *Klasika* (1992.), *Da su meni krila laka* (1993.), *Sretan Božić* (1993.), *Starogradska pjesmarica* (1994.), *Od dvora do dvora* (1994.), *Svi život* (1995.), *Vranac* (1998.), *Hrvatske pjesme iz Bosne i Hercegovine* (1999.), *Se-dam dana* (2001.), *Divne godine* (2003.), *Tamburica od javora suva* (2004.), te *Sretan Božić* (2005.). Najprodavaniji nam je album *Hrvatska pjesmarica*, s budnicama i hrvatskim pjesmama koje su bile zabranjivane, i koje su s oduševljenjem dočekane u Hrvatskoj, a posebice u iseljeništvu. Album je prodan u platinastoj nakladi i od tada su nas počeli svi slušati. U to vrijeme nismo bili svjesni što smo napravili. Uz te pjesme pratili su nas i problemi jer nas je policija pratila i preslušavala. Nismo ni shvaćali koliko je

Napisala: **Željka Lešić**

Snimio: **Igor Kelčec, Žorži Paro**

to tada bilo ozbiljno pitanje. No, nakon nekoliko mjeseci od izlaska albuma, došlo je do osnivanja političkih stranaka i sve je krenulo k hrvatskoj samostalnosti. Ideja o izdavanju albuma radala se u iseljeništvu, i ondje smo osjetili da te pjesme moramo snimiti. Naime, turneja po SAD-u i Kanadi u organizaciji HBZ-a i HMI-a davne, 1989. godine i priče naših iseljenika potaknule su nas za snimanje albuma s domoljubnim pjesmama. Shvatili smo tada i kolika je nostalgija tih naših ljudi za domovinom. Među prvima smo koji su objavili pjesme o Hrvatskoj. Potom je došlo vrijeme Domovinskog rata i u to vrijeme je HTV mnogo objavljivao naše spotove, jer trebalo je nekako ljude pjesmom ohrabriti.

U meni Hrvatska je album koji je također mnogo učinio za našu karijeru. Te su pjesme mnogo učinile za oslobođanje Hrvatske, a također su mnogo značile i našim braniteljima. I dandanas čujem kako se ljudi suznih očiju prisjećaju tih pjesama. Album je po mišljenju vojnih stratega u to vrijeme djelovao poput "topovskih bitnica" i hrabrio hrvatske branitelje. Dugo nismo znali da smo bili najtiražniji izvođači Croatia Recordsa.

Koja vas je pjesma, po vašem mišljenju, najviše proslavila?

— Na to mi je pitanje vrlo teško odgovoriti, jer svaka pjesma ima svoju

vrijednost u svojem vremenu. No, ipak, ne možemo zaobići pjesme kao što su *Tena, Širok šor, Zbog tebe...* Mnogi ljudi te pjesme pamte do danas i, pjevajući ih, prate naš rad od samih početaka, čemu se uistinu jako radujemo.

Među navedenima niste spomenuli pjesmu "Ne dirajte mi ravnicu" koju ste upravo vi popularizirali.

— Zanimljivo je napomenuti da je pjesmu "Ne dirajte mi ravnicu" Škoro napisao za vrijeme boravka u Americi gdje je bio do 1992. godine. Snimku pjesme koju je napravio u suradnji s Jerryem Grcevičem tada je poslao u Croatia Records koji ju je tada odbio. No zahvaljujući velikom kolekcionaru tamburaških pjesama, Vladi Smiljaniću, pjesma je sačuvana. U to vrijeme rata osnovan je tamburaški Band aid, pa je Smiljanić novim pjesmama pridružio i pjesmu *Ne dirajte mi ravnicu*. Pjesmu smo uz Škorino odobrenje objavili, a potom i snimili spot s kadrovima iz filma "Sokol ga nije volio". Šovagovićev lik sa suzom u oku poklopio se s ratnim danima, tako da je pjesma postala i ostala svojevrsna himna Slavoniji.

Mnogo ste nastupali u izvandomovinstvu. Možete li posebno izdvojiti neki nastup?

— Naši vanjski nastupi vezani su uz

Frontmen NHT, Stanko Šarić u razgovoru s Matićinom novinarkom

prisutnost Hrvata u toj zemlji. Obišli smo cijelu Europu od Njemačke, Švicarske, Francuske, pa sve do Engleske, Kanade, Amerike i Australije. Ne mogu izdvojiti neki nastup, jer, kad našim iseljenicima netko dođe iz Hrvatske, oni pokažu mnogo srca. Zaista nas žele čuti i nemam pravo nikoga posebno izdvojiti. Svatko nam je na svoj način dao dušu.

Ostalo mi je u sjećanju kako smo posebice u Americi i Kanadi lakše komunicirali s prvom generacijom iseljenika. Bolje su razumjeli što im pjevamo. Kod njih još uvijek tinjaju osjećaji iz njihova kraja. Sjećam se kako su nakon svirke htjeli razgovarati s nama, družiti se, jer osjećali su da smo im donijeli dio domovine.

Dirljivo je također kako i druga i treća generacija naših iseljenika osjećaju zvuke svojih korijena, premda mnogi ne govore hrvatski.

Koja bi bila Vaša poruka publici u domovini i iseljeništvu?

— Prije svega, pozdravljam našu publiku, posebice onu u iseljeništvu, jer sam osjetio kolika je njihova ljubav i nostalgija za domovinom i hrvatskim pjesmama. Zahvaljujem svima na velikoj potpori, jer, da nije bilo naše publike, ne bismo ni mi opstali 20 godina. Žao mi je što obljetnicu nećemo moći primjereno označiti, a rođendanska mi je želja da djelujemo još mnogo godina. ■

CB An interview with Stanko Šarić, the frontman of the Najbolji hrvatski tamburaši (Best Croatian Tamburitza Band), better known to the public as Zlatni dukati (Golden Ducats), on the occasion of the upcoming celebration of the band's twentieth anniversary. The band enjoys high popularity both at home and among Croats living abroad.

Prigodom nastupa u Hrvatskom domu "Kralj Tomislav" u Sydneyju početkom 90-ih

Klapa Intrade u Pragu i Kijevu

Nakon niza koncerata po Hrvatskoj, klapa Intrade je krajem ožujka krenula na kraću turneju koja je započela u Pragu gdje su u dva dana pokazati sve vrline hrvatskog klapskog pjevanja. Odmah potom krenuli su put Kijeva gdje su također održali zapažen koncert. Podsjećamo da je klapa Intrade nominirana za Porin u kategoriji Najbolji album kalpske glazbe i u kategoriji Najbolja klapska izvedba folklorne glazbe u suradnji s Marijom Husar i Ivanom Husar Mlinac. U sklopu svečanosti Porina pojavit će se i kao izvođači.

Povratak Majki

Sedam godina nakon prestanka zajedničkog rada jedna od najznačajnijih hrvatskih rock grupa devedesetih "Majke", održala je u ožujku povratnički koncert u zagrebačkoj Tvornici kulture. U rasprodanoj dvorani pred oko 1800 posjetitelja sviračka postava iz vremena albuma "Vrijeme je da se krene" nizom pjesama podsjetila je na vrijeme koje je prethodilo samostalnoj karijeri vođe sastava Gorana Bare. Nakon lošeg trećeg albuma i nedavnog debakla na solističkom nastupu u Vidri, u starom društvu Goran Bare danas se vjerojatno osjeća bolje nego kad je rasformirao sastav. Bez obzira na očiti poslovni kompromis, euforične reakcije raspoložene publike na odličnu gitarističku svirku i niz klasičnih rock hitova dovele su do najave novih koncerata "Majki".

Niko Bulić pri vrhu top-liste

Vjerojatno će neupućeni čitatelj smatrati da je fotografija Nike Bulića, predsjednika Hrvatske turističke zajednice, pogriješkom zalutala na "glazbene stranice" Matice. Međutim, o Bulićevim glazbenim afinitetima počelo se češće pisati od prošlog ljeta kad su na Splitskom festivalu njegovu skladbu "E, moj gosparu" izveli Berekini i klapa Maestral. Od nedavno se na vrhu naših top

lista nalazi "Vila s Jadrana" pjesmu koju izvodi Oliver Dragojević, a za koju je stihove i glazbu napisao Niko Bulić. Spomenuta se pjesma nalazi na novom Bulićevom albumu "Stranice ljeta" na kojem nastupaju poznati hrvatski zabavnjaci: Oliver Dragojević, Mladen Grdović, Berekini, Davor Radolfi, Tereza Kesovija ... Niko Bulić velik je ljubitelj glazbe, piše pjesme već 35 godina, inspiracija mu je njegov rodni grad Dubrovnik.

Pripremio: **Toni Kovač**

Odlazak Starog Pjera

Rođen prvoga dana prijelomne 1945. godine, Ivan Ivica Percl kao svestrani je umjetnik na raznovrsne načine obilježio sveukupnu hrvatsku društvenu sredinu, do posljednjega trenutka dajući najviše od svojih mogućnosti kao skladatelj, gitarist, pjevač, šansonijer, pjesnik, karikaturist, slikar, organizator i voditelj. Preminuvši 16. ožujka u Zagrebu, iza sebe je ostavio neizbrisive tragove istaknutoga umjetnika. Skladao je više od 250 šansona na vlastite stihove te stihove hrvatskih pjesnika. Uvijek će biti pamćen po šansonu "Stari Pjer" Đorđa Novkovića, s kojom je na Zagrebačkome festivalu 1968. osvojio prvo mjesto stručnoga žirija. Na probleme i ljudsku patnju uvijek je odgovarao aktivnim osobnim angažmanom, pa je tako i njegovo uključivanje u Domovinski rat već 1991. godine bilo samorazumljivo. Sjećat ćemo ga se kao staroga Pjera s gitarom i usnom harmonikom.

Ivana i Marija Husar opet na početku

Iako su iza njih godine bavljenja glazbom, sestre Husar se sad pojavljuju na glazbenoj sceni samo sa svojim imenom bez okrilja skupine Divas. Zaokret u karijeri proizašao je vjerojatno i iz niza promjena koje su im se posljednjih mjeseci dogodile u privatnom životu. Ivana je, naime, prije godinu dana postala majkom, nedavno umro im je otac, a sada su suočene s baki-
nom bolešću. Obitelj im je uvijek bila jako važna što su pokazale i nazivom novog albuma "Famili-
ja", kojeg su nedavno objavile. Riječ je o pjesmama sa svojih autorskih albuma objavljenih u obliku dvostrukog CD izdanja. Nakon "Sve što se izgubilo" i "Božji dar", treći singl "Fami-
lije" je još jedan duet Marije i Ivane. Radi se o pjesmi "Ljubav zaslužuje to", s kojom su se uspele plasirati u ovogodišnji Radijski festival.

Album skupine E.N.I. konačno u prodaji

Novi album skupine E.N.I., konačno je u prodaji. Na al-
bumu "Oči su ti ocean" okupljena je jaka producentsko
aranžerska ekipa u kojoj su Dejan Orešković, Neno Belan,
Zoran Predin, Dejan Radičević, Svadbass, Ivan Bajsar, Naim
Ayra, Vava, a i djevojke se po prvi puta na svome albumu
potpisuju i kao autorice nekoliko pjesama. U godini kada
E.N.I.-ce obilježavaju 10 godina rada na glazbenoj sceni,
album "Oči su ti ocean" predstavlja krunu njihove dosa-
dašnje karijere.

Knjiga žalbe Hladnog piva

Hadno Pivo je u užujku u Zagrebu nastupom uživo pred-
stavilo novi studijski album 'Knjiga žalbe'. Radilo se nastu-
pu za novinare i okorjele fanove 'Piva'. Mile i ekipa doka-
zali su svoju zrelost i potvrdili da jedna od najcjenjenijih
rock institucija novije hrvatske povijesti nije zakazala.
Ostali su vjerni sebi i svojoj publici i, na kraju krajeva, to
je još uvijek jedino pivo nakon kojeg konzument nema
mamurluk. Album je stvaran na nekoliko lokacija, od Like
prošlog ljeta, do neizbježnog Strmca pored Samobora,
gdje je Danyken, doveo miks albuma do savršenstva. Po
prvi put mastering za album Hladnog piva napravljen je u Americi, Memphis, Tennessee,
točnije potpisuje ga Brad Blackwood, poznat po suradnji sa tekstaškim rockerima ZZ Top, je
rezultiralo impresivnim finalnim zvukom albuma. Tematski se album nastavlja na već uspo-
stavljene obrasce Miletove škole antikonzumerizma, opore ljubavi i socijalne osjetljivosti.
Kuriozitet novoga albuma je tisak limitiranog bogato opremljenog albuma u posebnom
kožnom omotu, sa knjižicom od 46 stranica u 7500 primjeraka!! Nakon što se ista tiraža
proda, album u tako ekskluzivnom izdanju neće biti nanovo tiskan – već samo jednom.

HR TOP 10

pop&rock

- 1** **E.N.I.** - Traži se dečko
album: Oči Su Ti Ocean, 2007.
/ Dallas
- 2** **Dragonfly feat. Dado Topić**
- Vjerujem u ljubav
album: Dora, 2007. / Dora 2007.
- 3** **Vanna** - Početak i kraj
album: Ledeno Doba, 2007.
/ Croatia Records
- 4** **Toše Proeski** - Veži me za sebe
album: HRF, 2007.
/ HRF 2007.
- 5** **Ivana Banfić & Tony Cetinski**
- To je vrijedilo čekati
album: Vjerujem, 2006. / Dallas
- 6** **Ivana & Marija Husar** - Božji dar
album: Familija, 2007.
/ Aquarius Records
- 7** **Ruswaj** - Sada znam, to je ljubav
album: HRF, 2007.
/ HRF 2007.
- 8** **Gibonni ft. Goran Bare**
- Anđeo u tebi
album: Unca Fibre, 2006. / Dallas
- 9** **Hladno Pivo** -
Sreća
Menart
- 10** **Colonia** - Pogledom me skini
album: Do Kraja, 2006
/ Menart

zabavna

- 1** **Oliver Dragojević** - Vila s Jadrana
album: Stranice ljeta, 2007.
/ Hit Records
- 2** **Thompson** - Moj dida i ja
album: Bilo Jednom U Hrvatskoj, 2006.
/ Croatia Records
- 3** **Miroslav Škoro** - Heroji ne plaču
album: Svetinja, 2005.
/ Hit Records
- 4** **Baruni** - Kao nekad
album: HRF, 2007.
/ HRF 2007.
- 5** **Hari Mata Hari** -
Zar je to još od nas ostalo
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 6** **Giuliano**
- Pismom te ljubi milijun mandolina
album: Dora, 2007. / Dora 2007.
- 7** **Siniša Vuco**
- Ne mogu ti to oprostiti
Hit Records
- 8** **Sarr-e Roma** - Breza
album: HRF, 2007.
/ HRF 2007.
- 9** **Sms**
- Dobro došla tugo
Hit Records
- 10** **Kraljevi ulice**
- Pjesma za novčić
album: Dora, 2007. / Dora 2007.

"Piramida" postigla svjetski uspjeh

Popularni talk show HTV-a "Piramida" nedavno je u Londonu dobio veliko priznanje – nominiran je za "Zlatnu ružu", uglednu međunarodnu nagradu u televizijskoj industriji zabave. Od stotina emisija iz 32 zemlje žiri je među konkurente najteže i najzahtjevnije kategorije – show – uvrstio i "piramidu", što je doista velik svjetski uspjeh. "s nestrpljenjem očekujemo 9. svibanj kad će u Luzernu na svečanoj ceremoniji biti proglašeni pobjednici svih kategorija "Zlatne ruže" - ozarena lica kazao je na prigodnoj konferenciji za novinare Dubravko Merlić, autor "Piramide" u društvu supruge Željke Ogreste koja je voditeljica showa.

Slika za uspomenu

Koncem ožujka glavni ravnatelj HRT-a Mirko Galić napustio je svoje radno mjesto na Prisavlju jer odlazi u Pariz gdje će preuzeti mjesto veleposlanika. S dosadašnje funkcije Galić odlazi godinu dana prije isteka svog ravnateljskog mandata. Bivšem su šefu novinari Informativnog programa tim povodom za oproštaj darovali sliku Mladena Veže, a Vladimir Rončević, glavni urednik Informativnog programa, kazao je kako se njome zahvaljuju na sedam ne dugih, nego dobrih zajedničkih proljećima, u kojima je Galić ravnao i danas najgledanijom televizijskom kućom u nas.

Pripremila: **Mirna Jagodić**

Janičin salon ljepote

Snježna kraljica Janica Kostelić od ožujka je u novoj struci. U nedavno kupljenom stanu na riječkom Korzu otvorila je salon ljepote "Fei-Fei". Janica će zasada samo "šefovati" u salonu, no uskoro se sprema na edukaciju za manikuru pa će se možda pridružiti trima djevojkama koje je zaposlila. Veliku podršku u novom pothvatu Janici daje dečko Boris Ivančić. "Jedva sam čekala da krenem s novim poslom", poručuje orna Janica, a na pitanje o mogućem dolasku njezinih kolegica Anje Pärson i Marlies Schild sa skijaških staza u salon ljepote odgovara kratko "samo nek' dođu".

Ispunjavaju me meditacija i molitva

Atraktivan pjevačica skupine Dragonfly Iva Gluhak predstavljat će nas uz Dadu Topića na ovogodišnjem Eurosongu. Ta se dvadesetčetverogodišnjakinja raduje svemu što joj se ovih dana događa, ali joj slava nipošto nije udarila u glavu. Svim na zemlji Iva se rado prisjeća svega čime se dosad bavila, od *au paira* u Londonu, preko rada u videoteci i pjevanja na ulici do nastupa u mjuziklu "Kosa" u zagrebačkoj komediji. Na pitanje kako se opušta pred nastup odgovara: "Meditiram. To sam naučila u Komediji, uvijek sam meditirala prije "Kose". Meditacija i molitva me smiruju i ispunjavaju."

Bez obitelji više ne putujem

Zagrebački redatelj svjetskog glasa Krešimir Dolenčić, koji je primjerice postavio u Pekingu Verdijevu "Aidu" s ansamblom od preko dvije tisuće članova, u posljednje vrijeme svoj obiteljski dom napušta samo kada je to nužno. Bez supruge Ane, a prije svega sedmogodišnje Marte i četiri godine starog Đure, jako mu je teško. "Nastojim da što manje pate, pa putujem samo ako oni idu sa mnom. Mnogo je ljepše i važnije gledati Martu i Đuru kako odrastaju, nego zujati po hotelskim sobama. S njima upoznavanje svijeta iznova doživljavam", riječi su ponosnoga tate Kreše.

Nepresušna inspiracija etnom

Modna dizajnerica Ruža Hodak nastavlja modnu priču u kojoj uspješno spaja tradicijsko i suvremeno. Inspirirana nošnjama jaskanskog i samoborskog kraja, dizajnerica je stvorila dojmljivu kolekciju kojom se kao nit vodilja provlači plisirana tkanina. "Otišla sam malo u boju i ubacila elemente crvene. Kada se pogledaju hrvatske nošnje, vidi se da upravo ta boja dominira i ima višestruku ulogu", objašnjava dizajnerica koja se u modu zaljubila još kao mala. No životni ju je put odveo na Filozofski fakultet, točnije na otsjek povijesti i arheologije gdje je i apsolvirala. Pred kraj studija upisala je i dizajn tekstila i odjeće i tako se vratila svojoj prvoj ljubavi.

Maratonci Degert i Bandić

Tradicionalni 32. Međunarodni atletski supermaraton od Zagreba do Čazme pod sloganom "Od Kaptola do Kaptola" poklopio se terminski sa zagrebačkom proslavom 50. obljetnice Europske unije. Stoga su se brojnim natjecateljima iz Hrvatske, Slovenije, BiH, Poljske i Rusije priključili i gradonačelnik Zagreba Milan Bandić i šef delegacije Europske komisije u Hrvatskoj Vincent Degert odjeveni u prikladnu majicu EU-a. Međutim svoje su kolege trkače dvojica političara napustila već u Sesvetama.

Hrvati osvojili zlato u Melbourneu

Na finalnu utakmicu u Melbourne Sports and Aquatic Centru doputovali su Hrvati iz Sydneyja, Canberre, Perth, iz gradova udaljenih tisuće kilometara. Ništa ih nije moglo spriječiti da ne budu na poprištu velikoga slavlja hrvatskih vaterpolista, hrvatskoga športa..

Oduševljenju naših vaterpolista u Melbourneu nije bilo kraja

Prvi put u povijesti naše samostalnosti, Hrvatska je prvak svijeta u vaterpolu. Športu koji se desetljećima smatrao tipično hrvatskim športom, čiji su najbolji reprezentativci godinama osvajali odličja za bivšu državu. Nakon što su naši zlatni vaterpolisti u polufinalu na Prvenstvu svijeta u Melbourneu pobijedili branitelje naslova svjetskih prvaka, Srbe, u finalu su do zlata došli preko aktualnih olimpijskih pobjednika Mađara. Pobjedom 9:8 u dramatičnoj završnici ovogodišnjeg SP –a izabranici Ratka Rudića ostvarili su najveći uspjeh u povijesti hrvatskoga vaterpola. Ostvarili

su podvig dostojan divljenja i priznanja. Pogodak odluke postigao je 22-godišnji Dubrovčanin Pavo Marković nakon dva produžetka u 37. minuti.

Ratko Rudić najtrofejniji svjetski vaterpolski stručnjak dao si je oduška. Blistajući od sreće i zadovoljstva skočio je u bazen i zajedno s Franom Vićanom, Zdeslavom Vrdoljakom, Milom Smolakom, Damirom Burićem, Androm Bušljom, Aljošom Kuncem, Pavom Markovićem, Samirom Baraćem, Igorom Hinićem, Teom Đogašem, Josipom Pavićem i Mihom Boškovićem proslavio najveći uspjeh hrvatskoga vaterpola. Nakon pobjedničkoga kupanja u bazenu, poslije fantastične pobjede u Melbourneu, gotovo je sat vremena trajala fešta hrvat-

skih reprezentativaca uoči i nakon slušanja Lijepe naše i podjele zlatnih kolajni. Naši su vaterpolisti ushićeno odgovarali na skandiranje brojnih hrvatskih navijača. Te nezaboravne nedjelje, 1. travnja Melbourneom, pjevala se "Moja domovina", "Zovi, samo zovi" i "U boj, u boj". Teško je procijeniti koliko je hrvatskih navijača uživo nazočilo velikoj pobjedi Hrvatske u finalu protiv Mađarske. Međutim, australski Hrvati bili su većina na tribinama, iako su i navijači mađarske reprezentacije bili glasni.

Niti najmanji incident naši grlati navijači nisu izazvali i bio ih je užitek slušati i gledati.

U dosadašnja trinaest dvoboja s Mađarima na olimpijskim igrama, europ-

Napisao: **Fredi Kramer**

skim i svjetskim prvenstvima, do velikog slavlja u Melbourneu, naši su vaterpolisti imali samo dvije pobjede i dva neodlučena susreta. 2007. godine su svjetski prvaci, stoga zaboravimo na statistiku u mečevima s igračima svjetske vaterpolske sile. Sada je statistika naše **zlatno**. Dobili smo zlatnu generaciju hrvatskog vaterpola pred kojom je velika budućnost s obzirom na odličan prosjek godina naših izabranika. Naša reprezentacija je pravi spoj mladosti i iskustva. Sjajni momci ostvarili su želje generacija i generacija hrvatskih vaterpolista, koji nisu imali tu čast biti prvaci svijeta u crveno-bijelim kapicama od Mire Mihovilovića, Ive

najnagrađivaniji, vaterpolski stručnjak na svijetu koji u svojoj riznici trofeja ima čak tri naslova svjetskih prvaka (1986. u Madridu, 1994. u Rimu i 2007. u Melbourneu), tri zlatne olimpijske medalje (1984. u Los Angelesu, 1988. u Seulu, 1992. u Barceloni), dvije zlatne medalje na europskom prvenstvu (1993. u Sheffieldu i 1995. u Beču).

Svjetsko prvenstvo u Melbourneu je pokazalo da nijedna reprezentacija nije imala toliko motiva kao naša, nijedna nije bila tako spremna niti je uložila toliko truda kao naša. Nitko nije imao u momčad tako odličnu atmosferu i samo zato smo pobijedili u tako jakoj konku-

cijelom turniru bila naše najjače oružje. Pobijedila je vjera koju su dečki imali u sebe i svoje mogućnosti. Ova momčad je ispunila sve što sam od nje tražio."

Veličanstvenim uspjehom hrvatske vaterpolske reprezentacije bio je oduševljen i ponosan i Veselin Đuho, još jedan od naših vrhunskih stručnjaka koji je sudjelovao u izboru i razvoju karijere mnogih sadašnjih zlatnih reprezentativaca Hrvatske. Prvo je čestitao Ratku Rudiću na nekoliko odlučujućih, ključnih poteza koje je napravio prilikom stvaranja ove reprezentacije.

Naši svjetski prvaci bili su oduševljeni dočekani u Zagrebu, Dubrovniku,

Više desetaka tisuća Zagrepčana dočekalo je naše zlatne vaterpoliste na Trgu bana Jelačića

Giovanelija, Luke Ciganovića, Ivice Kurtinija, Čire Kovačića, Zdravka Ježića, Ive Štakule, Hrvoja Kačića, Zlatka Šimenca, Marijana Žužeka, Ozrena Bonačića, Karla Stipanića, Ronija Lopatnjaja, Boška Lozice do Veselina Đuhe, Tomislava Paškvalina, Dubravka Šimenca i ostalih suigrača, vaterpolista koji su s velikim uspjehom branili boje bivše države.

Na putu do zlatne krune na prvenstvu svijeta redom su pobjeđivani Južna Afrika 13:5, Australija 10:9, SAD 10:8, Rusija 13:3, Srbija 10:7 i na kraju, u velikoj igri u finalu Mađarska 9:8.

Osim u Melbourneu, hrvatski vaterpolisti su dva puta nastupili na Svjetskom prvenstvu 1994. u Rimu kada su bili četvrti i 2005. u Montrealu kada su također bili četvrti.

Hrvatski izbornik Ratko Rudić najtrofejniji je trener u povijesti vaterpola. U Melbourneu je osvojio dvadesetprvu medalju na velikim međunarodnim natjecanjima. Rudić je daleko najbolji, i

renciji.

Ratko Rudić, proslavljeni trener: "Najslađa je uspomena s ovog Svjetskog prvenstva spoznaja o načinu na koji smo došli do zlata. Mnogi nisu vjerovali u nas, a mi smo "rasli" iz utakmice u utakmicu. Dobili smo Južnu Afriku, Australiju i SAD. Zgazili smo Rusiju, a onda je uslijedio rasplet kao iz snova. Srbija je bila potpuno nemoćna u polufinalu, a u finalu su pali Mađari. Nije bilo tako lako, no upravo zbog toga je i puno slađe. Da smo mogli zamisliti idealniji rasplet, poželjeli bismo ga baš ovakvog. Gubili smo s dva razlike pred kraj, pa smo i to stigli. Presudio je naš kolektivni duh. Kao i druge velike momčadi, kao Srbija i Mađarska, i mi smo imali velike pojedince no to nije presudilo. Presudilo je što su igrači i u fizičkom i u psihičkom smislu odgovorili na sve zahtjeve modernog vaterpola. Nitko to u Melbourneu nije imao u toj mjeri kao mi. Presudila je momčad koja je igrala fenomenalno u obrani, koja je na

Splitu i Rijeci, gradovima koji su uvijek bili i naši najjači vaterpolski centri. Mala zemlja s bogatim zlatnim sportašima. Janici Kostelić, zlatnim rukometašima, prvacima i olimpijskim pobjednicima, tenisačima Ivanu Ljubičiću i Mariju Ančiću, pobjednicima Davis cupa, brončanim nogometašima iz Francuske, pridružili su se i naši fantastični vaterpolisti.

Uoči Svjetskog prvenstva u Montrealu 2005. plan je bio ući među osam, zatim na sljedećem natjecanju u polufinalu, a onda u Pekingu među tri najbolja sastava sa Srbijom i Mađarskom, a mi smo već sada prvaci svijeta. I Melbourne je pokazao da su hrvatski športaši najbolji promicatelji Hrvatske u svijetu. Ambasadori bez presedana. ■

CB At the recent World Swimming Championships held in Melbourne(Australia) Croatian team for the first time became world champions. After winning in semifinals against the title holders Serbia, in the finals they also won against the current Olympics champions Hungary thus winning the gold medal.

STOLNOTENISAČIMA DVA SREBRA

Hrvatska muška stolnoteniska reprezentacija osvojila je srebrnu medalju na Europskom prvenstvu u Beogradu, a bolji od njih u finalu bili su igrači Njemačke sa 0-3. U konkurenciji parova Kinez s hrvatskom putovnicom Tan Ruiwu osvojio je srebrnu medalju. Tan je u paru s Poljakom Lucjanom Blaszczykom izgubio finalni dvoboj od Nijemaca Tima Bolla i Christiana Suesa.

ZAGREBAŠI KRATKI ZA 7 SEKUNDI

Rukometašima Zagreb Croatia osiguranja nažalost ni šest golova prednosti iz prvog susreta polufinala Kupa pobjednika kupova nije bilo dovoljno za prolaz dalje protiv španjolskog Ademar Leona. U infarktnoj završnici Španjolci su osigurali prolaz dalje samo 7 sekundi prije kraja utakmice, golom iz sedmerca. Tako je pokazalo da mladoj ekipi Zagreb još uvijek nedostaje dovoljno iskustva, no povratkom Mirze Džombe, Kire Lazarova i drugih iskusnih igrača sljedeće godine Zagreb će sigurno igrati jednu od najznačajnijih uloga u europskim kupovima.

VATRENI I DALJE 'GAZE'

U kvalifikacijskoj utakmici za Europsko prvenstvo, nogometaši Hrvatske pobijedili su Makedonija rezultatom 2:1 i tako nastavili sjajan niz pobjeda te gotovo osigurali plasman na EP. Ponajbolji u kockastim dresovima ponovno su bili 'dinamovci' Eduardo da Silva (strijelac odlučujućeg pogotka) i Luka Modrić te Dario Srna koji je fantastičnim 'slobodnjakom' matirao makedonskog vratara pri vodstvu Makedonije 1:0.

KARLOVIĆ OSVOJIO HOUSTON

U svom trećem finalu Ivo Karlović došao je do svog prvijenca na ATP Touru. Osvojio ga je u Houstonu (nagradni fond 416.000 USD), pobijedivši u finalu Argentinca Mariana Zabaletu sa 6:4, 6:1, što znači da je Karlo osvojio turnir bez izgubljenog seta. – Ne mogu vjerovati da sam svoj prvi turnir osvojio na zemlji. Ovo ću pamtit cijeli život – kazao je presretni Karlo. Ulaskom u treći finale u karijeri (Queen's 2005., San Jose i Houston 2007.) Karlo je dokazao da nije slučajni prolaznik na ATP Touru. Div sa Šalate dolazio je do finala na tri različite podloge (trava, beton, zemlja) te time pokazao da je univerzalac koji u svakom trenutku, na svakoj podlozi, može pobijediti svakoga (šest pobjeda nad igračima iz Topa 10). Nitko ne može biti siguran u pobjedu nad Karlovićem i to ga čini vrlo opasnim na Touru. Naslov u Houstonu donio je Karloviću 65.850 USD i 175 ATP bodova, što će mu donijeti napredak od 40-ak mjesta na ATP listi. Trenutačno je 108., a najbolji plasman mu je 48. mjesto iz svibnja prošle godine.

TREĆI HRVAT U UTRCI OSMERACA

U 153. utrci osmeraca dva najpoznatija engleska sveučilišta, koja je održana na rijeci Temzi, veslački osmerac Cambridgea je pobijedio Oxford. Ove godine boje Oxforda branio je i hrvatski veslač Ante Kušurin, koji je tako postao treći Hrvat na jednoj od najuglednijih veslačkih utrka na svijetu. Prije njega u utrci osmeraca koja se prvi put održala 1829. godine nastupili su Marko Banović i Luka Grubor.

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

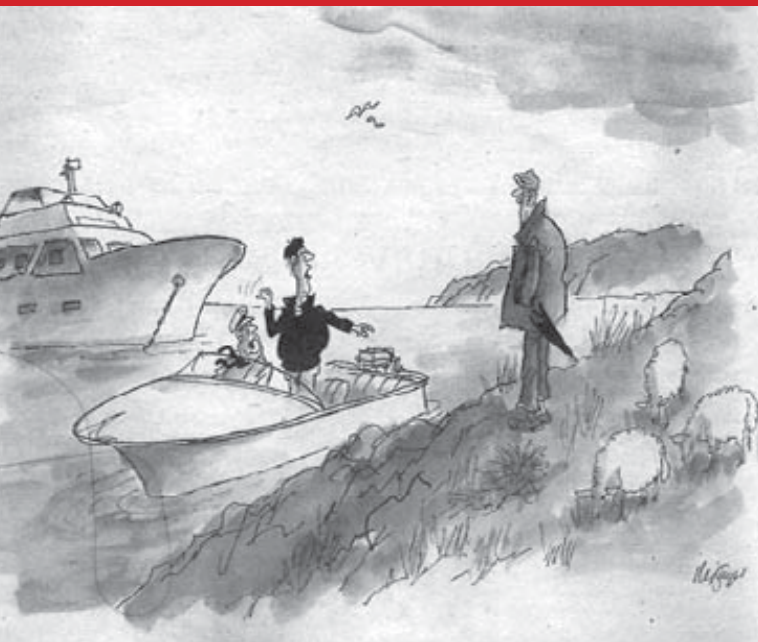
DINAMO PRED TITULOM PRVAKA

Nakon 25.- kola Prve HNL Dinamo i dalje uvjerljivo vodi ispred drugoplasiranog Hajduka, koji zaostaje velikih 11 bodova, a trećeplasirani Zagreb n ačelu s Čirom Blažević 'lovi' Hajduk sa 7 bodova manjka. Tako je izgledno da će Dinamo obraniti naslov prvaka Hrvatske, dok će Hajduk utjehu pokušati pronaći nastupom u Kupu UEFA. Zagreb će vrlo vjerojatno predstavljati Hrvatsku u Intertoto kupu, dok nastup u Kupu Kupova smiješi nogometašima Slaven Belupa. Naime, u polufinalnim utakmicama hrvatskog Kupa, Dinamo je izbacio Hajduk, a Slaven Belupo prošlogodišnjeg pobjednika Rijeku.

U DAVIS KUPU PROTIV VELIKE BRITANIJE

Hrvatska reprezentacija nije imala previše sreće na izvlačenju parova kvalifikacija za Svjetsku skupinu Davis Cupa. Hrvatski tenisači će krajem rujna tražiti povratak u elitno društvo na gostovanju u Velikoj Britaniji, kod jedne od najjačih reprezentacija koje nisu bile među nositeljima. Izabranici Gorana Prpića će se 21. - 23. rujna boriti za plasman u Svjetsku skupinu protiv reprezentacije koju predvodi sve bolji mlađi Škot Andy Murray, trenutno 11. na svijetu iiskusni Tim Henman. No, s obzirom da je naš najbolji reket Ivan Ljubičić izrazio želju da nastavi igrati za reprezentaciju, te ako se mario Ančić (nakon preboljene mononukleoze) vrati svojoj najboljoj igri tijekom ljeta, sumnjamo da će Englezi i na domaćem terenu imati uspjeha. Tome svakako u prilog idu i sve bolje igre Ive Karlovića i mladog Marina Čilića na teniskim terenima diljem svijeta. A da o budućnosti hrvatskog tenisa uopće ne trebamo brinuti govori i sjajan uspjeh hrvatske juniorske reprezentacije koja je krajem veljače osvojila Europsko dvoransko ekipno prvenstvo u konkurenciji igrača do 16 godina starosti.

NA KRAJU OTON

- Kao aktivni ljubitelj parole "Kupujmo Hrvatsko", gospodin Max pita biste li prodali ovaj školjčič?

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Sadrže 24 rubrike - vijesti, projekti HMI, najave događanja, kalendar, brojne foto-galerije ... a u pripremi su i dvije nove: Info centar i Muzej hrvatskoga iseljeničtva!

Više od 1 200 000 klikova mjesečno iz Hrvatske i cijeloga svijeta izvrstan su izbor za oglašavanje na našem web portalu www.matis.hr!

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA / Odjel za marketing i promociju
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr
Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,
HRVATSKA / CROATIA

DID YOU KNOW THAT THE CRAVAT ORIGINATED FROM THE CROATS?

Young men and girls tied kerchiefs around their loved ones' necks as a sign of fidelity. This spontaneous act of love spread around the world like wildfire, and these kerchiefs became known as cravats in the 17th century after the Croatian soldiers who wore them. At all contemporary weddings in the world a tie is a vital fashion accessory in all its variations (a cravat, a bow tie, a starched shirt front, a formal tie etc.) The kerchief, which the fiancée or wife tied around her husband's or fiancé's neck was a sign of a lasting relationship. Today therefore, the clothes worn by a bride and groom are deeply related. In the tradition of that original tie, Croatia is recognized as the supreme expression of the fidelity, beauty and dignity of those entering into marriage, and as a symbol of the future before them. Croatia ties, always so unique, personal and spontaneous, are tied around an excellent shirt and framed by a top quality Croatia suit.

JESTE LI ZNALI DA KRAVATA POTJEČE OD HRVATA?

Mladić i djevojka svezali su si rupce oko vrata u znak vjernosti. Taj spontani čin ljubavi kao požar se proširio svijetom, a ti su rupci u 17. stoljeću nazvani kravatama po hrvatskim vojnicima. Na svim suvremenim vjenčanjima u svijetu kravata je nezaobilazan modni dodatak u svim svojim varijantama (kravata, leptir kravata, plastron, svečana kravata) itd. Rubac koji je oko vrata zaručnika/muža svezala zaručnica/žena znak je trajne veze. Danas je stoga mladenkina i mladoženjina odjeća u dubokom suodnosu. Na tragu prvog vezanja, Croatia je prepoznata kao vrhunski izraz vjernosti, ljepote i dostojanstva osoba koje ulaze u brak i kao simbol budućnosti koja je pred njima. Kravata Croatia, uvijek tako jedinstvena, osobna i spontana, veže se na izvrsnu košulju te uokviruje vrhunskim Croatia odijelom.